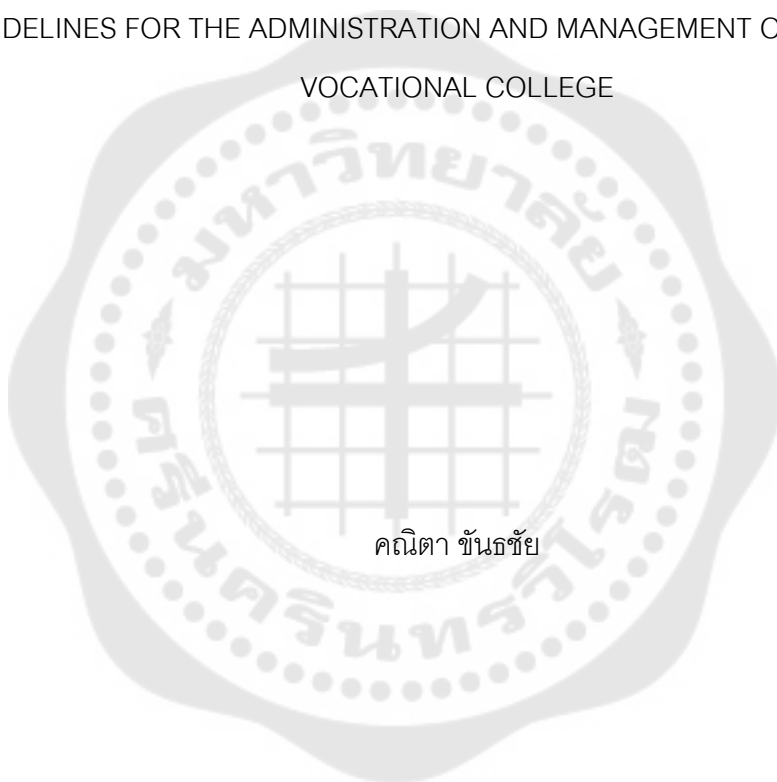

แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม
GUIDELINES FOR THE ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF AN ISLAMIC
VOCATIONAL COLLEGE

คณิตา ชันธชัย

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสยาม

คณิตา ชันธชัย

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

GUIDELINES FOR THE ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF AN
ISLAMIC VOCATIONAL COLLEGE

A Dissertation Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for DOCTOR OF EDUCATION (Educational Administration and Management)

Faculty of Education Srinakharinwirot University

2018

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม
ของ
คณิดา ชันธชัย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุชะฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์) (รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ รูปสิงห์)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุธงษ์พรวกุล) (อาจารย์ ดร.สมบุญ บุญศิริรักษ์)

..... ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์)

ชื่อเรื่อง	แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม
ผู้วิจัย	คณิตา ชันธชัย
ปริญญา	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2561
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. นฤมล ศิริวงษ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีสลาม 2) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ อาชีวศึกษาวิถีสลาม ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบกระบวนการเชิงระบบของการบริหาร จัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม 4 ฝ่าย 1.ฝ่ายวิชาการ ประกอบด้วย ด้านการบริหาร หลักสูตร ด้านการเรียนการสอน 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร ประกอบด้วย ด้านการบริหารทั่วไป 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ประกอบด้วย ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงาน และความร่วมมือ ประกอบด้วย ด้านความร่วมมือ 2) แนวทางทางการบริหารจัดการวิทยาลัย อาชีวศึกษาวิถีสลาม พบว่า 1. ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยจัดหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษา สัมัญและวิชาชีพ จัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา จัดการสอนเน้นภาษา อาหรับ ภาษาอังกฤษ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร วิทยาลัยมีบริหารจัดการเพิ่มกลุ่มการบริหารงาน ฝ่ายอิสลามศึกษา มีครูและผู้บริหารที่เป็นมุสลิม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของมุสลิมที่ดี ครูนำ นักศึกษาไปปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดที่มัสยิด หรือมีห้องละหมาดสำหรับนักศึกษา มีโรง อาหารฮาลาล 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยมีจัดการศึกษาหลักสูตรบูรณา การวิชาอิสลามศึกษากับวิชาชีพ และหลักสูตรนานาชาติวิถีสลาม มีการกำหนดเครื่องแบบ นักศึกษาสำหรับมุสลิม จัดการศึกษาโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชา และจัด โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จัดการสอนโดยผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี มีการ จัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ จัด การศึกษาตามความถนัดและสนใจ สนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม มีการใช้ และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารจัดการ, อาชีวศึกษาวิถีสลาม

Title	GUIDELINES FOR THE ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF AN ISLAMIC VOCATIONAL COLLEGE
Author	KHANITA KHANTHACHAI
Degree	DOCTOR OF EDUCATION
Academic Year	2018
Thesis Advisor	Dr. Naramon Sirawong

This study aimed to achieve the following objectives : (1) to analyze and synthesize the system and the process of administrative management of an Islamic Vocational College; (2) determine guidelines for the administrative management of the Islamic Vocational College. The results were as follows; Islamic Vocational College consisted of four departments: (1) academic departments consisting of curriculum and learning management; (2) the resources department consisted of General Management; (3) to develop the student Activities Department, consisting of Student Activity Management; (4) Planning and Cooperation Department consisted of Cooperation Management. The guidelines for Administrative Management of an Islamic Vocational College found the following 1) that the Academic Department Management had an integrated secular curriculum and an Islamic version which followed to the five daily prayers ; 2) Resources Department Management added an extra group of Muslim Education Management by a Muslim director and teachers who acted as role models for students, had a prayer room and Hahal food students were allowed to pray at the mosque; 3) to develop the student activities department with an integrated secular curriculum and the Islamic model followed the Muslim Sanawee Study styles students with wearing a Muslim style uniform, had some scholarship for successful but underprivileged students; 4) the Planning and Cooperation Department used multiple methods learning communities and supported local wisdom.

Keyword : Islamic Vocational College, Guideline in Administration Management

กิตติกรรมประกาศ

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงกรุณาปราณีเสมอ ปฏิญยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ
ลุล่วงได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจากประธานและกรรมการสอบ
ปฏิญยานิพนธ์ทุกท่าน

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร. นฤมล ศิริวงษ์ ประธานกรรมการควบคุมปฏิญยานิพนธ์ ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร. อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล กรรมการควบคุมปฏิญยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. กัมปนาท บริบูรณ์ กรรมการควบคุมปฏิญยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เรือโท
ดร.ทวีศักดิ์ รูปสิงห์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสอบจากภายนอก

ที่คอยกระตุ้นการทำงานวิจัย กำกับ ติดตาม เสนอมาโดยให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอน
ข้อเสนอแนะ ให้กำลังใจ จนงานวิจัยปฏิญยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยซาบซึ้งในความรู้ ความรักความเมตตาที่คณาจารย์ทุกท่านมอบให้

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนประสิทธิประสาทวิชาความรู้ในตลอด
ระยะเวลา 6 ปีในการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต

ขอขอบคุณอาจารย์โอภาส สุขหวาน รองผู้อำนวยการ อุไรวรรณ เขาว์นชื่น ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์พีระพัฒน์ ทองละเอียด และนายวิ บัวด้วง

สมาชิกทั้ง 5 คน คอยดูแล ปลอบใจ ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่น้องคนสุดท้ายของ
นี้มาโดยตลอดผู้วิจัยซาบซึ้งในน้ำใจไมตรีที่อาจารย์และพี่มีให้น้องคนนี้เสมอมา

ขอขอบคุณครูอาร์นันต์ ชันธชัย มารดาที่เคารพรัก พี่น้องทุกคนที่ให้กำลังใจ

ขอขอบคุณคุณภูษิต นิลพัฒน์ สามีผู้น่ารักที่คอยดูแลช่วยเหลือ ให้กำลังใจ สนับสนุน
ส่งเสริมด้านการเงินและทุกๆเรื่อง และคอยอยู่เคียงข้างกันเสมอ

สุดท้ายขอรำลึกถึงบิดาผู้เป็นที่รักและคิดถึงยิ่ง นายครรชิต ชันธชัย คุณพ่อที่ล่วงลับจาก
โลกนี้ไปอย่างไม่มีวันกลับลูกขอยกความดีทั้งปวงอันเกิดจากการวิจัยครั้งนี้แด่ท่าน

ขอพระเจ้าทรงรับท่านเมตตาท่านอยู่ในความเมตตาของพระองค์ตลอดไป อามีน

คณิดา ชันธชัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. มโนทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในศาสนาอิสลาม	12
1.1 ปรัชญาและเป้าหมายการศึกษาในศาสนาอิสลาม	12
1.2 รูปแบบการจัดการศึกษาในศาสนาอิสลาม	21
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา	25
2.1 แผนยุทธศาสตร์การจัดการอาชีวศึกษา.....	25
2.2 ขอบข่ายภารกิจของการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา	28

3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบ	53
3.1 ประวัติความเป็นมาและความหมายของทฤษฎีระบบ	53
3.2 องค์ประกอบของระบบ	54
3.3 การประยุกต์ใช้ของระบบ	56
4. การวิจัยแบบกรณีศึกษา	59
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	70
5.1 งานวิจัยในประเทศ.....	70
5.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	80
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	81
การวิจัยระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหาร จัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม.....	81
การวิจัยระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีสลาม	84
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	87
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม.....	87
ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีสลาม.....	132
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	141
สรุปผลการวิจัย.....	143
อภิปรายผลการวิจัย	146
ข้อเสนอแนะ	155
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	157
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง.....	182
ภาคผนวก ค แบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะของ แบบสัมภาษณ์.....	195

บรรณานุกรม	205
ประวัติผู้เขียน.....	210

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การวิเคราะห์สังเคราะห์การบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม โดยใช้ กระบวนการเชิงระบบและจุดเน้นตามวิถีอิสลาม	128
ตาราง 2 แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม	138

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม	133

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศชาติที่สำคัญ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในมาตรา 80(3) ไว้ว่า การพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนั้นแล้วตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.2550) ได้ให้ความสำคัญของการศึกษาโดยสรุปรวมเป็นประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ (1) ประชาชนได้เรียนฟรี 12 ปี (ป.1-ม.6) ตามมาตรา 49 (2) รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ และรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 80 และ (3) รัฐต้องส่งเสริมการประดิษฐ์หรือการค้นคิดเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย รวมทั้งให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ตามมาตรา 86 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

การจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่าอยู่ภายใต้อำนาจรัฐเป็นส่วนใหญ่ กลไกของรัฐทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสังคมที่จะดูแลรับผิดชอบกิจการด้านการศึกษา นับตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การกำหนดหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดไปจนถึงการบริหารทรัพยากรที่เหมาะสมกับสภาพสังคม ในอดีตมีประชากรจำนวนน้อยและยังมองไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษามากนัก ความต้องการด้านกำลังคนมิได้สลับซับซ้อนเหมือนในปัจจุบัน การจัดการศึกษาที่ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมและเป็นลักษณะการจัดการการศึกษาที่รัฐเป็นผู้ผูกขาดเสียเองจนทำให้ภาครัฐมองข้ามเงื่อนไขต่างๆ ของความเป็นท้องถิ่นนิยมของแต่ละพื้นที่ไป (ศิลาชัย สุวรรณมณี, 2557)

จากการศึกษาสถิติการศึกษาในประเทศไทยตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 พบว่ามีสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการอาชีวศึกษา ระดับอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา รายสังกัดทั่วประเทศ จำนวน 416 แห่ง และมีสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการ

ส่งเสริมการศึกษาเอกชนทั้งหมดทั่วประเทศ ทุกระดับการศึกษา จำนวน 4,167 แห่ง แบ่งเป็น สถานศึกษาอาชีวศึกษา ในระดับอาชีวศึกษา จำนวน 441 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งพบว่ามีสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมากกว่าสถานศึกษาของรัฐในทุกระดับ และจาก จำนวนนักเรียน นักศึกษาประเภทอาชีวศึกษา จำแนกตามประเภทการศึกษา ปีการศึกษา 2557 พบว่า มีนักศึกษาสังกัดคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน 661,326 คน และมีนักศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนทั้งหมดทั่วประเทศ ในระดับอาชีวศึกษา จำนวน 346,142 คน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

จากการศึกษางานวิจัยของ (ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554, pp. น. 7-9) พบว่า การ จัดการอาชีวศึกษาของไทยในปัจจุบันพบปัญหาที่สำคัญ ดังนี้ (1) ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จ การศึกษา และด้านมาตรฐานการอาชีวศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีสมรรถนะไม่ สอดคล้องกับสถานประกอบการ และขาดทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็นอย่างพอเพียง ไม่สามารถ คิดวิเคราะห์หรืออย่างเป็นระบบ ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามลักษณะงาน ที่สถานประกอบการต้องการการศึกษา และด้านมาตรฐานการอาชีวศึกษา (2) ด้านการจัดการ เรียนการสอน และด้านครูผู้สอน พบว่า หลักสูตรการศึกษาไม่ชัดเจน การเรียนการสอนไม่สามารถ สร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้จริง สถาบันอาชีวศึกษายังคงขาดแคลนครู ทั้งเชิงปริมาณและ คุณภาพอย่างต่อเนื่อง (3) ด้านความร่วมมือ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา ระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาและสถานประกอบการหรือส่วนเอกชนนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังไม่มี ความมั่นใจ เนื่องจากไม่มีประสบการณ์ในการจัดการอาชีวศึกษามาก่อน นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ใน ระดับปฏิบัติการยังมีการรับรู้ค่อนข้างน้อย (4) ด้านการสนับสนุนของรัฐบาลและด้านการบริหาร จัดการ พบว่า รัฐมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตกำลังคนระดับอุดมศึกษามากกว่าในระดับ อาชีวศึกษา กฎหมายการศึกษาที่มีผลใช้บังคับแล้วยังไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (5) ด้านค่านิยมการเรียนอาชีวศึกษา พบว่านักเรียน นักศึกษาไม่นิยมเรียนสายอาชีวศึกษา รวมไปถึงผู้ที่ศึกษาในระดับอาชีวศึกษาลาออกกลางคันจำนวนมาก ส่งผลให้ประเทศขาดแรงงาน ระดับกลางที่มีคุณภาพ อีกทั้งความนิยมเรียนอาชีวศึกษาไม่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งนักเรียนนักศึกษาที่ สำเร็จการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) ยังนิยมศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอยู่มาก รวมทั้งปัญหาภาพพจน์ว่า อาชีวศึกษา เองยังมีเด็กเกเร ขอบชกต่อย ทะเลาะวิวาท และถึงขั้นการฆาตกรรมกัน รวมถึงผลการจัดการเรียน การสอนยังด้อยด้านคุณภาพ ส่งผลให้ผู้ปกครองไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษา ทำให้จำนวนและ สัดส่วนของผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มได้น้อย ผู้เรียนนิยมเรียนสายสามัญมากกว่าอาชีวศึกษา และ

ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. ส่วนมากเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีในสาขาที่ไม่ตรงกับที่ตนเองจบมา

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาสำคัญที่คนไทยนับถือมายาวนานหลายศตวรรษ ปัจจุบันคาดว่ามีความคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามประมาณ 6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 10 หรือหนึ่งในสิบของประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ ผู้นับถือศาสนาอิสลามของบางประเทศเช่น บรูไน มีประชากรทั้งประเทศเพียง 300,000คน หรือบางประเทศในตะวันออกกลาง เช่น ลิเบีย ซึ่งมีประชากรทั้งประเทศเพียง 5-6 ล้านคน ฉะนั้นประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามในประเทศไทยจะเท่ากับประชากรประเทศหนึ่งทีเดียว นับว่าเป็นกลุ่มชนที่มีความสำคัญในประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง (จรัล มะลูลีม, 2553)

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีชาวไทยนับถือเป็นอันดับ รองจากศาสนาพุทธ รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในการนับถือศาสนาเป็นอย่างดี ในขณะที่ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคนทั่วไป การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของประเทศเหล่านี้มีอัตราสูงขึ้น ความสำคัญของการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับศักยภาพและคุณภาพของคนเป็นสำคัญ อิสลามเป็นศาสนาที่มีความเคร่งครัดและสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มอย่างหนาแน่นและมั่นคง โดยมีคัมภีร์อัลกุรอานเป็นสิ่งที่กำหนดและแนวทางปฏิบัติไว้ครบถ้วน ถือว่าเป็นธรรมนูญแห่งชีวิตของผู้นับถือศาสนาอิสลามทุกคนและถือว่าการศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งอับรอฮีม ณรงค์รักษาเขต (2551, น. 4)

เมื่อศึกษาการสอนอิสลามศึกษาในอดีต พบว่า มีประวัติการดำเนินงานต่อเนื่องยาวนานนับร้อยๆ ปี โดยเริ่มตั้งแต่การจัดการศึกษาในระบบปอเนาะ ระบบมัดรอซะฮ์ ระบบโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรือหลายสถาบันการศึกษาของมุสลิมในปัจจุบัน ได้ดำเนินการเรียนการสอนในลักษณะโรงเรียนสามัญบูรณาการอิสลาม และเรายังมีความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาวิชาการด้านศาสนาอิสลามในระดับอาชีวศึกษา อุดมศึกษาทั้งในมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและของเอกชน รวมทั้งมุสลิมยังมีขีดความสามารถในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยการก่อตั้งและดำเนินการมหาวิทยาลัยเอกชนมุสลิม พัฒนาการดังกล่าวข้างต้นสะท้อนการปรับตัวของการจัดการศึกษาของสังคมมุสลิมเพื่อให้สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ซึ่งจำเป็นที่เราจะต้องสร้างเยาวชนมุสลิมที่มีความพร้อม มีคุณภาพทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรมตามแบบอย่างอิสลาม ความพร้อมทางด้านวิชาการ วิชาชีพและความพร้อมทางด้านทักษะชีวิตในการอยู่ร่วมกันภายในพหุสังคมที่ก้าวพ้นความเป็น

สังคมระดับประเทศ แต่ยักรวมถึงความพร้อมที่อยู่ร่วมกันในสังคมระดับภูมิภาคและสังคมระดับโลก การแสวงหาความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ ของสถาบันการศึกษามุสลิมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ มวลประสบการณ์ในทุกๆ ด้าน รวมทั้งการแบ่งปันร่วมแสวงหา ร่วมใช้ทรัพยากรในการบริหารจัดการ จึงเป็นอีกหนทางหนึ่งในการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสังคมมุสลิม (สมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย, 2554)

ข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยทราบว่า การศึกษาเป็นกระบวนการอันสำคัญในการพัฒนาความรู้ คุณธรรม จริยธรรมเพื่อการรังชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกอย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการอาชีวศึกษาอิสลามศึกษาจึงมุ่งเน้นความสำคัญเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพและความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ซึ่งวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามเป็นสถานศึกษาทางเลือกใหม่ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา พร้อมทั้งเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านการประกอบอาชีพและด้านศาสนาที่ใช้ในการดำเนินชีวิต(Knowledge) จากคัมภีร์อัลกุรอาน จึงเป็นที่มาของการทำให้เกิดวิทยาลัยอาชีวศึกษาในรูปแบบวิถีอิสลาม เป็นนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ (Learning Innovation) ที่สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลามและการเปลี่ยนแปลงของโลก บรรจง ชีระมณี (2559, ออนไลน์)

ปัจจุบันนี้มีสถาบันอาชีวศึกษาที่ตอบสนองความต้องการด้านศาสนาอิสลาม สังคมวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อมั่นของชาวไทยมุสลิมที่มีจำนวนน้อย ดังนั้นผู้ประกอบการจึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนปอเนาะหรือวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาลหรือเอกชนทั่วไป หรือเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนักเรียนชาวไทยมุสลิมบางส่วนจะเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศที่ได้รับความนิยม จากการสัมภาษณ์และศึกษาการจัดการศึกษาของโรงเรียนศาสนบริหารธุรกิจ เดิมชื่อโรงเรียนสตรีศาสนวิทยา นับตั้งแต่ปี 2528 ก่อนจะปรับเปลี่ยนระบบการเรียนการสอนและเปิดหลักสูตรอาชีวศึกษาเมื่อปี 2550 ที่ผ่านมาเป็นโรงเรียนปอเนาะที่ปรับมาเป็นโรงเรียนในระบบอาชีวะแห่งแรกในประเทศไทย โดยจัดการเรียนการสอนเอาระบบควบคู่ทั้งอาชีวะและศาสนา (วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ, 2560)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาสอดคล้องกับแนวทางอิสลามมีจำนวน 3 แห่งคือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานครวิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีปัสเตอโรนิก เขตสามวา กรุงเทพมหานคร และวิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีอิสลาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สถานศึกษาได้จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองความประสงค์ของบรรดาผู้ประกอบการที่ต้องการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาทางศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับควบคู่

กันไปกับการศึกษาวิชาวิชาชีพหลังจากสำเร็จ การศึกษาภาคบังคับแล้ว โดยมีรูปแบบการจัด การศึกษาที่แตกต่างกัน สมศักดิ์ มะหะหมัด (2559, สัมภาษณ์)

จากความต้องการโรงเรียนของสังคมมุสลิมที่ผู้ปกครองอยากให้บุตรหลานอยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่เป็นสังคมมุสลิมที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แต่งกายถูก ระเบียบตามหลักการของศาสนาอิสลาม ปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการของศาสนาอิสลามได้อย่าง เคร่งครัด และต้องการให้บุตรหลานมีความรู้เรื่องศาสนาอิสลามสามารถนำวิชาความรู้ด้าน อาชีวศึกษาไปประกอบอาชีพในอนาคตได้ ปรีชา ศรีสง่า (2559, สัมภาษณ์)

ซึ่งผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะต้องศึกษาในหลักธรรมเพื่อนำมาปฏิบัติศาสนกิจใน ชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัด ยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นหลักในการดำรงชีวิต ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับอัตลักษณ์ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรมที่หลากหลายของท้องถิ่น ประชาชนทุกคนจะต้องได้รับการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ได้รับการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต และมีการดำรงอยู่ด้วยกันอย่าง สมานฉันท์สันติวิธี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) และใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือใน การพัฒนาสมาชิกของสังคมให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน เข้าใจสังคมที่ตนเองอาศัย อยู่และเป็นเครื่องมือที่หล่อหลอมจิตใจและความรู้สึกของคนที่อยู่ในสังคมเดียวกัน แม้จะแตกต่าง กันทางศาสนา ภาษา ประเพณี และวัฒนธรรมก็ต้องให้มีความรู้สึกผูกพันและเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกันเพื่อสร้างเอกภาพให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม ศูนย์ มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชีย (2549, น.47) และเมื่อมีวิทยาลัยเอกชนสอนศาสนาอิสลามเกิดขึ้น วิทยาลัยเหล่านี้ส่วนใหญ่มีพัฒนาการมาจากโรงเรียนปอเนาะ ในอนาคตมุสลิมจะเลือกเรียนใน วิทยาลัยเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพราะ มีการเรียนการสอนวิชาการศาสนาซึ่งเป็นที่ยอมรับของ มุสลิม อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต (2551, น. 1)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถี อิสลาม” เพื่อได้แนวทางในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลามให้มีคุณภาพในอนาคตที่ เหมาะสมกับสังคมไทย ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสังคมมุสลิมในประเทศไทยด้านการศึกษาให้มี คุณภาพและมีประสิทธิภาพ การวิจัยครั้งนี้จึงถือเป็นก้าวอย่างสำคัญเพื่อแสวงหาความร่วมมือ ช่วยเหลือระหว่างกันเพื่อการพัฒนายกระดับคุณภาพวิชาการโดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพใน การผลิตเยาวชนมุสลิมคุณภาพออกสู่พหุสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ของสถาบันการศึกษามุสลิม ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. กระบวนการเชิงระบบด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลามเป็นอย่างไร
2. แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลามเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม
2. เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

ขอบเขตของการวิจัย

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม

- 1.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
- 1.2 ผู้ให้ข้อมูล (1) ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม จำนวน 6 คน (2) ครูผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม จำนวน 6 คน (3) นักเรียนที่ศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม จำนวน 6 คน และ (4) ผู้ปกครองหรือกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน รวม 21 คน

1.3 ประเด็นที่ศึกษาคือ องค์ประกอบกระบวนการเชิงระบบของการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

- 2.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคการจัดประชุมเพื่อสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion)
- 2.2 ผู้เชี่ยวชาญคือ (1) ผู้เชี่ยวชาญ ด้านนโยบายระดับวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 3 คน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านอิสลามศึกษา จำนวน 2 คน (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งหมด 7 คน
- 2.3 ประเด็นที่ศึกษา คือ แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม หมายถึง สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในหลากหลายสาขาที่มีแนวทางการบริหารจัดการที่แตกต่างจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั่วไป

2. แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีสลาม หมายถึง ทิศทางในการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามที่มีการนำความรู้ด้านศาสนาอิสลามมาบูรณาการในทุกๆ ด้านการบริหารวิทยาลัย 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ โดยใช้กระบวนการเชิงระบบ

3. กระบวนการเชิงระบบ หมายถึง การบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีสลาม 4 ฝ่าย คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือสิ่งที่ป้อนเข้าไป หรือข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร

3.1 ฝ่ายวิชาการ หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษา การสร้างเอกลักษณ์เป้าหมายหลักของวิทยาลัย การบริหารหลักสูตร การสร้างเอกลักษณ์จุดเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรมศาสนาอิสลาม เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการสร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม งานบริหารงานแผนกวิชา งานวัดและประเมินผล งานวิทยบริการและห้องสมุด งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี งานพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

3.2 ฝ่ายบริหารทรัพยากร หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานบริหารงานทั่วไป งานบุคลากร งานการเงิน งานการบัญชี งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานทะเบียน งานประชาสัมพันธ์

3.3 ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพ และการจัดหางาน งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

3.4 ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวางแผนและงบประมาณ งานศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ งานความร่วมมือ งานวิจัยพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ งานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา งานส่งเสริมผลผลิตการค้าและการประกอบธุรกิจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม เป็นการดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและประยุกต์แนวคิดสำคัญต่างๆ ได้ดังนี้

1. มโนทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในอิสลาม ตามแนวคิดของ (กฤษฎา เวลาดี และศุภิสรา มาศชาย, 2549) เรื่องปรัชญาการศึกษาในอิสลาม และรูปแบบการจัดการศึกษาในอิสลาม (อิสมาอิล ลุตฟี จะปะกียา, 2552) และ (มัสลัน มาหะมะ, 2556) เพื่อนำไปสู่แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม โดยรูปแบบการจัดการศึกษาของมุสลิมจำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักการและแนวทางของศาสนาอิสลาม วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมที่ถูกกำหนดขึ้นตามหลักการศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด โดยที่กลุ่มคนทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ต้องดำเนินไปตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามตามที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน และปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านศาสดามูฮัมหมัด

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา ตามแนวคิดของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอาชีวศึกษา พ.ศ.2552-2561 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม หมายถึง ทิศทางในการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีการนำความรู้ด้านศาสนาอิสลามมาบูรณาการในทุกๆ ด้าน โดยยึดตามหลักการการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนานักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบ ตามแนวคิดของ อรุณช มหุทัยนันท์ (2545 น. 47-49) เรื่อง ประวัติและความเป็นมาและความหมายของทฤษฎีระบบกระบวนการ และประชุม รอดประเสริฐ (2541 น.66) เรื่อง องค์ประกอบของระบบ ทิศนา ขัมมณี (2545 น.198) เรื่อง การประยุกต์ของระบบ โดยทฤษฎีระบบแบบกระบวนการ หมายถึง ระบบใดระบบหนึ่งที่จะประกอบด้วยองค์ประกอบ หรือส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือสิ่งที่ป้อนเข้าไป หรือข้อมูลนำเข้า(Input) กระบวนการ(Process) และผลงาน (Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร ซึ่งรวมถึงกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่ผู้วิจัยทำการศึกษาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง

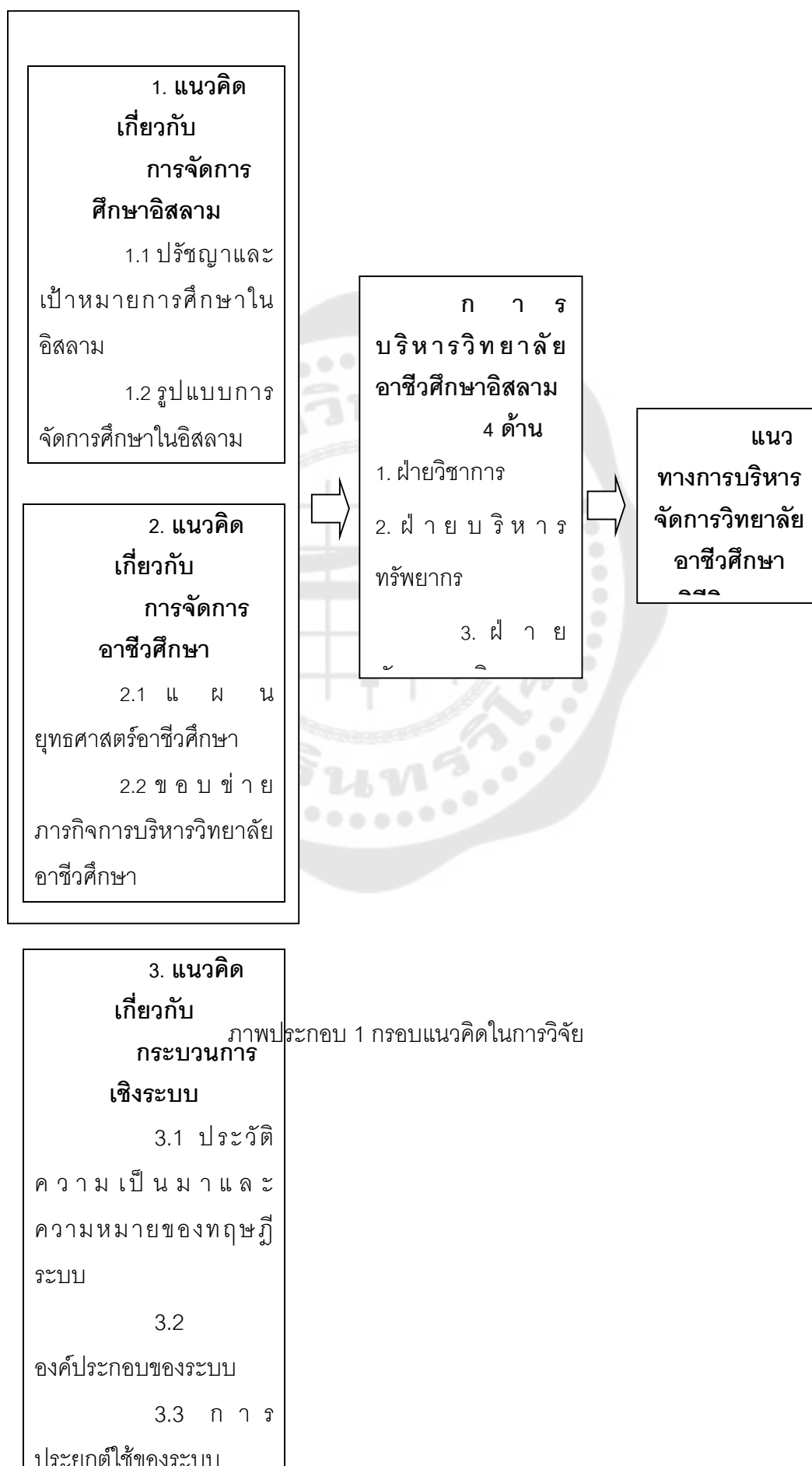
4. การวิจัยแบบกรณีศึกษา ตามแนวคิดของ (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2553) และ Richard M. Jaeger (1988) และ(R. E. I. R. M. J. E. Stake, 1988), Denzin (1970) อ้างถึงใน

สุภาวศ์ จันทวานิช (2543 น. 129 – 130), (Stake, 1995), Yin (1994 p. 106 – 109) (ชาย โพธิ์สีดา, 2547) เรื่อง รูปแบบศึกษาแบบกรณีศึกษา โดยการวิจัยแบบกรณีศึกษา หมายถึง การวิจัยเชิงคุณภาพรูปแบบหนึ่งที่เป็นกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับกรณีที่เราต้องการศึกษา และแสดงถึงผลของการเรียนรู้ในกรณีนั้น (Product of learning) โดยนำข้อมูลมาจัดระเบียบหรือแบ่งประเภทแล้วนำมาเรียบเรียงเพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่างๆ หาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ หรือหาคำตอบและข้อสรุปทั้งหมด เพื่อให้เห็นภาพรวมของสิ่งที่ศึกษา โดยทำการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสกลามทั้ง 3 แห่งเป็นกรณีศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม ” โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารต่างๆและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาค้นคว้า โดยการนำเสนอหัวข้อดังต่อไปนี้

1. มโนทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในอิสลาม
 - 1.1 ปรัชญาและเป้าหมายการศึกษาในอิสลาม
 - 1.2 รูปแบบการจัดการศึกษาในอิสลาม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา
 - 2.1 แผนยุทธศาสตร์การจัดการอาชีวศึกษา
 - 2.2 ขอบข่ายภารกิจของการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบ
 - 3.1 ประวัติความเป็นมาและความหมายของทฤษฎีระบบ
 - 3.2 องค์ประกอบของระบบ
 - 3.3 การประยุกต์ใช้ของระบบ
4. การวิจัยแบบกรณีศึกษา
 - 4.1 ความหมายของการศึกษาแบบกรณีศึกษา
 - 4.2 ลักษณะของการศึกษาแบบกรณีศึกษา
 - 4.3 ธรรมชาติของการศึกษาแบบกรณีศึกษา
 - 4.4 ประเภทของวิธีการศึกษาแบบกรณีศึกษา
 - 4.5 จุดมุ่งหมายการศึกษาแบบกรณีศึกษา
 - 4.6 รูปแบบการศึกษาแบบกรณีศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. มโนทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในศาสนาอิสลาม

1.1 ปรัชญาและเป้าหมายการศึกษาในศาสนาอิสลาม

(อิสมาอิล ลุตฟี จะปะกียา, 2552) กล่าวว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ต่อต้านความไม่รู้ หรืออวิชา ไม่มีบทบัญญัติคำสอนและความเชื่อใดๆ ในอิสลาม ที่ปราศจากฐานแห่งความรู้ศาสนาอิสลามมุ่งพัฒนาจิตวิญญาณในการเรียนรู้ รักที่จะเรียนรู้ มีความใฝ่รู้และใฝ่เรียน มีจริยธรรมอันสูงส่งที่เป็นแบบอย่างในการพัฒนาชีวิต ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เป็นการศึกษาที่จะต้องรับใช้ชุมชน หรืออีกนัยหนึ่ง การศึกษาในอิสลามให้ความสำคัญกับผู้เรียนให้มีความซาบซึ้งในวิถีชีวิต (Way of Life) ตามหลักการศาสนาให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความเชี่ยวชาญ และเพิ่มขีดความสามารถในการสรรหาองค์ความรู้หรือศาสตร์ที่ว่าด้วยทักษะชีวิต (Skills of life) ที่สามารถใช้ชีวิตบนโลกนี้อย่างคุ้มค่ามีความสุข และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมโดยแท้จริง ดังนั้น เกณฑ์การชี้วัดของความสำเร็จในการศึกษา ตามทัศนะของอิสลาม มั่นขึ้นอยู่ความสามารถในการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา และนำมาปฏิบัติในชีวิตได้มากน้อยเพียงใด สอดคล้องและถูกต้องตามเจตนารมณ์ของศาสนาหรือไม่อย่างไร

(อิสมาอิล ลุตฟี จะปะกียา, 2552) ศาสนาอิสลามจึงเริ่มให้การศึกษาแก่มนุษย์ ตั้งแต่ช่วงเริ่มแรกของการปฏิสนธิในครรภ์มารดา และมีความต่อเนื่องตั้งแต่วินาทีแรกของการลืมตามองโลกของทารกน้อยจนถึงช่วงวัยเด็ก เยาวชน วัยทำงาน วัยเจริญพันธุ์วัยสูงอายุ หรือชีวิตหลังความตาย ล้วนแล้วต้องได้รับการศึกษาในกรอบของอิสลามที่สมดุล และไม่ขาดช่วง

(อิสมาอิล ลุตฟี จะปะกียา, 2549) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในอิสลามจึงเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้อัลกุรอาน ซึ่งเปรียบเสมือนธรรมนูญแห่งมนุษยชาติที่เพียบพร้อมด้วยทุกมาตราที่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติสู่ความสำเร็จสูงสุดทั้งในโลกนี้และโลกหน้า โดยนับตั้งแต่เริ่มแรกของการประทานอัลกุรอาน จนกระทั่งปัจจุบันจวบจนวันสิ้นโลก อัลกุรอานไม่เคยมีการสังคายนา แก้ไข ตัดต่อหรือเพิ่มเติมส่วนใดส่วนหนึ่ง แม้เพียงพยางค์หนึ่งเดียว การศึกษาอัลกุรอาน สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติ เพราะการศึกษาในอิสลามเป็นการสร้างคนให้มีความสมบูรณ์ และมีความสำเร็จ ตามความประสงค์ของอัลลอฮ์ (ซุบฮุ) โดยให้ทุกคนสามารถปฏิบัติตนเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของอัลลอฮ์ (ซุบฮุ) การศึกษาในอิสลามจึงเป็นการสร้างความองอาจและความเจริญให้แก่มนุษย์ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เนื่องจากการศึกษาเป็นบันไดขั้นแรกของการพัฒนา การศึกษาทำให้เกิดความสว่างทางความคิดทุกสังคมยกย่องและยอมรับผู้มีการศึกษาสูง สังคมมุสลิมก็เช่นกัน มักยกย่องผู้มีการศึกษาศาสนาอิสลาม และส่งเสริมให้คนมุสลิมชนชายหาวิชาความรู้ ศาสนาอิสลามเป็น

ศาสนาที่ส่งเสริมและกระตุ้นเตือนให้มุสลิมศึกษาหาความรู้ทุกด้านตลอดเวลา มิได้แยกความรู้ทางโลกและทางธรรมออกจากกัน แต่ต้องศึกษาหาความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้ว่าศาสนาอิสลามไม่มีสถาบันนักบวชทุกคนมีหน้าที่ต้องศึกษาเรียนรู้วิชาการรอบตัว ทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหาเลี้ยงชีพไปพร้อมกับการศึกษาวิธีการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของศาสนาและปฏิบัติควบคู่กันไป ประกอบกับการที่อิสลามเป็นศาสนาสากัลที่ไม่มีเส้นแบ่งตามภูมิศาสตร์และเผ่าพันธุ์ ดังนั้น การศึกษาในอิสลามจึงมีลักษณะของความเป็นนานาชาติโดยปริยายบนหลักการที่อิสลามกำชับให้มุสลิมทุกคนแสวงหาความรู้และมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่ว่า ณ แหล่งใดในโลกนี้ กอปรกับอิสลามได้กำหนดให้ผู้รู้ทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ไม่รู้โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น เว้นแต่มุ่งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะบ่าวที่ยำเกรงต่ออัลลอฮ์เท่านั้นจึงเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้สถาบันการศึกษาในอิสลามได้กลายเป็นแหล่งการสร้างเครือข่ายทางปัญญาระดับสากลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจะเห็นได้ว่าจึงการศึกษาในอิสลามไม่สามารถที่จะออกจากกรอบของความศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้าให้สามารถพัฒนาคนในด้านจิตใจ อารมณ์ กริยามารยาท สมอง และทักษะต่างๆ ให้เป็นมุสลิมที่สมบูรณ์ มีชีวิตความเป็นอยู่ในโลกนี้และโลกหน้าอย่างสุขสันต์

(อิสมาอิล ลุตฟี จะปะกียา, 2552) อิสลามจึงมิได้จำกัดสถานที่เรียนและครูผู้สอนว่า จะต้องเป็นครูที่โรงเรียนเท่านั้น ซึ่งในทางตรงกันข้ามภาระหน้าที่ในการให้การศึกษาอบรมอันนี้เป็นภาระหน้าที่เริ่มแรกของผู้ปกครองมากกว่าผู้อื่น เพราะการฝึกอบรมตั้งแต่อยู่ในเปลนั้นเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ด้วยการถ่ายทอดความรู้สึก ปลูกฝังความศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้า และแสดงแบบอย่างที่ดีเมื่อออกจากครอบครัวเขาก็ต้องเรียนรู้ต่อไปจากชุมชน ผู้คนในชุมชนล้วนสามารถเป็นครูให้แก่เยาวชนเหล่านี้ได้ ด้วยการสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรมการแสดงออกแบบอย่างที่ดีของความรัก เอื้ออาทร ซื่อสัตย์สุจริต ความขยันขันแข็ง หรือประสบการณ์ชีวิตและทักษะต่างๆ ดังเช่นในอดีตผู้อาวุโสต่างตระหนักในภาระหน้าที่ความเป็นครู สามารถถ่ายทอดความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้จากปราชญ์หรือครูบาอาจารย์ โดยไม่ต้องพะวงค่าจ้างหรือค่าตอบแทน บรรดาครูบาอาจารย์ได้แสดงแบบอย่างของความเป็นครู และการเป็นแบบอย่างมุสลิมที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม ศาสน์ต่างๆ ไม่ได้แยกออกเป็นวิทยาการทางโลก หรือทางธรรมล้วนได้บูรณาการอย่างสมบูรณ์

(มัสลัน มาหะมะ, 2556) กล่าวว่า ถึงแม้ระยะเวลาแห่งความมั่งคั่งของการศึกษาอิสลามในยุครุ่งโรจน์เหล่านั้นจะผ่านพ้นไปเป็นเวลาพันปีแล้ว แต่ความพยายามของนักศึกษาและผู้นำอิสลามที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันนั้นไม่มีวิธีการอื่นใดที่สามารถ

จะช่วยแก้ปัญหาได้ นอกจากวิธีการที่นำเสนอโดยอัลกุรอาน เนื่องจากอัลกุรอานได้สอนให้มนุษย์รู้จักรากเหง้าของตนเองรู้จักนายที่ควรแก่การเคารพภักดีอันแท้จริง พร้อมกับสอนให้มนุษย์รู้จักใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าและสร้างประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงความสะดวกคล่องกับสัญญาตามอันดั้งเดิมของมนุษย์อย่างสมดุล ครอบคลุม ต่อเนื่องและบูรณาการอย่างครบวงจร เพื่อเป็นทางออกและทางเลือกของการศึกษาในยุคปัจจุบันที่กำลังประสบวิกฤติในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม อย่างรุนแรงที่สุด

ศาสนาอิสลามมิได้เป็นเพียงแค่ลัทธิความเชื่อเท่านั้น แต่ศาสนาอิสลามเป็นระบบการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์แบบที่สุดสำหรับผู้ที่ศรัทธา จุดเด่นของศาสนาอิสลาม คือ การบูรณาการศาสนาเข้ากับทุกส่วนของการดำรงชีวิตวิถีชีวิตของคน ศาสนาอิสลามมิได้แยกความศรัทธาและการปฏิบัติออกจากกันแต่ได้หลอมรวมทางโลกกับทางธรรมเข้าด้วยกันเป็นหนึ่งเดียว ผสมกลมกลืนอย่างสมบูรณ์แบบและสอนให้ ศาสนิกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ดังนั้นผู้ปกครองและชุมชน จึงให้ความสำคัญกับการอบรมบ่มนิสัยให้บุตรหลานเป็นมุสลิมที่ดีซึ่งถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของชีวิตมุสลิม ประกอบกับการยึดมั่นในการดำรงชีวิตตามหลักศาสนาอิสลาม ที่กำหนดให้มุสลิมทุกคนต้องศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต และต้องดำรงตนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ส่งผลให้การจัดการศึกษาที่สอดคล้องตามหลักการศาสนาอิสลามจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประชาชนทุกเพศทุกวัยในพื้นที่นี้

การศึกษาของชาวไทยมุสลิมจึงเป็นกลไกและเครื่องมือที่มีบทบาทสำคัญ ในกระบวนการขัดเกลาทางสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ ทักษะการดำรงชีวิต ความเจริญก้าวหน้า และวัฒนธรรมรวมทั้งเป็นการที่ช่วยพัฒนา บุคคลที่พึงปรารถนาของสังคม ทำให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อย และเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดความมั่นคงของมนุษย์ในมิติต่าง ๆ

(กฤษฎา เวลาดี และสุภิศรา มาศชาย, 2549) กล่าวว่า ก่อนที่จะสามารถทำความเข้าใจปรัชญาการศึกษาอิสลามได้อย่างถูกต้องนั้น ก็ต้องเข้าใจรากฐานที่มาของปรัชญาการศึกษาเสียก่อน แหล่งที่มาดังกล่าวคือ ปรัชญาอิสลามนั่นเองเพราะปรัชญาอิสลามนั้นต้องตอบคำถามที่ว่า ลักษณะทางการศึกษาอย่างไรที่ตอบสนองต่อปรัชญาอิสลามได้อย่างถูกต้องที่สุด นั่นก็หมายความว่า คนในสังคมที่มีศาสนาอิสลามเป็นวิถีชีวิตนั้น จะต้องมีการศึกษาอย่างไรและลักษณะไหน จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการของคนในสังคมนั้น ได้อย่างสอดคล้องลงตัว นอกจากนี้แล้วเอกลักษณ์เฉพาะตัวของศาสนาอิสลาม ก็เป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุด ต่อการกำหนดทิศทางของปรัชญาอิสลาม รวมไปถึงทิศทางของปรัชญาการศึกษาอิสลามด้วย

ภายใต้ขอบข่ายของปรัชญาการศึกษาอิสลามนั้น ดูเหมือนว่าระบบปรัชญาการศึกษาอิสลาม จะไม่เป็นที่คุ้นเคยและรู้จักมากนักในสังคมไทย อาจเป็นเพราะว่าสังคมไทยโดยรวมแล้วเป็นสังคมชาวพุทธ โลกทัศน์การมองชีวิตเป็นแบบพุทธปรัชญา หรือแม้กระทั่งสังคมไทยคลุกคลีและให้ความสำคัญกับโลกอาหรับและโลกอิสลามน้อยไป จึงไม่มีความคุ้นเคยกับปรัชญาอิสลาม นอกจากนี้แล้ว อาจเป็นเพราะว่า สังคมไทยได้รับอิทธิพลของโลกตะวันตกมากกว่าจากโลกอาหรับและโลกอิสลาม จนกระทั่งเกิดความคุ้นเคยกับโลกตะวันตก และวิธีคิดแบบตะวันตกมากกว่า เมื่อจะเอ่ยชื่อนักวิชาการสาขาใดก็ตาม มักจะเป็นชาวตะวันตก เหล่านี้เป็นต้น แต่จะด้วยเหตุผลใดก็ตาม บทสรุปก็คือ ปรัชญาอิสลามและปรัชญาการศึกษาอิสลามเป็นที่คุ้นเคยของสังคมไทยค่อนข้างน้อย

ปรัชญาการศึกษาอิสลามนั้น ก็เหมือนกับปรัชญาการศึกษาอื่นๆ โดยทั่วไป ที่ต้องการกำหนดกรอบโลกทัศน์ และวิธีการ ตลอดจนเป้าหมายทางการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการในสังคม แต่เนื่องมาจากสังคมมุสลิมนั้นมีความผูกพันกับปรัชญาอิสลามในวิถีชีวิตอย่างแยกไม่ออก ในทุกมิติของการดำเนินชีวิต ดังนั้นปรัชญาการศึกษาที่จะมาตอบสนองความต้องการของสังคม ที่ผูกติดอยู่กับปรัชญาอิสลาม จึงไม่มีปรัชญาใดที่เหมาะสมไปกว่า ปรัชญาการศึกษาอิสลามนั่นเอง ซึ่งมีที่มาจากทั้งสองแหล่งที่สำคัญคือ อัลกุรอาน และอัลฮุนนะฮ์ ด้วยเหตุนี้เอง ปรัชญาการศึกษาอิสลามจึงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่นเดียวกับที่ปรัชญาอิสลามที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งแตกต่างออกไปจากระบบปรัชญาอื่นๆทั้งหมด

(กฤษฎา เวลาดี และศุภิสรา มาศชาย, 2549) กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษาอิสลามมีเป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุถึงหลายประการด้วยกัน ทั้งเป้าหมายเล็กๆ ที่ให้ภาพอย่างเป็นองค์รวม และเป้าหมายที่แยกย่อยออกไปในรายละเอียดที่ให้ภาพแต่ละด้านอย่างชัดเจนขึ้น เป้าหมายสำคัญประการแรกของระบบปรัชญาการศึกษานี้ คือความต้องการที่จะให้มุสลิมนั้น ได้บรรลุสู่จุดหมายของปรัชญาอิสลาม นั่นคือการยอมรับและยอมจำนนต่อพระเจ้าที่เที่ยงแท้เพียงพระองค์เดียว นั่นคือ “อัลลอฮ์” ดังนั้น เป้าหมายของปรัชญาการศึกษาอิสลามก็คือ การทำอย่างไรเพื่อนำเสนอกระบวนการทัศน์และขั้นตอนวิธีการให้มนุษย์คนหนึ่ง ได้พิจารณาใคร่ครวญเพื่อบรรลุสู่สิ่งที่อิสลามต้องการ

เป้าหมายประการต่อมาของระบบปรัชญาการศึกษาอิสลาม หลังจากที่เป้าหมายประการแรกได้ถูกทำให้บรรลุถึงเรียบร้อยแล้ว นั่นก็คือ การนำมาและดำรงเอาไว้ซึ่ง ลักษณะคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม ตามแบบฉบับของอิสลาม ผ่านกระบวนการขัดเกลาที่เรียกในภาษาอาหรับว่า “ตารียะฮ์” กระบวนการตารียะฮ์ดังกล่าวนี้ เป็นกระบวนการขัดเกลาที่แตกต่างออกไป

จากกระบวนการให้ความรู้แต่เพียงอย่างเดียวที่เรียกในภาษาอาหรับว่า “ตะฮลีม” เพราะกระบวนการตะฮลีม นั้นมุ่งเปลี่ยนแปลงเฉพาะตัวเนื้อหาสาระหรือความรู้เป็นสำคัญ ในขณะที่กระบวนการตารีบียะฮ์นั้น มุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมควบคู่กันไปด้วยในทำนองที่ว่า “ความรู้คู่คุณธรรม” แต่คุณธรรมดังกล่าวนี้เป็นคุณธรรมบนคุณค่าของปรัชญาอิสลาม

(อิสมาอิล ลุตฟี จะปะกียา, 2552) กล่าวว่า เป้าหมายต่อไปของปรัชญาการศึกษาอิสลาม จะเริ่มเข้าสู่ภาพย่อยมากยิ่งขึ้นนั่นก็คือ การให้อัตราส่วนการตอบสนองระหว่างความต้องการทางด้านวัตถุและความต้องการทางด้านจิตใจในลักษณะที่เหมาะสมกัน อิสลามไม่ต้องการให้มนุษย์นั้นเน้นหนักไปทางหนึ่งทางใดมากเกินไป จนกระทั่งละเลยอีกทางหนึ่งไป

และเป้าหมายของปรัชญาการศึกษาอิสลามประการสุดท้าย ที่จะกล่าวถึงในที่นี้ก็คือ การตอบสนองความต้องการของบุคคล ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล (Individual) และระดับสังคม (Society) ให้มีความสัมพันธ์กัน อิสลามไม่ต้องการให้มนุษย์ปลีกตัวออกไปอยู่โดดเดี่ยวเพียงคนเดียว เพื่อแสวงหาความดี หรือเพื่อปฏิบัติศาสนกิจ แต่อิสลามใช้ให้มุสลิมอยู่กับสังคมความดีตามมาตรฐานของอิสลาม สามารถปฏิบัติได้ในสังคมอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โดยไม่จำเป็นต้องปลีกวิเวกตัวเองออกไปจากสังคมแต่อย่างใด อิสลามกำหนดหน้าที่ของมุสลิมไว้สองระดับด้วยกัน คือ หน้าที่ส่วนตัว และหน้าที่ต่อส่วนรวม ทั้งหน้าที่ส่วนตัวและหน้าที่ส่วนรมนั้นจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างครบถ้วน ถึงจะบรรลุสู่ทางรอดในอิสลาม

(อิบรอฮีม อัลมุสต่อฟา, 2557) กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษา หมายถึง ความเชื่อ หรือความคิด ที่เกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งแสดงออกมาในรูป ของอุดมการณ์ ทฤษฎีต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา โดยปกติแล้ว ปรัชญาการศึกษา จะคำตอบคำถาม 2 ประการ คือ การศึกษาจะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะอย่างไร อะไรคือความรู้ที่มีคุณค่า และมีประโยชน์ ต่อมนุษย์

อิสลาม ให้ความสำคัญกับการศึกษาหาความรู้ เป็นอย่างยิ่ง ผลสัมฤทธิ์จากการศึกษาหาความรู้ คือการค้นพบสัจธรรม ที่จะเกิดประโยชน์ ต่อตนเอง สังคม และโลก นั่นคือการดำรงชีวิต ที่ถูกต้องในโลกนี้ และหลักประกันถึงความผาสุก ในโลกหน้า อัลลอฮทรงสร้างมนุษย์ และประดับด้วยองค์ความรู้ต่างๆ ที่แสดงถึงความเด่นกว่า ที่มนุษย์มีเหนือสรรพสิ่งอื่นที่อัลลอฮทรงบังเกิด สามารถย้อนลักษณะเฉพาะนี้ ตั้งแต่ศาสดาอาดัม จนถึงศาสดาท่านสุดท้าย มุฮัมมัดแนวปรัชญาการศึกษาของบุคคลยุคต่างๆ พอสรุปได้ดังนี้

โซฟีสต เป็นกลุ่มนักปรัชญา ที่เริ่มมีความคิด เกี่ยวกับเป้าหมายของการศึกษา ว่า การศึกษาต้องสามารถทำให้ผู้เรียน ได้รับความสำเร็จ ในการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตัวเอง โสคราตีส มีความเห็นว่า เป้าหมายของการศึกษา คือ การค้นพบสัจธรรม หรือความจริงเชิงปรนัย

เพลโต เป็นคนแรก ที่กล่าวถึงเป้าหมายการศึกษาอย่างชัดเจน โดยมีความเห็นว่า เป้าหมายการศึกษา คือ การทำให้บุคคล ตระหนักได้ชัดเจนว่า เขาสมควรเป็นชนชั้นไหนในสังคม

เซนต์ ออกัสติน มีความเห็นว่า เป้าหมายของการศึกษา คือ การมุ่งหวังให้ผู้เรียน กลับใจไปรักพระเจ้า (Conversion) และสำนึกบาปของตน (Repentance) ทั้งนี้ เพราะการกลับใจ ไปรักพระเจ้า ย่อมทำให้มนุษย์พบกับความสุขที่แท้จริง

ลือค มีความเห็นว่า เป้าหมายของการศึกษา ควรมุ่งสู่สังคมและรัฐ ไม่ใช่ อาณาจักรของพระเจ้า เป้าหมายดังกล่าว คือ การรักษาชารัฐ ที่ให้ความมั่นคง ในสิทธิในทรัพย์สิน ส่วนบุคคล

รุสโซ มีความเห็นว่า เป้าหมายของการศึกษา คือ การให้ผู้เรียน ได้เติบโตตาม แนวโน้มแห่งธรรมชาติของตน การศึกษาจึงเป็นอิสระจากสังคม และอิทธิพลใด ๆ ทั้งสิ้น ผลของการให้การศึกษา ในลักษณะดังกล่าวนี้ คือ ผู้เรียนสามารถเป็นตัวของตัวเอง จากนั้น จึงเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในสังคม และการมุ่งสู่ความดีของสังคม ทั้งสังคม โดยละเลย ผลประโยชน์ เฉพาะตน และเฉพาะกลุ่มลงเสีย

ปรัชญาการศึกษาอิสลามนั้น ต้องคำนึงถึงเป้าหมาย ของการบังเกิดมนุษย์ขึ้นมา ในอัลกุรอาน อายัตที่ 30 สูเราะห์อัลบะเกาะเราะฮ์ อัลลอฮ์ได้ตรัส ความว่า : และจงรำลึกถึงขณะที่ พระเจ้าของเจ้า ได้ตรัสแก่มะลาอิกะฮ์ว่า แท้จริงข้าจะให้มนุษย์คนหนึ่ง ในแผ่นดิน อาดัม คือ มนุษย์คนแรกที่อัลลอฮ์สร้างมา โดยอัลลอฮ์ได้ตรัสให้มะลาอิกะฮ์ทราบบว่า พระองค์ได้สร้าง เคาะลีฟะฮ์ บนพื้นดิน เคาะลีฟะห์ คือผู้ที่จัดการแทนพระองค์ พระองค์ (อัลลอฮ์) คือ ผู้ครอบครอง และ เรา (มนุษย์) เป็นผู้ถือครอง เรา จะจัดการอย่างไรก็ได้บนโลกนี้ ในลักษณะเป็นตัวแทนพระองค์ ดังนั้น การจัดการของเรา (มนุษย์) นั้น ต้องอยู่กรอบ และขอบเขตที่พระองค์กำหนด? อัลลอฮ์ได้ ตรัสในอีกอายัตหนึ่ง ความว่า : และข้ามิได้สร้างญิน และมนุษย์เพื่ออื่นใด เว้นแต่เพื่อเคารพภักดี ต่อข้า (อัลกุรอาน สูเราะห์ อัลฮารียาต / 56)

มนุษย์ถูกสร้างขึ้นมา เพื่อการภักดีต่ออัลลอฮ์เท่านั้น ฉะนั้น การศึกษาในอิสลาม ควร จะเน้นในเรื่องการสร้างคน ให้เป็นคนดี ภักดีต่ออัลลอฮ์ ยึดหลักอัลกุรอาน เป็นธรรมนูญชีวิต และ หะดีษนบี เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ในเวลาเดียวกัน ก็ต้องฝึกฝน และเตรียมพร้อมมนุษย์ สำหรับการทำความากิน อย่างมีความสุข พระองค์อัลลอฮ์ ทรงตรัส ความว่า : เจ้าจงแสวงหาในสิ่งที่ อัลลอฮ์ ให้แก่เจ้า ในภพอะคีเราะฮ์ และเจ้าก็อย่าลืมหาสวนของเจ้า จากพื้นแผ่นดิน (อัลกุรอาน สูเราะห์ที่ อัลกอกศอศ / 77)

(มุหัมมัด อะฎีเยฮ์ อัลอิบรอฮี & บรรจง บินกาซัน, 2521) กล่าวว่า การศึกษา คือ กระดูกสันหลังของศาสนา คือ แร่ธาตุอันสำคัญยิ่งของอารยธรรม อิสลาม คือ นวัตกรรมทางวิชาการที่มหัศจรรย์มากที่สุด และคือ เครื่องมือที่จะนำพาอิสลาม ทะยานไปข้างหน้าได้อย่างไร้ขีดจำกัด ด้วยอนุมิติของอัลลอฮ์

การศึกษาที่ไม่อาจทำให้คนเรามีจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรมทางศาสนาในชีวิตประจำวันและวิถีชีวิตนอกห้องเรียนของผู้เรียน ไม่มีอิทธิพลของคำสอนจากศาสนาเข้าไปกำกับพฤติกรรมของเขาทุกอย่างแล้ว การศึกษานั้นก็เป็นสิ่งที่ไร้คุณค่าและไม่มีหมายใด ๆ ต่อมนุษย์อีกต่อไป และนี่คือ ภารกิจอันดับแรกของการศึกษาในอิสลามที่จะต้องปลูกฝังลักษณะ ดังกล่าวลงไปในสายเลือดแห่งการเป็นมนุษย์ของเยาวชนคนรุ่นใหม่

หากมองในเชิงวิเคราะห์ต่อความตกต่ำและความเปลี่ยนแปลงในด้านลบของมุสลิม ในปัจจุบันโดยโยงใยกับการศึกษาในสถาบันต่างๆ ที่ได้เสนอตัวเองรับใช้ประชาชาติอิสลามทาง วิชาการ เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าล้วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่อ่อนแอและหลงทาง อาการพิการทาง ปัญญาและอัมพาตทางความคิด ส่งผลลัพท์ออกมาเป็นการแตกแยกทางความเชื่อ มัวเมาในวัตถุ

ความเปลี่ยนแปลงและความยิ่งใหญ่ของอิสลามจะกลับคืนสู่ประชาชาตินี้อีกครั้ง หนึ่ง ก็ด้วยการหวนกลับสู่เส้นทางเดินที่มีชื่อว่า “การศึกษาและการขัดเกลาจิตวิญญาณแบบ อิสลาม” ที่แท้จริง ทั้งในแง่ของศาสตร์ทางปรัชญา วิธีการ และเป้าหมาย และนี่เป็นความจำเป็น อย่างเร่งด่วนร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา การอบรม การฝึกฝนชีวิตอิสลามให้แก่ ลูกหลาน เยาวชนมุสลิมคุณครู ผู้ปกครอง ปิตามารดา ผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้าน จะต้องหันมาสนใจ และมาทุ่มเทสรรพกำลังทุกอย่าง เพื่อการปฏิรูปการศึกษามากกว่าที่จะคิดคำนวณเพียงค่าหัวราย ปี แล้วปล่อยให้ทุกอย่างเป็นภาระของสังคม โดยหาใครรับผิดชอบไม่ได้เลย

นักการศึกษาและนักประวัติศาสตร์ มิอาจปฏิเสธได้เลยว่า การศึกษาของอิสลามนั้น เป็นที่มาของรากอารยธรรมของคนมุสลิมอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาจนถึงกับถือว่าการศึกษานั้นเท่ากับการทำความรักดีต่อพระผู้เป็นเจ้า อิสลามเน้นการศึกษาทุกประเภท ทั้งทาง โลกและทางธรรม อิสลามกำหนดว่า ไม่ว่าคนรวยหรือคนจนย่อมมีโอกาสที่จะศึกษาได้อย่างเท่า เทียมกัน ไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นใดก็ตาม และถือว่าเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคน ไม่ว่าชายหรือหญิงที่ จะต้องการแสวงหาความรู้ แต่ระบบการศึกษาในปัจจุบันถูกจำกัดโดยการเมือง ประกาศนียบัตร หรือโดยการวัดผล

“ครูและศิษย์ คล้ายกับไม้และเงา เงาไม้จะตรงได้อย่างไรเล่า ถ้าไม้มันโค้งงอ”

1.1.1 เป้าหมายของการศึกษาแห่งศาสนาอิสลาม

1. การอบรมทางศีลธรรม เป็นความจำเป็นของการศึกษาแห่งอิสลาม

นักปราชญ์มุสลิม ได้เห็นพ้องต้องกันเป็นเอกฉันท์แล้วว่า การอบรมทางศีลธรรมเป็นความจำเป็นของการศึกษาแห่งอิสลาม และการขัดเกลาบุคลิกลักษณะ เป็นเป้าหมายที่ถูกต้องแท้จริง นี่มิได้หมายความว่า เราได้ให้ความสำคัญทางร่างกาย ทางด้านจิตใจ ทางด้านวิชาการ และทางด้านปฏิบัติ แต่เรากำลังพูดถึงการศึกษาทางด้านอื่นๆ ทุกด้าน เด็กต้องการความแข็งแรงทางด้านสติปัญญา และร่างกาย การเรียนรู้ การปฏิบัติ และการอบรมบุคลิกลักษณะ ความรู้สึก ตลอดจนกระทั่ง รสนิยม

นักการศึกษามุสลิมเห็นพ้องต้องกันว่า จุดประสงค์ของการศึกษามีใช้การยึดเยียดความรู้ให้แก่เด็ก แต่เป็นการขัดเกลาศีลธรรมของเด็ก ให้การศึกษาแก่จิตวิญญาณ เผยแพร่คุณธรรม สั่งสอนมารยาท และเตรียมให้เขามีชีวิตที่เต็มไปด้วยความจริงใจและความบริสุทธิ์ใจ

ดังนั้น เป้าหมายแรกและเป้าหมายสูงสุดของการศึกษาแห่งอิสลาม คือ การขัดเกลาทางศีลธรรม และการอบรมทางจิตวิญญาณ แต่ละบทเรียนจะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม และครูทุกคนจะต้องถือว่า จริยธรรมทางศาสนานั้นอยู่เหนือสิ่งอื่นใด เพราะจริยธรรมทางศาสนานั้นเป็นอุดมการณ์ เป็นจริยธรรมที่สมบูรณ์ และลักษณะอันสูงส่งเช่นนี้ก็เป็นพื้นฐานแห่งอิสลาม

อิมามเมาะซาลี ถือว่าเป้าหมายของการศึกษานั้น คือ การเข้าใกล้พระผู้เป็นเจ้าโดยปราศจากความเยโสโอหัง เป้าหมายของนักศึกษาในการหาความรู้จะต้องมิใช่เพื่อการหาอำนาจเงินทอง ความรุ่งเรือง ใ้อวด หรือแข่งขันกับคนอื่น หรืออาจสรุปได้ว่า เป้าหมายของการศึกษาแห่งอิสลามนั้นอยู่ในคำว่า “คุณธรรม”

2. เพื่การดำเนินชีวิตทั้งทางโลกและทางธรรมในเวลาเดียวกัน

อิสลามมิได้จำกัดให้ศึกษาเฉพาะทางโลกหรือทางธรรมทางใดทางหนึ่งเท่านั้น แต่ท่านศาสดาเรียกร้องให้มุสลิมทุกคนศึกษาทั้งทางโลก และทางธรรมควบคู่กันไป ท่านได้กล่าวว่า

“จงทำงานเพื่อชีวิตในโลกนี้ เหมือนดังว่าเจ้าจะไม่ตาย และจงทำดีเพื่อโลกหน้า เหมือนดังว่าท่านจะตายในวันพรุ่งนี้”

ท่านศาสดาไม่ให้เราหนีถึงโลกใดโลกหนึ่งเพียงด้านเดียว แต่ให้เราหนีถึงสองโลกไปพร้อมกันโดยไม่ทำให้โลกใดบกพร่อง

3. เน้นในแง่ที่เป็นประโยชน์ของการศึกษา

แม้การศึกษาของอิสลามจะเน้นหนักทางด้านศีลธรรมและจิตใจก็ตาม แต่อิสลามก็ได้ละเลยที่จะให้ความสนใจในแง่ประโยชน์ของการศึกษาในสถาบัน และการวางหลักสูตรต่างๆ วัตถุประสงค์ข้อนี้จะเห็นได้จากเจตนาของเคาะลีฟะฮ์อุมัยร ที่มีไปยังผู้ครองนครว่า

“จงสอนบุตรของท่านให้ว่ายน้ำ และขี่ม้า และจงสอนให้รู้จักภาชีตและโคลงกลอน”

ท่านอุมัยรสั่งว่า เด็กๆ ควรได้รับการสอนให้ว่ายน้ำเป็น ขี่ม้าเป็น เล่นกีฬาเป็น รู้จักวิชาทหาร การใช้ภาษาและการประพันธ์โคลงกลอนต่างๆ คนหัวรั้นเท่านั้นที่ปฏิเสธว่า นักวิชาการมุสลิม ไม่มีอิทธิพลต่อการฟื้นฟูศิลปวิทยาการของยุโรป ในศตวรรษที่ 14 เกี่ยวกับเรื่องนี้ มอนโร (Monroe) กล่าวไว้ในหนังสือ “ประวัติศาสตร์การศึกษา” (The History of Education) ของเขาว่า

“มุสลิมได้มีบทบาทสำคัญทางด้านการแพทย์ การผ่าตัด เกษตศาตร์ ดาราศาสตร์ และปรัชญา พวกเขายังได้ประดิษฐ์ลูกตุ้มนาฬิกา และสอนชาวยุโรปให้รู้จักเข็มทิศและดินปืน”

การศึกษาของอิสลามนั้น มิใช่เป็นการศึกษาเฉพาะศาสนา ศีลธรรมและจิตใจ แต่การศึกษาในแง่นี้มีส่วนสำคัญในการปฏิบัติ ขณะเดียวกันการศึกษาของอิสลามก็มิใช่เป็นการศึกษาทางด้านวัตถุเพียงอย่างเดียว แต่การเป็นเจ้าของวัตถุหรือการแสวงหาปัจจัยยังชีพนั้น อิสลามถือว่า เป็นเพียงเพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ได้เท่านั้น

อัลฟารอบี, อิบน์ สีน่า (Avicenna) และอิกวานุศ ศาอะฟา มีความเห็นพ้องกันว่า ความสมบูรณ์ของมนุษย์จะบรรลุได้ก็โดยมนุษย์มีศาสนาและความรู้อย่างเท่าเทียมกัน

4. การศึกษาวิชาการเพื่อวิชาการ

นักศึกษามุสลิมหลายคน ศึกษาวิชาการเพื่อวิชาการ สำหรับคนพวกนี้ มันเป็นเรื่องให้มีความสุขแก่ชีวิตของเขา และโดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์เป็นผู้รักการเรียนรู้ ดังนั้น นักปราชญ์มุสลิมหลายคนจึงหมกมุ่นอยู่กับการศึกษาวิชาการ วรรณกรรม และศิลปะ ด้วยความสมัครใจ เพื่อตอบสนองธรรมชาติแห่งการเป็นผู้รักการศึกษาค้นคว้า การศึกษาตามอุดมการณ์ก็คือ ศึกษาวิชาการเพื่อวิชาการ วรรณกรรมเพื่อวรรณกรรม และศิลปะเพื่อศิลปะ เพราะว่าในวิชาการเหล่านั้น คือ ความสุขที่ไม่มีอะไรเสมอเหมือน ในหนังสือ “กัซฟุซ ซุนนุน” (Kashf al-Zounun) อัลอัญญี เคาะลีฟะฮ์ อุมัยร กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นความสุขที่สุด และเป็นสิ่งประเสริฐที่สุดในบรรดาทุกสิ่ง และในที่อื่นเขียนไว้ว่า

“เป้าหมายของการศึกษานั้น มิใช่เพื่อการแสวงหาเพื่อความยังชีพในโลกนี้ แต่เพื่อการได้รับสัจธรรม และสร้างความแข็งแกร่งให้แก่บุคลิกทางศีลธรรม”

พูดอีกแง่หนึ่งก็คือ เพื่อการได้รับสัจธรรมทางวิชาการและบุคลิกอันสมบูรณ์ ใครก็ตามที่ได้เข้าสู่การพิจารณาถึงมรดกทางวิชาการ วรรณกรรม ศาสนา และศิลปกรรมของมุสลิมแล้ว จะพบกับสิ่งมีค่าอันอมตะอย่างที่ไม่เคยพบที่ไหนมาก่อนในโลก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการสั่งสมความรู้ทางวรรณกรรม และศิลปะเพื่อศิลปะอย่างแท้จริง แต่ไม่มีใหนหมายความว่า พวกเขาละทิ้งการศึกษาเพื่อการเลี้ยงชีพโดยสิ้นเชิงแต่อย่างใด

5. การศึกษาสายอาชีพทางเทคนิค และอุตสาหกรรม เพื่อการเลี้ยงชีพ

การศึกษาของอิสลาม มิได้ละเลยที่จะเตรียมตัวบุคคลให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อความอยู่รอดของชีวิตของเขา ดังจะเห็นได้จากคำพูดของอิบนุ สีน่า (Avicenna) ที่กล่าวว่า “เมื่อเด็กจบการศึกษาอัลกุรอาน และภาษาศาสตร์เบื้องต้นแล้ว เขาควรจะได้แสวงหาอาชีพที่เขาปรารถนาจะมุ่งไปทางนั้น...” เขาควรจะฝึกอาชีพจนกว่าเขาจะมีงานทำโดยสุจริตตามแนวทางของศาสนา และศีลธรรมอันดี แม้อิสลามจะถือว่าศีลธรรมย่อมมาก่อน แต่มิใช่ว่าอิสลามละเลยที่จะให้เขาได้เตรียมตัวเพื่อการแสวงหาปัจจัยยังชีพด้วย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปรัชญาการศึกษาในอิสลามนั้น มีเป้าหมายสำคัญอยู่ตรงที่การยอมรับและยอมรับงานต่อพระเจ้าที่เที่ยงแท้เพียงองค์เดียว และนำเอาคุณค่าทางคุณธรรมจริยธรรมแบบอิสลาม เข้ามาใช้ในวิถีแห่งการดำเนินชีวิตในทุกแง่มุม เพื่อตอบสนองความต้องการในมิติต่างๆของชีวิตมนุษย์ การจัดการศึกษาตามหลักการศาสนาอิสลามต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยึดมั่นศรัทธา โดยทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องดำเนินไปตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามตามที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน และปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านศาสดามุฮัมมัด เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักการศาสนาอิสลามอย่างเป็นรูปธรรม และมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

1.2 รูปแบบการจัดการศึกษาในศาสนาอิสลาม

(อิสมาอิล ลุตฟี จะปะกียา, 2552) กล่าวว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ต่อต้านความไม่รู้ หรืออวิชา ไม่มีบทบัญญัติคำสอนและความเชื่อใดๆ ในอิสลาม ที่ปราศจากฐานแห่งความรู้ศาสนาอิสลามมุ่งพัฒนาจิตวิญญาณในการเรียนรู้ รักที่จะเรียนรู้ มีความใฝ่รู้และใฝ่เรียน มีจริยธรรมอันสูงส่งที่เป็นแบบอย่างในการพัฒนาชีวิต ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เป็นการศึกษาที่จะต้องรับใช้ชุมชน หรืออีกนัยหนึ่ง การศึกษาในอิสลามให้ความสำคัญกับผู้เรียนให้มีความซาบซึ้งในวิถีชีวิต(Way of Life) ตามหลักการศาสนาให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความเชี่ยวชาญ และเพิ่มขีดความสามารถในการสรรหาองค์ความรู้หรือศาสตร์ที่ว่าด้วยทักษะชีวิต

(Skills of life) ที่สามารถใช้ชีวิตบนโลกนี้อย่างคุ้มค่ามีความสุข และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมโดยแท้จริง ดังนั้น เกณฑ์การชี้วัดของความสำเร็จในการศึกษา ตามทัศนะของอิสลาม มั่นขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา และนำมาปฏิบัติในชีวิตได้มากน้อยเพียงใด สอดคล้องและถูกต้องตามเจตนารมณ์ของศาสนาหรือไม่อย่างไร

ศาสนาอิสลามจึงเริ่มให้การศึกษาแก่มนุษย์ ตั้งแต่ช่วงเริ่มแรกของการปฏิสนธิในครรภ์มารดา และมีความต่อเนื่องตั้งแต่วินาทีแรกของการลืมตามองโลกของทารกน้อย จนถึงช่วงวัยเด็ก เยาวชน วัยทำงาน วัยเจริญพันธุ์วัยสูงอายุ หรือชีวิตหลังความตาย ล้วนแล้วต้องได้รับการศึกษาในกรอบของอิสลามที่สมดุล และไม่ขาดช่วง

การจัดการศึกษาในอิสลามจึงเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้อัลกุรอาน ซึ่งเปรียบเสมือนธรรมนูญแห่งมนุษยชาติที่เพียบพร้อมด้วยทุกมาตราที่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติสู่ความสำเร็จสูงสุดทั้งในโลกนี้และโลกหน้า โดยนับตั้งแต่เริ่มแรกของการประทานอัลกุรอาน จนกระทั่งปัจจุบันจวบจนวันสิ้นโลก อัลกุรอานไม่เคยมีการสังคายนา แก้ไข ตัดต่อหรือเพิ่มเติมส่วนใดส่วนหนึ่ง แม้เพียงพยางค์หนึ่งเดียว การศึกษาอัลกุรอาน สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติ เพราะการศึกษาในอิสลามเป็นการสร้างคนให้มีความสมบูรณ์ และมีความสำเร็จ ตามความประสงค์ของอัลลอฮ์ (ซุบฮุ) โดยให้ทุกคนสามารถปฏิบัติตนเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของอัลลอฮ์ (ซุบฮุ) การศึกษาในอิสลามจึงเป็นการสร้างความมั่งคั่งและความเจริญให้แก่มนุษย์ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เนื่องจากการศึกษาเป็นบันไดขั้นแรกของการพัฒนา การศึกษาทำให้เกิดความสว่างทางความคิด ทุกสังคมยกย่องและยอมรับผู้มีการศึกษาสูง สังคมมุสลิมก็เช่นกัน มักยกย่องผู้มีการศึกษาศาสนาอิสลาม และส่งเสริมให้คนมุสลิม ขวนขวายหาวิชาความรู้ ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ส่งเสริมและกระตุ้นเตือนให้มุสลิมศึกษาหาความรู้ทุกด้านตลอดเวลา มิได้แยกความรู้ทางโลกและทางธรรมออกจากกัน แต่ต้องศึกษาหาความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้ว่าศาสนาอิสลามไม่มีสถาบันนักบวชทุกคนมีหน้าที่ต้องศึกษาเรียนรู้วิชาการรอบตัว ทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหาเลี้ยงชีพไปพร้อมกับการศึกษาวิถีการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของศาสนาและปฏิบัติควบคู่กันไป ประกอบกับการที่อิสลามเป็นศาสนาสากลที่ไม่มีเส้นแบ่งตามภูมิศาสตร์และเผ่าพันธุ์ ดังนั้น การศึกษาในอิสลามจึงมีลักษณะของความเป็นนานาชาติโดยปริยายบนหลักการที่อิสลามกำชับให้มุสลิมทุกคนเสาะแสวงหาความรู้และมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่ว่า ณ แหล่งใดในโลกนี้ กอปรกับอิสลามได้กำหนดให้ผู้รู้ทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ไม่รู้โดยไม่หวัง

ผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น เว้นแต่มุ่งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะบ่าวที่ยำเกรงต่ออัลลอฮฺเท่านั้นจึงเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้สถาบันการศึกษาในอิสลามได้กลายเป็นแหล่งการสร้างเครือข่ายทางปัญญาระดับสากลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจะเห็นได้ว่าจึงการศึกษาในอิสลามไม่สามารถที่จะออกจากกรอบของความศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้าให้สามารถพัฒนาคนในด้านจิตใจ อารมณ์ กริยา มารยาท สมถะ และทักษะต่าง ๆ ให้เป็นมุสลิมที่สมบูรณ์ มีชีวิตความเป็นอยู่ในโลกนี้และโลกหน้าอย่างสุขสันติ

(อิสมาอิล ลุตฟี จะปะกียา, 2552)การศึกษาในอิสลามจึงไม่ได้จำกัดสถานที่เรียน และครูผู้สอนว่าจะต้องเป็นครูที่โรงเรียนเท่านั้น ซึ่งในทางตรงกันข้ามภาระหน้าที่ในการให้การศึกษาอบรมอันนี้ เป็นภาระหน้าที่เริ่มแรกของผู้ปกครองมากกว่าผู้อื่น เพราะการฝึกอบรมตั้งแต่อยู่ในเปลนั้นเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ด้วยการถ่ายทอดความรู้สึก ปลูกฝังความศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้า และแสดงแบบอย่างที่ดีเมื่อออกจากครอบครัวเขาก็ต้องเรียนรู้ต่อไปจากชุมชน ผู้คนในชุมชนล้วนสามารถเป็นครูให้แก่เยาวชนเหล่านี้ได้ ด้วยการสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรมการแสดงออก แบบอย่างที่ดีของความรัก เอื้ออาทร ซื่อสัตย์สุจริต ความขยันขันแข็ง หรือประสบการณ์ชีวิตและทักษะต่างๆ ดังเช่นในอดีตผู้อาวุโสต่างตระหนักในภาระหน้าที่ความเป็นครู สามารถถ่ายทอดความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้จากปราชญ์หรือครูบาอาจารย์ โดยไม่ต้องพะวงค่าจ้างหรือค่าตอบแทน บรรดาครูบาอาจารย์ได้แสดงแบบอย่างของความเป็นครู และการเป็นแบบอย่างมุสลิมที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรมศาสตร์ต่างๆ ไม่ได้แยกออกเป็นวิทยาการทางโลก หรือทางธรรมล้วนได้บูรณาการอย่างสมบูรณ์

ถึงแม้ระยะเวลาแห่งความมั่งคั่งของการศึกษาอิสลามในยุครุ่งโรจน์เหล่านั้นจะผ่านไปเป็นเวลานานแล้ว แต่ความพยายามของนักศึกษาและผู้นำอิสลามที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันนั้นไม่มีวิธีการอื่นใดที่สามารถจะช่วยแก้ปัญหาได้ นอกจากวิธีการที่นำเสนอโดย อัลกุรอาน เนื่องจากอัลกุรอานได้สอนให้มนุษย์รู้จักรากเหง้าของตนเองรู้จักนายที่ควรแก่การเคารพภักดีอันแท้จริง พร้อมกับสอนให้มนุษย์รู้จักใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าและสร้างประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสัญญาตมอันดั้งเดิมของมนุษย์อย่างสมบูรณ์ ครอบคลุม ต่อเนื่องและบูรณาการอย่างครบวงจร เพื่อเป็นทางออกและทางเลือกของการศึกษาในยุคปัจจุบันที่กำลังประสบวิกฤติในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม อย่างรุนแรงที่สุด

ด้วยความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอิสลามดังกล่าว จึงทำให้ส่งผลต่อพฤติกรรม การศึกษาของชาวมุสลิม ดังที่ Saleh (2002) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาตามหลักการศาสนาอิสลามว่ามนุษย์แต่ละคนเป็นหน่วยย่อยที่สำคัญที่สุดของสังคม กล่าวคือ สังคมจะสงบสุขได้

หรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละคน ดังนั้น การจะพัฒนาปัจเจกบุคคลให้มีความสมดุลในชีวิตได้ จำเป็นต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจะต้องสามารถพัฒนา มนุษย์ให้ครบถ้วนและสมดุล มีการเตรียมความพร้อมให้แก่มนุษย์เพื่อให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ รู้หน้าที่ทั้งในส่วนหน้าที่ต่อพระผู้เป็นเจ้าหน้าที่ต่อตนเองและเป็นสมาชิกที่ดีที่มีความรับผิดชอบต่อ สังคมต่อประเทศการจัดการศึกษาที่ดีนั้น จะต้องสร้างความสมดุลให้แก่มนุษย์อย่างองค์รวม เป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสนาอิสลามคือการพัฒนาจิตวิญญาณของ มนุษย์ให้ยึดมั่น เคารพ รักดี และยำเกรงต่อพระผู้เป็นเจ้าส่วนการพัฒนาด้านจิตเจ้านั้น ศาสนา อิสลามถือว่าจิตใจมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความคิด ศาสนาอิสลามเน้นให้มนุษย์มีการการ คิดอย่างมีเหตุผล และส่งเสริมให้มนุษย์ได้พัฒนาความคิดของตนด้วยการเรียนรู้จากทุกสิ่งรอบตัว

การจัดการศึกษาตามหลักการศาสนาอิสลาม ต้องดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของ บทบัญญัติศาสนาอิสลามตามที่กำหนดไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานและตามแบบฉบับของท่านศาสดามู ฮัมหมัด(ศ็อลฯ)ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ เริ่มตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลจะต้องให้ความ สนใจในทุกด้านที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นด้านจิตวิทยา ด้านความสามารถ ด้านพฤติกรรม ด้าน พฤติกรรมด้านความต้องการ ด้านสถานะทางการเศรษฐกิจและสังคม ของแต่ละบุคคลจัดการ กระบวนการบริหารให้ยืดหยุ่นรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์แต่ยังคงไว้ซึ่งระบบ คุณธรรมอันดีงาม ให้ความสำคัญตั้งแต่ฐานรากของการพัฒนามนุษย์ ซึ่งเป็นหน่วยเล็กที่สุดของ สังคมให้มีศักยภาพเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของการพัฒนาครอบครัว สังคม ประเทศชาติ ตลอดจนสังคมโลก

ความสำคัญของหลักการศาสนาอิสลามดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการศึกษาของชาว มุสลิม ดังที่มูฮัมหมัด ซัยยิด ฎอนฎอวี(2550) ได้กล่าวในการปาฐกถาธรรมในโอกาสครบรอบ 40 ปี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2550 ว่า การจัดการศึกษาของ มหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร(A1 – Azhar) ในสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ มีการจัดการเรียนการสอนที่เปิด กว้างในด้านการเรียนวิชาศาสนาควบคู่กับวิชาสามัญ การเรียนรู้วิทยาการต่างๆ ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ที่ว่ามนุษย์มีความเสมอภาคกันทุกคนเป็นกฎธรรมชาติแห่งอัลลอฮ์(ซุบฮู) ที่มนุษย์นั้นจะมี อุดมการณ์ทางความเชื่อที่แตกต่างกันแต่ความแตกต่างในอุดมการณ์แห่งความเชื่อไม่เป็นอุปสรรค ต่อการให้ความร่วมมือ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในยุคแห่งวิชาการประชาชาติใดที่มีการ แพร่หลายขององค์ความรู้ ความสงบสุขและความก้าวหน้าก็จะเกิด ณ ที่นั้น ความรู้ หมายถึง ความรู้ที่มีคุณประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นศาสนาหรือแขนงใดที่ยังประโยชน์อันหลากหลายแก่มนุษย์ ล้วนแต่เป็นความโปรดปรานของพระผู้เป็นเจ้าทั้งสิ้นเช่นเดียวกับ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2531) ได้

ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะทางสังคมของชาวไทยมุสลิม และการสนองตอบต่อรัฐบาล พบว่าชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความยึดมั่น ผูกพันในศาสนาเคร่งครัดต่อวิถีชีวิตในแบบวัฒนธรรมอิสลามไม่ว่าในด้านบุคลิกภาพการกล่อมเกลางานทางสังคม มนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งส่งผลต่อการยอมรับกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติในแนวทางของศาสนาอิสลาม

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาของมุสลิมจำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักการและแนวทางของศาสนาอิสลาม วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมที่ถูกกำหนดขึ้นตามหลักการศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด โดยที่กลุ่มคนทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ต้องดำเนินไปตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามตามที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน และปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านศาสดามุฮัมมัด

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา

2.1 แผนยุทธศาสตร์การจัดการอาชีวศึกษา

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ได้กล่าวถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนอาชีวศึกษา พ.ศ.2552-2561 วิสัยทัศน์ของอาชีวศึกษาไว้ดังนี้ “ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากล”

เป้าหมาย

1. มีการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
2. มีการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา
3. มีการพัฒนาระบบการจ้างงานและกำหนดเงินเดือน/ค่าตอบแทนตามสมรรถนะ
4. ขยายการศึกษาระบบทวิภาคี สหกิจศึกษา โดยมีสัดส่วนผู้เรียนทวิภาคี/สหกิจศึกษาเป็นร้อยละ 30 และเน้นการฝึกงาน
5. เพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อสามัญเป็น 60: 40
6. สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านอาชีวศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ
7. จัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน
8. ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค
9. วิจัย สร้างนวัตกรรม พัฒนาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปฏิรูประบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและเชื่อมต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1. พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการอาชีวศึกษา
2. พัฒนาคุณภาพและสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคมทั้งในประเทศและภูมิภาคอาเซียน
3. สร้างและพัฒนามาตรฐานหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
4. สนับสนุนทรัพยากรในการจัดการอาชีวศึกษาอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ
5. สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์คุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ (NQF)
6. เพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยส่งเสริมภาพลักษณ์การอาชีวศึกษา ให้บริการสังคมให้เกิดค่านิยมในการเรียนอาชีวศึกษาต่อสามัญ 60: 40
7. ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อป่มเพาะผู้ประกอบการรุ่นใหม่ การอาชีวศึกษา
8. พัฒนากำลังคนระดับกลางให้มีความรู้และทักษะฝีมือได้มาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างโอกาสการศึกษาวิชาชีพอย่างเสมอภาค

1. ส่งเสริมและพัฒนากิจการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งในระบบ นอก ระบบ และ ทวิภาคี
2. พัฒนาศักยภาพสถานศึกษาให้เป็นแหล่งบริการความรู้ทางวิชาชีพแก่ชุมชนและสังคม
3. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ประชาชน ในการสร้างงาน สร้างรายได้
4. จัดการศึกษาวิชาชีพที่สร้างโอกาสแก่ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ
5. ส่งเสริมให้มีการสร้างรายได้ระหว่างเรียนและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพกำลังคนอาชีวศึกษาทุกระดับ

1. พัฒนากำลังคนให้มีความรู้ และทักษะฝีมือในระดับคุณภาพ
2. สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ด้านอาชีพ
3. ส่งเสริมความเป็นเลิศของเยาวชนที่มีความสามารถในทักษะฝีมือ
4. สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีการพัฒนาคุณภาพ และการแข่งขันในเชิงคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการทั้งส่วนกลาง สถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

1. พัฒนาโครงสร้างบริหารจัดการและกำหนดภารกิจที่ชัดเจน ภายใต้กฎหมายระเบียบข้อบังคับที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพปัจจุบัน
2. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ
3. กระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถานศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษา
4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
5. บริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ มีธรรมาภิบาลโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
6. พัฒนาระบบการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพ
7. พัฒนาระบบประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา
8. พัฒนาระบบการสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลทั้งส่วนกลาง สถาบัน และสถานศึกษา
9. สร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรทั้งส่วนกลาง สถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

1. พัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารของผู้บริหาร ครู บุคลากรการอาชีวศึกษา และนักเรียนนักศึกษา
2. พัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี
3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรมวิชาชีพ
4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศในการจัดการอาชีวศึกษาระดับนานาชาติ
5. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาทางไกล
6. จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษา
7. ปรับระบบความร่วมมือและเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 จัดอาชีวศึกษาเพื่อสร้างเสริมความมั่นคงของรัฐ

1. ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. พัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ และเขตพื้นที่ชายแดนภาคใต้

3. พัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจและเขตพื้นที่ชายแดนภาคใต้

4. พัฒนาการจัดอาชีวศึกษาร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน

5. ทำนุ บำรุง ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 7 ผลักดันการบูรณาการการวิจัยและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษา

1. พัฒนาการวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. นำองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการเรียนการสอน

3. ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ไปสู่ชุมชน และพัฒนาสู่อุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันระดับสากล

4. ส่งเสริมการจดสิทธิบัตร และปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาการอาชีวศึกษา

5. พัฒนาระบบบริหารจัดการ เครือข่ายงานวิจัย และจัดการองค์ความรู้อาชีวศึกษาทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ

6. ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพสู่สากล

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาด้านการอาชีวศึกษา มีความจำเป็นต่อเยาวชนของชาติที่จะต้องเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพที่มีคุณภาพ เมื่อเยาวชนมีความสามารถในการประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพแล้ว คุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนก็จำเป็นต้องมีควบคู่กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนมุสลิมที่จะต้องปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอย่างเคร่งครัด จึงได้มีการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม เพื่อให้จัดการศึกษาตรงตามความต้องการของชาวไทยมุสลิมและไม่ขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม

2.2 ขอบข่ายภารกิจของการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2548) กล่าวถึง ฝ่ายบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเลื่อนขั้น และการกำหนดมาตรฐานการศึกษาภายในสถานศึกษา

ฝ่ายบริหารวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้

สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจาก ผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งวัด ปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้มาตรฐานและมี คุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนา ตนเองและจากการประเมินหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนปัจจัย หนุนการเรียนรู้ที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้ อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้โรงเรียนได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่ายภารกิจ

- 1.การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
- 2.การจัดทำทะเบียนและวัดผลประเมินผล
- 3.การบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 4.การส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา
- 5.การส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 6.การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้
- 7.การสร้างเครือข่ายพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มงาน

1. กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้
 - 1.1 งานพัฒนาหลักสูตร

1.1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความ ต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

1.1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และ ประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายใน โรงเรียน และชุมชน

1.1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีใน หลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดย พยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามความเหมาะสม

1.1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการ การใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

1.1.5 เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

1.1.6 จัดทำหลักสูตรและแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตร

1.1.7 ตรวจสอบเกี่ยวกับการโอน/ย้าย หลักสูตรระหว่างโรงเรียนและ หลักสูตรอื่น

1.1.8 สำรวจความต้องการของผู้รับบริการในการจัดการเรียน การสอนนอกระบบโรงเรียน การเรียนแบบอ้อยาศัย รวมทั้งกำหนดแนวทางการใช้หลักสูตร เสนอแนะ กลุ่มงาน งาน ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

1.2 งานพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

1.2.1 ส่งเสริมนิเทศ ติดตามและกำกับให้ครูจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2.2 ส่งเสริมนิเทศ ติดตามและกำกับให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

1.2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู โดยการจัดอบรมสัมมนา ศึกษา ดู งานตามสถาบันต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน

1.3 งานตารางสอน

1.3.1 สำรวจความรู้ ความสามารถของครูและความสอดคล้องของ ครูกับหลักสูตรของโรงเรียน ประสานกับกลุ่มบริหารงานบุคคลเพื่อจัดสรรอัตรากำลัง

1.3.2 วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตร สำนวจความต้องการ ความถนัด ความสนใจร่วมกับกลุ่มงานแนะแนว และเสนอแนะต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อจัดรายวิชาให้นักเรียนลงทะเบียน

1.3.3 จัดตารางสอนนักเรียน ครู ตารางการใช้ห้องและติดตามควบคุมให้การดำเนินการตามตารางสอนให้ถูกต้อง ทั้งการเรียนและการสอน

1.3.4 กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดสอนแทน ติดตามผลการปฏิบัติ

2. กลุ่มงานทะเบียนและวัดผล

2.1 งานทะเบียน

2.1.1 จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร ระเบียบ คู่มือเกี่ยวกับงานทะเบียน

2.1.2 ดำเนินการกรอกข้อมูลนักเรียน ลงทะเบียน ข้อมูลผลการเรียนในระบบงานทะเบียน

2.1.3 ตรวจสอบผลการจบการศึกษา ออกหลักฐานทางการศึกษา กรณีนักเรียนย้ายสถานศึกษา จบการศึกษา การรับรองการเป็นนักเรียน

2.1.4 ควบคุมการออกเกียรติบัตรในโรงเรียน

2.1.5 เก็บรักษาเอกสาร/หลักฐานที่เกี่ยวข้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

2.1.6 รายงานผลการจบการศึกษาต่อหน่วยงานต่าง ๆ ตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2.2 งานวัดผลและประเมินผล

2.2.1 จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร ระเบียบ คู่มือ เพื่ออำนวยความสะดวกในการวัดผล ประเมินผลการเรียน

2.2.2 กำหนดระเบียบ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา

2.2.3 ส่งเสริมนิเทศ ติดตาม พัฒนาครูและกำกับดูแลให้ครูจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2.4 ส่งเสริม นิเทศ ติดตาม ควบคุมและกำกับให้ครูดำเนินการ วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน

2.2.5 ดำเนินการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อ และอื่น ๆ ที่ นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ

2.2.6 พัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

2.2.7 ดำเนินการจัดทำข้อมูลการวัดและประเมินผลการเรียน กรอก ข้อมูล ติดตาม ตรวจสอบการกรอกข้อมูลของครูในระบบงานวัดผลและส่งต่องานทะเบียน

2.2.8 วิเคราะห์และประเมินผลการเรียน

2.2.9 ดำเนินการแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียน ทั้งระหว่างเรียน และหลังการประเมินผลร่วมกับผู้สอน กลุ่มสาระ กลุ่มงาน งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.1 จัดโครงสร้างการบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2 บริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เป็นไปตามหลักสูตรของโรงเรียน สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนและของหลักสูตร

3.3 ควบคุม ดูแล กำกับการใช้หลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเสนอขอปรับปรุงหลักสูตรเมื่อพบข้อบกพร่องหรือ จุดที่ควรพัฒนา

3.4 ดูแล ควบคุม กำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม หลักสูตรตามตารางสอน

3.5 จัดการนิเทศภายใน การวิจัยในชั้นเรียนและการพัฒนาครูโดยการ ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน

3.6 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและร่วมกับงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.7 ควบคุมดูแลให้การดำเนินงานของกลุ่มสาระให้เป็นไปตาม แผนปฏิบัติราชการของโรงเรียน

3.8 ประสานงานระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการบูรณาการเรียนการสอนระหว่างกลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.9 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระ

4. กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา

4.1 งานนิเทศภายใน

4.1.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในโรงเรียน

4.1.2 นิเทศ ติดตาม จัดหาผู้นิเทศ เครื่องมือการนิเทศ เอกสารเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการ

4.1.3 พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการนิเทศทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

4.1.4 พัฒนาระบบการนิเทศให้มีความหลากหลาย สนองต่อความต้องการของครูบุคลากรและโรงเรียนรวมทั้งจัดระบบสารสนเทศและการจัดทำรายงานการนิเทศ

4.2 งานวิจัยและวิจัยในชั้นเรียน

4.2.1 ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยการบริหาร การจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา

4.2.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้

4.2.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

4.2.4 รวบรวม จัดทำรายงานการวิจัย

4.3 งานส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ

4.3.1 ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้แสดงผลงานทางวิชาการ

4.3.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมแข่งขันและทดสอบความรู้ทางวิชาการของสถาบันอื่นทางวิชาการในทุกระดับ

4.3.3 ฝึกอบรม ให้ความรู้กับนักเรียนก่อนที่จะเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาการกับสถาบันอื่น

4.3.4 จัดระบบและดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพงานวิชาการตามมาตรฐานของโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการและสมศ.

4.3.5 สํารวจและรายงานผลปัญหา อุปสรรคและความสำเร็จของกิจกรรมทางวิชาการต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา

4.4 งานแก้ไขปัญหาการเรียน

4.4.1 จัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน หรือไม่ผ่านการประเมินผล

4.4.2 จัดเรียนซ้ำ สำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผล

4.4.3 ประสานงานผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูประจำวิชา เพื่อติดตามแก้ไขปัญหาการเรียน ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ปัญหานักเรียนที่เรียนซ้ำ มีปัญหาการเรียนและนำไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง

5. กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

5.1 งานโสตทัศนศึกษา

5.1.1 จัดหาโสตทัศนอุปกรณ์ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน

5.1.2 ให้บริการและควบคุมดูแลโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ เช่น เครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพนิ่ง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเสียง ฯลฯ

5.1.3 บันทึกเสียง ถ่ายภาพ ถ่ายทำสไลด์ ถ่ายเทปโทรทัศน์ประกอบคำบรรยาย

5.1.4 ให้คำแนะนำในการสร้างและผลิตสื่อการสอน

5.1.5 จัดเก็บรักษา จัดทำทะเบียน วัสดุ ครุภัณฑ์ ซ่อมแซม โสตทัศนอุปกรณ์

5.1.6 จัดบริการขอยืมสื่อการศึกษาจากแหล่งวิชาการต่าง ๆ นำมาใช้ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม และควบคุมการเบิกจ่าย ให้บริการยืม โสตทัศนอุปกรณ์

5.1.7 พัฒนาครู นักเรียน และบุคลากร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อ อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา

5.1.8 ให้บริการและคำปรึกษาแก่หน่วยงานและชุมชนเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์

5.2 งานศูนย์เทคโนโลยีทางการบริหารและการเรียนการสอน

5.2.1 วางแผน จัด ควบคุมดูแล แก้ไขปัญหา และเป็นที่ปรึกษาในการใช้เทคโนโลยีระบบเครือข่ายภายในโรงเรียน ทั้งการใช้อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต วิทยุ โทรศัพท์

5.2.2 พัฒนาครู นักเรียนและบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้งส่วนที่เป็นฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์

5.2.3 สนับสนุนฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ต่อการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอน

5.2.4 พัฒนาระบบเครือข่ายภายในโรงเรียน ทั้งการใช้อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต วิทยุ โทรศัพท์ ทั้งส่วนที่เป็นฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์

5.2.5 เป็นผู้จัดการระบบเครือข่ายและเว็บมาสเตอร์ของโรงเรียน

5.2.6 ประสานร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา การใช้สื่อนวัตกรรม และ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการกับบุคลากรภายในสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5.2.7 ประเมินผลการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

5.3 งานพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

5.3.1 สนับสนุนการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของครูและผู้บริหาร

5.3.2 จัดอบรมสัมมนาให้ครูได้เรียนรู้ด้านวิชาการที่ทันสมัยเกิดแนวทางในการคิดสร้างนวัตกรรม

5.3.3 คัดสรรนวัตกรรมต้นแบบ ยกย่อง มอบรางวัลและเผยแพร่ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

6. กลุ่มงานห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้

6.1 งานห้องสมุดและศูนย์วิทยบริการ

6.1.1 จัดทำแผนปฏิบัติการ งบประมาณ โครงการของงานห้องสมุดให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน

6.1.2 จัดและพัฒนาสถานที่ห้องสมุดให้เหมาะสมกับเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดเวลาและหลากหลาย

6.1.3 จัดให้มีวัสดุ ครุภัณฑ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ กับจำนวนสมาชิก

6.1.4 ดูแล เก็บรักษา ซ่อมบำรุง ครุภัณฑ์ ให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้งานได้ตลอด

6.1.5 จัดหา ซื้อ ทำเอกสาร วารสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าหาความรู้และความบันเทิง

6.1.6 ให้บริการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียน ครู และบุคคลภายนอก

6.1.7 จัดบรรยากาศ สถานที่และสิ่งแวดล้อม การบริการให้ชักจูงบุคคลภายนอกให้เห็นประโยชน์ และเข้ามาใช้บริการ

6.1.8 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนของโรงเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

6.1.9 จัดทำสถิติ ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน รวมทั้งประเมินผลงานที่ปฏิบัติตลอดภาคเรียนปี

6.2 งานแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.2.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

6.2.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล องค์กร หน่วยงาน

6.2.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้

6.2.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.2.5 ร่วมกับกลุ่ม/กลุ่มงาน/งาน/กลุ่มสาระ ในการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

7. กลุ่มงานเครือข่ายพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

7.1 งานสร้างเครือข่ายการพัฒนาวิชาการ

7.1.1 ประสานงานและจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการกับกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายมัธยมศึกษา เครือข่ายครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่โรงเรียนสังกัดอยู่ และเครือข่ายอื่น

7.1.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วม เป็นสมาชิกเครือข่ายสถาบัน สมาคม องค์กรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

7.1.3 มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มโรงเรียน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะหรือดำเนินงานเพื่อการพัฒนากิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน

7.2 งานศูนย์กลุ่มสาระการงานและอาชีพ

7.2.1 บริหารงานศูนย์กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีให้เป็นไปตามแนวนโยบาย และภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการบริหารศูนย์ ฯ

7.2.2 วางแผนและดำเนินการจัดโครงการ/กิจกรรม ของศูนย์ฯ

7.2.3 จัดให้มีการฝึกแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาครูในด้าน
การจัดการเรียนการสอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

7.2.4 จัดให้มีการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดทำและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ฝ่ายบริหารทรัพยากร

การบริหารทรัพยากร หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับงบประมาณ ตั้งแต่การประมาณการค่าใช้จ่าย การจัดตั้งงบประมาณ การจัดหางบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ การควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณและการรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

สำนักงบประมาณ ได้ปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2546 เพื่อให้สอดคล้องกับระบบและวิธีการจัดการงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ โดยให้ส่วนราชการต้องบริหารงบประมาณให้บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจตามที่กำหนดไว้และรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายงบประมาณ โดยมีแผนปฏิบัติราชการ แผนปฏิบัติการประจำปี มีการติดตามรายงานผลเป็นเครื่องมือในการกำกับ ดูแลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะชนได้ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 เป็นต้นไป

ในส่วนการบริหารงบประมาณของโรงเรียน มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยการระดมทรัพยากรจากหน่วยงาน องค์กร ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนมาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้โรงเรียนบริหารงานด้านงบประมาณมีความอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
3. เพื่อให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มากที่สุด

ขอบข่ายภารกิจ

1. การบริหารการเงิน – การบัญชี
2. การบริหารการพัสดุ
3. การจัดระบบงานสารบรรณและการสื่อสาร
4. การวางแผนปฏิบัติราชการ
5. การจัดระบบสารสนเทศ
6. การจัดระบบควบคุมภายใน
7. การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา
8. การประชาสัมพันธ์

กลุ่มงาน

เพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่ายภารกิจ กลุ่มบริหารงานบุคคลได้แบ่งกลุ่มงานออกเป็น 8 กลุ่มงาน ได้แก่

1. กลุ่มงานการเงิน – บัญชี

1.1 งานงบประมาณ

1.1.1 เป็นคณะทำงานวิเคราะห์นโยบายของโรงเรียน ความเหมาะสมของการจัดงบประมาณของกลุ่ม/กลุ่มงาน เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการ

1.1.2 เป็นคณะทำงานในการจัดทำแผนการใช้งบประมาณตลอดปีงบประมาณ ตามแผนปฏิบัติราชการ

1.1.3 ดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการ

1.2 งานระดมทรัพยากร

1.2.1 ศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ประสานความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม

1.2.2 จัดทำแผนการระดมทรัพยากรและทุนการศึกษาและเสนอขอความเห็นชอบตามระบบงานและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1.3 งานการเงิน

1.3.1 ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของคำขอเบิกเงินทุกประเภทในโรงเรียน

1.3.2 เบิกเงิน รับเงิน เก็บรักษา จ่ายเงิน นำส่งเงินตามระเบียบกระทรวงการคลัง

1.4 งานบัญชี

1.4.1 ดำเนินการตั้งยอดบัญชีระหว่างปีงบประมาณ การตั้งยอดหลังปิดบัญชีงบประมาณปีก่อน การตั้งยอดก่อนปิดบัญชีปีก่อน

1.4.2 บันทึกเปิดบัญชีคงค้าง บัญชีแยกประเภท บัญชีประจำวัน

1.4.3 จัดทำรายงานประจำเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัด
สำนักงานตรวจแผ่นดิน ตามกำหนดเวลาที่ระเบียบกำหนด

1.5 งานตรวจสอบการเงินและงบประมาณ

1.5.1 งานตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การใช้งบประมาณ

1.5.2 จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณและเงินนอกงบประมาณของโรงเรียนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา

1.5.3 จัดทำการกำกับ ตรวจสอบ ติดตามและป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการ/งาน ที่มีความเสี่ยงสูง

1.5.4 จัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบ ติดตาม นิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้โรงเรียนได้แก้ปัญหาค้น
สถานการณ์

1.5.5 การประเมินผลการให้เงินและผลการดำเนินงาน โดยการประเมินแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนและจัดทำรายงานสรุปผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา

2. กลุ่มงานพัสดุครุภัณฑ์

2.1 งานระบบฐานข้อมูลทรัพย์สิน

2.1.1 ดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของโรงเรียน

2.1.2 จัดทำระบบทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบันทั้งที่ซื้อหรือจัดหาจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณและที่ได้จากการที่มีผู้บริจาคให้ โดยบันทึกราคาทรัพย์สิน วันที่ได้สินทรัพย์มา

2.1.3 จัดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ สำหรับที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างทุกรายการในที่ดินของราชพัสดุโดยประสานงานกับสำนักงานธนารักษ์จังหวัด จัดทำทะเบียนคุมในส่วน of โรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

2.1.4 จำหน่าย บริจาค โอน หรือ ขายทอดตลาด ครุภัณฑ์ให้เป็นไปตามระเบียบในกรณีหมดสภาพชำรุดหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์

2.1.5 จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของโรงเรียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 งานจัดหาพัสดุ

2.2.1 วิเคราะห์แผนงาน งาน /โครงการ ที่จัดทำรอบรายจ่ายล่วงหน้า ระยะปานกลางตามแผนปฏิบัติการและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อสำรวจกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องใช้พัสดุที่ยังไม่มีตามทะเบียนคุมทรัพย์สินและเป็นไปตามเกณฑ์ความขาดที่กำหนดตามมาตรฐานกลาง

2.2.2 จัดทำแผนระยะปานกลางและจัดหาพัสดุทั้งในส่วนที่โรงเรียนจัดหาเอง จัดซื้อตามงบประมาณที่ได้รับหรือมีผู้บริจาคให้

2.2.3 จัดทำเอกสารรายงานขอซื้อ หรือขอจ้าง ตามคุณลักษณะแบบรูปรายการของพัสดุ ครุภัณฑ์ที่ต้องใช้

2.2.4 จัดซื้อ จัดจ้าง โดยตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียดเกณฑ์ คุณลักษณะเฉพาะ จัดทำประกาศ จ้าง / ขาย แบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะพิจารณาโดยคณะกรรมการ จัดทำสัญญา และเมื่อตรวจรับงานให้มอบเรื่องแก่เจ้าหน้าที่การเงินเพื่อทำการขออนุมัติเบิกจ่ายให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างต่อไป

2.3 งานควบคุมและบำรุงรักษาพัสดุ

2.3.1 จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน

2.3.2 กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน

2.3.3 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุมและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี

2.3.4 ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษาและซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งาน สำหรับทรัพย์สินที่มีสภาพไม่สามารถใช้งานได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาและจำหน่ายหรือขอรื้อถอนเป็นสิ่งปลูกสร้าง

3. กลุ่มงานสารบรรณ การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

3.1 งานสารบรรณ

3.1.1 รับ – ส่ง ทะเบียนแยกประเภท จัดส่งหนังสือเอกสารทางราชการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 ได้ตอบหนังสือราชการ รวดเร็วทันเวลาและตรวจสอบความถูกต้อง

3.1.3 จัดทำบัญชีควบคุมเอกสาร เก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่ สามารถค้นหาได้สะดวก รวดเร็ว

3.1.4 ดำเนินการจัดพิมพ์เอกสาร แบบฟอร์มต่างๆ ที่ใช้ในราชการ

3.1.5 มีการจัดเก็บรักษาและทำลายหนังสือราชการถูกต้องตามระเบียบ

3.1.6 ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำสมุดหมายเหตุ สมุดตรวจราชการและบันทึกการตรวจเยี่ยม

3.1.7 รวบรวมข้อมูล สถิติ เอกสารหลักฐาน ระเบียบ คำสั่งและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องให้เป็นระบบเพื่อสะดวกในการค้นหา

3.1.8 จัดบันทึกการประชุมและจัดทำรายงานประชุมในการประชุมของโรงเรียนทุกครั้ง

3.1.9 อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อราชการ

3.1.10 รายงานขอบุคลากร จัดทำบัญชีรายชื่อข้าราชการครู ลูกจ้างประจำ บัญชีลงเวลาปฏิบัติราชการสำรวจวันลา รายงานวันลา กำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.2 งานสื่อสาร

3.2.1 ดำเนินการจัดหาเครื่องมือสื่อสารภายในโรงเรียน เช่น โทรศัพท์ โทรสาร วิทยุสื่อสาร

3.2.2 กำหนดระเบียบ และควบคุมการใช้เครื่องมือสื่อสารภายในโรงเรียน

3.2.3 เสนอแต่งตั้งพนักงานวิทยุสื่อสารของโรงเรียน

3.3 งานประชาสัมพันธ์

3.3.1 ศึกษาความต้องการในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและผลงานของโรงเรียนรวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการศึกษาของชุมชน / หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 วางแผนการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบันและสื่อมวลชนในท้องถิ่นที่ต้องการให้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

3.3.3 จัดให้มีเครือข่ายการประสานงานประชาสัมพันธ์

3.3.4 พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียน

3.3.5 สร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาสัมพันธ์

3.3.6 ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้รับและนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้เหมาะสมต่อไป

4. กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ

4.1 งานแผนงาน

4.1.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (SWOT) และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา

4.1.2 กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Corporate Objective) กำหนดกลยุทธ์ (Strategies) กำหนดผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators -KPIs) โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ

4.1.3 กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่จะทำร่างข้อตกลงกับเขตพื้นที่การศึกษา

4.1.4 จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน / โครงการ และกิจกรรมหลัก

4.1.5 การติดตามประเมินผล งาน / โครงการ สรุปผลการประเมินและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามแผนงานเมื่อสิ้นปีการศึกษา

4.1.6 จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและนำเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการบริหารโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 งานสารสนเทศ

4.2.1 สำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ จัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ โดยร่วมมือกับโรงเรียนต่างๆ / หน่วยงานราชการ

4.2.2 จัดระบบฐานข้อมูลของโรงเรียน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา

4.2.3 พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติการกิจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4.2.4 จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับโรงเรียนอื่น เขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลาง

4.2.5 นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการและการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่สนใจขอข้อมูลให้ดูระบบสารสนเทศได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว เป็นปัจจุบัน

4.2.6 ประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และปรับปรุงพัฒนาเป็นระยะๆ

4.3 งานบริหารแผนงานและโครงการ

4.3.1 เสนอแต่งตั้งผู้บริหารแผนงานและผู้บริหารโครงการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

4.3.2 วิเคราะห์งาน โครงการ กิจกรรม ตามข้อเสนอของกลุ่ม กลุ่มงาน งาน กลุ่มสาระ เพื่อรวบรวมเป็นโครงการหลักของโรงเรียน

4.3.3 ติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน รวมทั้งเสนอแนะให้แก้ไขปรับปรุง พัฒนา โครงการ กิจกรรมและงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

4.3.4 ร่วมพิจารณาการกำหนดงบประมาณระยะปานกลางและประจำปี

4.3.4 ประเมินผลการดำเนินงานและจัดทำสรุปรายงานประจำปี

5. กลุ่มงานควบคุมภายใน

5.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจของโรงเรียน

5.2 วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยง

5.3 กำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานของโรงเรียน

5.4 วางแผนการจัดระบบการควบคุมภายในโรงเรียนและให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำมาตรการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการควบคุมการดำเนินงานตามภารกิจ

5.5 ดำเนินการควบคุมตามเกณฑ์มาตรการและวิธีการที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด

5.6 ประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายใน ตามมาตรการที่กำหนดและปรับปรุงให้เหมาะสม

5.7 รายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน

6. กลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษา

6.1 วิเคราะห์ระบบงานของโรงเรียน จัดระบบงานประกันคุณภาพให้สอดคล้องกัน เสนอแนะฝ่ายบริหารพิจารณาปรับปรุงระบบงานเพื่อให้สามารถรองรับการประกันคุณภาพ

6.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษาของโรงเรียน หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

6.3 เสนอแนะกลุ่ม/กลุ่มงานในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน

6.4 ดำเนินการพัฒนางานตามแผนติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6.5 ประสานความร่วมมือกับโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

6.6 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

6.7 ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินโรงเรียนเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การบริหารทรัพยากรบุคคล

การบริหารทรัพยากรบุคคล หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการกำหนดความต้องการ การสรรหา การบรรจุแต่งตั้งให้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้าง การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคคล การจัดสวัสดิการ การดำเนินการทางวินัย การดำเนินการเกี่ยวกับบำเหน็จความชอบและการให้พ้นจากงาน โดยการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล ให้เกิดความคล่องตัวอย่างอิสระ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนา ให้มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารบุคคลถูกต้อง รวดเร็ว เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพโดยยึดมั่นในระเบียบ วินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายภารกิจ

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การออกจากราชการ
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
4. การสร้างวินัยและการรักษาวินัย

กลุ่มงาน

เพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่ายภารกิจ กลุ่มบริหารงานบุคคลได้แบ่งกลุ่มงานออกเป็น 2 กลุ่มงาน ได้แก่

1. กลุ่มงานบุคลากร

- 1.1 วิเคราะห์ภารกิจและวางแผนอัตรากำลังคน ประเมินสภาพความต้องการกำลังคนให้สอดคล้องกับภารกิจงานของสถานศึกษา
- 1.2 การกำหนดตำแหน่ง เพื่อจัดทำภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 1.3 การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู
- 1.4 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคลากรเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกรณีสถานศึกษาได้รับมอบอำนาจจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา
- 1.5 การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวของสถานศึกษา โดยใช้เงินงบประมาณ และนอกงบประมาณ เช่น รายได้ของสถานศึกษาหรือเงินบริจาค
- 1.6 การจัดทำทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การขอกำหนดตำแหน่งการบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย
- 1.7 การจัดทำบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ ออกหนังสือรับรองการเป็นข้าราชการ ควบคุมสถิติวันลา การลาศึกษาต่อ
- 1.8 การพิจารณา ความดี ความชอบ ของข้าราชการ ลูกจ้างประจำและการขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 1.9 งานวินัยข้าราชการครูและจรรยาบรรณครู จัดอบรมส่งเสริมให้ความรู้ด้านกฎหมาย และการประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในระเบียบของข้าราชการที่ดี ละเว้นจากการกระทำที่ผิดกฎ ระเบียบของทางราชการ
- 1.10 ดำเนินการทางวินัยต่อข้าราชการครู พนักงานราชการ บุคลากร ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว

2. กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร

- 2.1 งานพัฒนาบุคลากร
 - 2.1.1 การส่งครูและบุคลากร เข้าประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน
 - 2.1.2 การจัดอบรม สัมมนา ในโรงเรียน

2.1.3 การจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้านอื่นๆ เช่น
ข่าวสาร อินเทอร์เน็ต

2.1.4 การจัดทำรายงานสรุป ประเมินผล หลังภารกิจเสร็จสิ้น

2.1.5 การทำสัญญาศึกษาต่อและติดตามผล

2.2 งานมาตรฐานวิชาชีพ

2.2.1 กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณครู พนักงาน
ราชการ บุคลากร และลูกจ้าง

2.2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู พนักงานราชการ บุคลากร
และลูกจ้างปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ

2.2.3 รวบรวมผลงาน สํารวจและวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐาน
วิชาชีพ

2.3 งานส่งเสริมและพัฒนาผลงานทางวิชาการ

2.3.1 ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาให้ครูได้มีความรู้
ความสามารถในการทำผลงานทางวิชาการ

2.3.2 รวบรวม เผยแพร่ บริการเอกสารและผลงานทาง
วิชาการ

การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไป หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการกำหนดปรัชญา นโยบายการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การจัดบริการต่างๆ แก่ นักเรียนและชุมชน การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติในสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน การแสวงหาความร่วมมือในการจัดการศึกษาและการปฏิบัติงานธุรการของสถานศึกษา โดยการบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการบริหารการศึกษาทุกระดับ มุ่งพัฒนา สถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษา ของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความ โปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่ เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษา ต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุน การจัดการศึกษา

ขอบข่ายภารกิจ

1. การดูแลพัฒนาอาคารสถานที่และสาธารณูปโภค
2. การดูแลสุขภาพอนามัยของบุคลากรในโรงเรียน
3. การบริการงานกิจการหอพัก
4. การส่งเสริมกิจการสหกรณ์
5. การส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียน
6. การสร้างเกียรติภูมิสถาบัน
7. การจัดสวัสดิการครู บุคลากร และนักเรียน
8. การประสานงานคณะกรรมการสถานศึกษา
9. การสร้างความร่วมมือกับชุมชน

กลุ่มงาน เพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่ายภารกิจกลุ่มบริหารทั่วไปได้แบ่งออกเป็น 9 กลุ่มงานดังนี้

1. กลุ่มงานอาคารสถานที่

1.1 งานพัฒนาอาคาร

1.1.1 วางแผนจัดระบบอาคารสถานที่และสาธารณูปโภค

1.1.2 จัดบุคลากรให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ติดตามตรวจสอบ

แก้ไขปัญหาปฏิบัติงาน

1.1.3 กำหนดแนวปฏิบัติในการใช้ทรัพยากรเกี่ยวกับด้านอาคารสถานที่และสาธารณูปโภคอย่างประหยัดคุ้มค่าและปลอดภัย

1.1.4 ดำเนินการดูแล ปรับปรุง ซ่อมแซม พัฒนาอาคารสถานที่และสาธารณูปโภค

1.1.5 ติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานพร้อมนิเทศและรายงานผลการปฏิบัติงาน

1.2 งานพัฒนาภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม

1.2.1 วางแผนพัฒนางานด้านภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงพัฒนาให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและเป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน

1.2.2 จัดบุคลากรดูแล รวมทั้งให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม

1.2.3 กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการพัฒนาบริเวณอาคารเรียนและอาคารประกอบให้สะอาดร่มรื่นสวยงาม เอื้อต่อการเรียนการสอน

1.2.4 จัดกิจกรรมพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1.2.5 ประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ เพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

2. กลุ่มงานอนามัยและโภชนาการ

2.1 งานอนามัย

2.1.1 จัดทำสมุดทะเบียนสุขภาพ จัดเก็บข้อมูลสุขภาพนักเรียนในโรงเรียน สำรวจสุขภาพนักเรียน ให้การแก้ไขและเสริมสร้างสุขภาพนักเรียนที่ต่ำกว่ามาตรฐาน

2.1.2 ให้การปฐมพยาบาลรักษาเบื้องต้น ประสานงานโรงพยาบาลจัดส่งนักเรียนเข้ารักษาพยาบาล

2.1.3 จัดหาและเวชภัณฑ์ ควบคุมการใช้และแจกจ่ายยาให้มีคุณภาพปลอดภัย

2.1.4 กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติในการใช้และการให้บริการของห้องพยาบาล และจัดบุคลากรดูแล

2.1.5 จัดกิจกรรมรณรงค์ ส่งเสริม สุขภาพอนามัย

2.1.6 ติดตาม เฝ้าระวังโรคติดต่อตามฤดูกาลและโรคติดต่อร้ายแรง

2.1.7 จัดทำสถิติผู้ป่วย เก็บรวบรวมสรุปรายงาน

2.2 งานโภชนาการ

2.2.1 วางแผนจัดกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริมคุณภาพงานด้านอนามัยและโภชนาการ

2.2.2 จัดระบบควบคุมคุณภาพอาหาร ความสะอาด การปนเปื้อนในอาหาร กำกับดูแลการปรับปรุงประกอบอาหารของผู้จำหน่ายอาหารในโรงเรียน

2.2.3 จัดทำรายการอาหาร กำกับการดูแลเบ็ก – จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม เครื่องใช้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรุงอาหารนักเรียนหอพัก

2.2.4 จัดหาจัดเตรียมอุปกรณ์การจัดเลี้ยงอาหารนักเรียนหอพัก ให้เพียงพอและมีคุณภาพ พร้อมทั้งจัดระบบการควบคุมและตรวจเช็คอุปกรณ์ให้เป็นปัจจุบัน

2.2.5 จัดบริการน้ำดื่มสะอาดให้นักเรียนอย่างพอเพียง

2.2.6 ควบคุมการดูแลการจำหน่ายอาหารต่างๆ ภายในโรงเรียน ให้ถูกอนามัย และมีคุณค่าทางโภชนาการ

3. กลุ่มงานกิจการหอพัก

3.1 กำหนด วางแผน จัดทำโครงการ งบประมาณ สนับสนุนพัฒนา งานการบริหารจัดการกิจการหอพัก

3.2 จัดทำกฎระเบียบข้อปฏิบัติของการบริหารหอพัก เอกสารต่างๆ และข้อปฏิบัติต่างๆ ในการอยู่ประจำในหอนอน

3.3 เสนอแต่งตั้งครูประจำหอพักนอน ครูที่ปรึกษาและครูผู้ช่วย ประจำหอนอน กำหนดขอบข่ายหน้าที่ปฏิบัติของครูประจำหอนอน ครูที่ปรึกษาและครูผู้ช่วย ประจำหอนอน

3.4 จัดนักเรียนเข้าพักในหอนอนด้วยความเหมาะสม โดยคำนึงถึง ศักยภาพของนักเรียนเป็นพื้นฐาน

3.5 จัดหาจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องนอน เครื่องใช้ที่จำเป็นต่างๆ ให้ เพียงพอ มีคุณภาพ นักเรียนมีความสุข

3.6 สนับสนุน กำกับติดตามให้ทุกหอนอนได้พัฒนา ปรับปรุงสภาพ ภูมิทัศน์ภายในหอนอนให้สะอาดร่มรื่น สวยงาม น่าพักอาศัย

3.7 วางแผนและดำเนินงานจัดกิจกรรมของครูและนักเรียนหอพัก

4. กลุ่มงานกิจกรรมสหกรณ์ และส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ ระหว่างเรียน

4.1 ให้บริการในการจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคแก่นักเรียนและบุคลากร

4.2 ส่งเสริมให้นักเรียน ครู และบุคลากรของโรงเรียนเข้าเป็นสมาชิก สหกรณ์โรงเรียน

4.3 ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการประหยัดและหารายได้ โดยการประกอบอาชีพอิสระส่งผลผลิตเข้ามาจำหน่ายในโรงเรียน

4.4 ดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าให้เป็นไปตามระเบียบของโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยอาศัยวิธีการของสหกรณ์

5. กลุ่มงานเกียรติภูมิสถาบัน

5.1 เผยแพร่เกียรติประวัติของสถาบันพระมหากษัตริย์

5.2 ส่งเสริม ปลุกฝังให้นักเรียนรักเคารพและศรัทธาในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์เยี่ยงชีวิต

5.3 จัดกิจกรรมและงานพิธีที่เกี่ยวข้องของสถาบันพระมหากษัตริย์

5.4 จัดกิจกรรม รวบรวมผลงาน เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับเกียรติภูมิของโรงเรียน

6. กลุ่มงานสวัสดิการ

6.1 งานสวัสดิการโรงเรียน

6.1.1 กำหนดระเบียบทั่วไปเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการภายในควบคุมดูแลการดำเนินงานของสวัสดิการให้เป็นไปตามระเบียบของโรงเรียน ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีและหน่วยงานต้นสังกัด

6.1.2 ประสานงาน อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของสวัสดิการส่วนต่างๆ

6.1.3 จัดสวัสดิการให้ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน ในโอกาสต่าง ๆ

6.1.4 สำรวจความต้องการสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ

6.1.5 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของโรงเรียน

6.2 งานบ้านพักครู บุคลากร และลูกจ้าง

6.2.1 จัดทำระเบียบบ้านพัก ดูแลควบคุมการเข้าอยู่หอพักบ้านพักและนันทนาการโรงให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน

6.2.2 จัดครู บุคลากร นักการ ลูกจ้าง เข้าอยู่หอพัก บ้านพักครู และนักรการภารโรงให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลังและหน่วยงานต้นสังกัด

6.2.3 จัดทำทะเบียนบ้านพัก ตรวจสอบความถูกต้อง แจ้งให้ผู้พักอาศัยปฏิบัติตามระเบียบให้ถูกต้อง

6.3 งานยานพาหนะ

6.3.1 กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ยานพาหนะ ส่วนกลางให้ถูกต้องสอดคล้องกับระเบียบและแนวปฏิบัติของกระทรวงการคลัง และหน่วยงานต้นสังกัด

6.3.2 บริการยานพาหนะแก่ครู นักเรียน บุคลากรตามความเหมาะสมจำเป็น

6.3.3 ดูแลปรับปรุง ซ่อมแซมยานพาหนะให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

6.3.4 กำหนดแนวปฏิบัติ มาตรการ การใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับงานยานพาหนะอย่างประหยัด

6.3.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการขับขี่ยานพาหนะที่ถูกต้องตามกฎหมายจราจร

7. กลุ่มงานชุมชน

7.1 งานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.1.1 ประสานงานระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนในการเตรียมงานการประชุม การเชิญประชุม

7.1.2 อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.1.3 ดำเนินการจัดรายงานการประชุมและจัดส่งรายงานการประชุม

7.2 งานกิจกรรมชุมชน

7.2.1 กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ เช่น อุปกรณ์ เครื่องใช้ เครื่องดนตรี นาฏศิลป์ อาคารสถานที่ หอประชุม

7.2.2 นำนักเรียน ครู เข้าร่วมและสนับสนุนกิจกรรมกับชุมชน หน่วยงานต่างๆและเอกชนในโอกาสต่าง ๆ

7.2.3 ประสานกับหน่วยงานต่างๆ และเอกชนเพื่อสนับสนุน
กิจกรรมของโรงเรียน

7.2.4 จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะและ
กิจกรรมส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ

3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบ

3.1 ประวัติความเป็นมาและความหมายของทฤษฎีระบบ

(อรนุช มหัทธยานนท์, 2545) กล่าวว่า ความเป็นมาของทฤษฎีกระบวนการระบบ เป็นทฤษฎีกระบวนการระบบ เริ่มปรากฏขึ้นเมื่อประมาณ ค.ศ.1920 โดยผู้ที่เริ่มพูดถึงแนวคิดนี้เป็นคนแรก คือ Bertalanfy นักชีววิทยา ชาวฮังการี ต่อมาแนวคิดนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายเมื่อทศวรรษ 1940 และ พัฒนาไปสู่สาขาอื่น ๆ เช่น ฟิสิกส์ Cybernetic (เช่นงานของ Frederic Vester) โดยในช่วงหลังแนวคิดนี้ได้พัฒนาไปเป็น Complexity Theory และบางส่วนก็พัฒนาไปเป็นทฤษฎีไร้ระเบียบหรือ Chaos Theory นั่นเอง ทฤษฎีนี้ได้เข้ามามีบทบาทในการศึกษาทางสายสังคมศาสตร์ด้วยเช่นกัน อาทิ Claud Levin และทฤษฎีที่ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากทฤษฎีระบบก็คือแนวทาง Radical Constructivism ที่เชื่อว่าโลกหรือการรับรู้ของเรานั้น เกิดจากสิ่งที่สมองของเราสร้างขึ้นทั้งสิ้น

ทฤษฎีระบบกระบวนการนี้เริ่มจากสายชีวะพบว่าเมื่อเกิดสิ่งหนึ่งจะส่งผลกระทบต่ออีก สิ่งหนึ่ง ทฤษฎีระบบ คือ ชุดของความสัมพันธ์เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง ในสิ่งหนึ่งจะส่งผลไปอีกสิ่งหนึ่งภายใต้ขอบเขตที่กำหนด เช่น มีเชื้อโรคเข้ามาสู่ร่างกายตัวหนึ่ง เราอยากรู้ว่าเชื้อโรคนี้ส่งผลอย่างไรต่อไป เราก็คิดว่าเราจะศึกษาเฉพาะปอด ในวงการแพทย์จะคิดที่กำหนดอยู่ตลอด จะอธิบายออกเป็นระบบทั้งหมด แบ่งร่างกายออกเป็นระบบ เช่น ระบบสมอง ระบบหู คอ จมูก ระบบตา เพื่อใช้ในการอธิบายง่ายขึ้น เพราะถ้าอธิบายทั้งร่างกายจะอธิบายยาก แต่ถ้าอธิบายทีละส่วนทีละระบบ และเมื่อเกิดสิ่งหนึ่งจะส่งผลต่อสิ่งหนึ่ง ดังนั้นทุกครั้งที่ทำการวิจัยหรืออธิบายจะต้องขีด ขอบเขตก่อนเป็นเส้นสมมุติที่ใช้ในการอธิบาย

ด้วยเหตุผลของระบบกระบวนการทฤษฎีระบบนี้เองจึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) เนื่องจากสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลาย ๆ สาขาวิชา โดยจุดสำคัญของทฤษฎีระบบอยู่ที่การมองแบบไม่แยกส่วนหรือการมองว่าทุกอย่างสัมพันธ์กัน หรือส่วนย่อยสัมพันธ์กันส่วนใหญ่ เป็นต้น

วิธีคิดของระบบกระบวนการทางทฤษฎีระบบ จึงต่างกับวิธีคิดแบบเส้นตรง (Linear thinking) หรือการคิดที่ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้วต้องเป็นอย่างนั้น อย่างสิ้นเชิง เพราะทฤษฎีระบบ จะ

เป็นการคิดบนพื้นฐานของระบบที่มีความซับซ้อน คือถ้าเป็นอย่างนี้ก็อาจเป็น อย่างนั้นหรือ เป็นอย่างโน้นได้ไม่ตายตัว คือมีความเป็นไปได้หลายอย่าง ๆ ฉะนั้น หัวใจของทฤษฎีระบบ จึงไม่ได้อยู่ที่ การวิเคราะห์หรือเจาะเฉพาะส่วนนั้น ๆ เท่านั้น แต่จะเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของสิ่ง ต่างๆว่ามีความสัมพันธ์กัน

ทฤษฎีระบบของกระบวนการจึงมีรากศัพท์มาจากทฤษฎี ทฤษฎีระบบก็คือ กรอบ ความคิดที่สร้างขึ้นเพื่อให้เข้าใจในความจริงบางอย่างของการรับรู้ หรือเป็นการสะท้อน แนวความคิดให้มนุษย์ทุกคนรู้บาง ส่วนในเรื่องของแนวคิดและสิ่งที่ปฏิบัติ ซึ่งกรอบความคิดหรือ ทฤษฎีนี้ จะช่วยให้เข้าใจความเป็นจริงในระบบมากขึ้น

3.2 องค์ประกอบของระบบ

(อรนุช มหัทธยพันธ์, 2545) กล่าวว่า จากความหมายของระบบทฤษฎีของ กระบวนการนั้น ที่ได้ให้คำนิยามและความหมาย ย่อมแสดงให้เห็นว่า ทุกระบบของทฤษฎีจะต้องมี องค์ประกอบหรือสิ่งแวดล้อมต่างๆที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อการดำเนินงานของความสัมพันธ์กันเป็น กระบวนการ หรือเป็นระบบและวิธีการเชิงระบบระบบ เป็นการรวมกันขององค์ประกอบย่อยๆ ที่ทำ หน้าที่ของตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยระบบ นั้นอาจเกิดโดยธรรมชาติหรือมนุษย์เป็นผู้ออกแบบและสร้างสรรค์ขึ้นก็ได้ทั้งนี้ทุกระบบจะมี องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ จุดมุ่งหมาย ทรัพยากร ปัญหา ต่างๆ 2) กระบวนการ (process) ได้แก่ ขั้นตอนการทำการกิจกรรมหรือการดำเนินงาน และ 3) ผลลัพธ์ (output) ซึ่งเป็นผลงานหรือผลผลิตที่ได้ ส่วนวิธีการเชิงระบบ(systematic approach) หรือวิธีระบบ (system approach) หรือเรียกได้ อีกอย่างหนึ่งว่าการจัดระบบเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตาม วัตถุประสงค์ขององค์การได้ตั้งไว้ ดังนั้นภายในระบบจึงมีองค์ประกอบไว้ดังนี้

สิ่งที่ป้อนเข้า (Input) หมายถึง เป็นระบบปัจจัยต่าง ๆ และองค์ประกอบแรกที่จะ นำไปสู่การดำเนินงานของระบบทฤษฎี โดยรวมไปถึงสภาพและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อันเป็นที่ ต้องการของระบบนั้นด้วย เกี่ยวข้องกับการรับและผสมองค์ประกอบเบื้องต้นที่ผ่านเข้าสู่ระบบ เพื่อผ่านกระบวนการ ตัวอย่างเช่น วัตถุดิบ พลังงาน ข้อมูล แรงงานซึ่งจะต้องได้รับการจัดการ เพื่อที่จะผ่านเข้าสู่กระบวนการที่จัดเตรียมไว้ ถ้าในระบบการศึกษาตัวป้อนเข้าไปได้แก่ นักเรียน สภาพแวดล้อมของนักเรียน สมุด ดินสอ และอื่นๆ เป็นต้น

กระบวนการ (Process) เป็นองค์ประกอบที่สองของระบบ หมายถึง เป็นวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ผลงานหรือผลผลิตของระบบทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะทำให้การเปลี่ยนสิ่งนี้เข้าไปให้เป็นข้อมูลส่งออก ตัวอย่างเช่น กระบวนการผลิต กระบวนการ

หายใจของมนุษย์ หรือกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และในระบบการศึกษา ได้แก่ วิธีการสอน การให้แก่งคิดต่างๆอย่างเป็นระบบ

ผลงาน (Output) หรือ เป็นผลผลิต (Product) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสุดท้ายของระบบ ทฤษฎีอัน หมายถึง ความสำเร็จในลักษณะขององค์รวมความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ หรือ ประสิทธิภาพ เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้าย องค์ประกอบที่เกิดจากกระบวนการในการเปลี่ยนไปสู่ จุดหมายปลายทาง เช่น สินค้าสำเร็จรูป การบริการหรือสารสนเทศ เพื่อการจัดการสิ่งออกมาสู่ สิ่งแวดล้อม อาจมีทั้งสิ่งออกที่เป็นผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสินค้า หรือการบริการ (Service) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมระบบการในศึกษา ได้แก่ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน ลักษณะต่างๆหรือนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในอนาคตได้ตามอัตภาพ เป็นต้น ทั้งสามขององค์ประกอบของระบบทฤษฎีนี้ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างสิ้นเชิงโดย ขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปไม่ได้อย่างแน่นอน เพราะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นทั้ง 3 องค์ประกอบยังมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การ ด้วย ในขณะที่องค์การต้องดำเนินกิจกรรมในด้านต่างๆ นั้น สิ่งที่จะช่วยให้องค์การสามารถเรียนรู้และ ตรวจสอบได้ว่ากิจกรรมต่างๆ นั้นบรรลุผลหรือวัตถุประสงค์ ระบบใดระบบหนึ่ง จะประกอบด้วย องค์ประกอบ หรือส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือสิ่งที่ป้อนเข้าไป หรือข้อมูลนำเข้า(Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร เมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งมีปัญหา หรือไม่ทำงาน ส่วนอื่นก็จะหยุดชะงักไปด้วย นอกจากนี้ ระบบยังมีความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อม (Environment) อย่างใกล้ชิดที่อาจกล่าวได้ว่า ระบบจะได้รับข้อมูลนำเข้าจากสิ่งแวดล้อม และ ระบบจะสร้าง หรือผลิตผลงานให้กับสิ่งแวดล้อม (ประชุม รอดประเสริฐ, 2541 น.66) หรือไม่ อย่างไรโดยมีส่วนใดที่จะต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ เราจึงต้องอาศัยข้อมูลป้อนกลับของระบบ ทฤษฎี (Feedback) ซึ่งจะช่วยให้องค์การสามารถปรับปรุงระบบ ตัวป้อน (Input) อย่างเป็น กระบวนการ (Process) มากยิ่งขึ้น หรือ ผลย้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ สมรรถนะของระบบเช่น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในการขาย เป็นผลย้อนกลับไปสู่ผู้จัดการฝ่าย ขาย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการของกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ จุดมุ่งหมาย ทรัพยากร ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น 2) กระบวนการ (process) ได้แก่ ขั้นตอนการทำงาน โครงการ หรือการดำเนินงานต่างๆในวิทยาลัยโดยนำหลักการของศาสนาอิสลามมาใช้ให้เกิดเป็นวิถีอิสลาม และ 3)

ผลลัพธ์ (output) ซึ่งเป็นผลงานหรือผลผลิตที่ได้คือ ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการของศาสนาอิสลามในทุกมิติ

3.3 การประยุกต์ใช้ของระบบ

ทิสนา แชมมณี (2544, น.198) กล่าวว่า ทฤษฎีระบบ (System Theory) มีนักคิดหลายคนทั้งรุ่นก่อนและปัจจุบันคิดขึ้นและได้นำมาดัดแปลงจนเป็นแนวคิดที่สามารถใช้งานได้ การนำความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีระบบมาประยุกต์ใช้แบ่งเป็น 2 ระบบ ดังนี้คือ 1. การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) 2.วิธีการเชิงระบบ (Systems approach)วิธีการเชิงระบบนี้ จัดเป็นนวัตกรรมการสอนแบบหนึ่งซึ่งเน้นกระบวนการในการทำงาน แต่แยกออกมาพูดเป็นส่วนแรกของนวัตกรรม เพราะต้องการให้เห็นว่านวัตกรรมอื่นๆ ก็ใช้วิธีระบบเป็นส่วนประกอบเช่นเดียวกัน จึงขอนามากล่าวเป็นหัวข้อแรกแยกจากหัวข้อนวัตกรรมอื่นๆ โดยจะกล่าวรายละเอียดตั้งแต่ความหมาย ทฤษฎีที่ใช้ ส่วนประกอบ การประยุกต์ ให้จบในหัวข้อเดียวเพื่อให้นักศึกษาเห็นแนวทางในการจัดทวนวัตกรรม ส่วนบทอื่นเนื่องจากเป็นนวัตกรรมที่ร่วมสมัยและยังมีการใช้อยู่ในปัจจุบัน จึงเขียนแยกหัวข้อที่เป็นแนวคิดทฤษฎี ออกจากนวัตกรรมการเรียนรู้ทั้งนี้/ เพราะนวัตกรรมการเรียนรู้ต่างๆอาจใช้แนวคิดทฤษฎีมากกว่าหนึ่งทฤษฎีประกอบขึ้นก็ได้

1. การคิดเชิงระบบ(Systems Thinking) การคิดเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นระบบ มีเหตุมีผล ทำให้ผลของการคิดหรือผลของการแก้ปัญหาที่ได้นั้นมีความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว วิธีการคิดอย่างมีระบบ จะเป็นหนทางไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ถ้าองค์กรนั้นๆนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จะต้องมีการพัฒนานุคลากรในองค์กรให้เป็นผู้ที่ใฝ่รู้หมั่นศึกษาหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุมีผลด้วย เพราะการได้เผชิญและแก้ปัญหาบ่อยๆจัดเป็นการฝึกฝนและพัฒนาตนเอง อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่จะปรึกษาหารือผู้อื่นในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นหนทางที่นำไปสู่ทำงานเป็นกลุ่ม เป็นทีมและเกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นทีม (Team Learning)ด้วย หรือการคิดเชิงระบบ หมายถึง การคิดสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตามโดยพิจารณาเห็นความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบในตัวของมันเอง แนวคิดลักษณะนี้เป็นไปตามแนวคิดของทฤษฎีระบบ (System Theory) ที่ว่าสิ่งทั้งหลายที่อยู่ในเอกภพหรือจักรวาลไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยระบบทั้งสิ้น คุณสมบัติของความเป็นระบบจึงมีทั้งส่วนที่เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ส่วนกระบวนการ(Processes) และส่วนผลผลิต (Outputs) มีขอบเขตในแต่ละหน่วยของระบบ และผลจากหน่วยหนึ่งจะไปเป็นปัจจัยนำเข้าของอีกหน่วยหนึ่งหรือแม้แต่ว่าระบบทั้งระบบเอง ก็จะเป็นส่วนหนึ่งของในระบบที่ใหญ่ขึ้น การคิดเชิงระบบจึงต้อง เข้าใจความเชื่อในแนวคิดนี้เป็นพื้นฐานเสียก่อนจึงจะทำให้การคิดเชิงระบบสามารถดำเนินการได้

ด้วยดี และ การประยุกต์ทั้งการคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) และวิธีการเชิงระบบ (Systems approach) มาใช้ เกิดขึ้นเนื่องจากในปัจจุบันความคิดเชิงระบบนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกด้าน และมีความสำคัญในการช่วยให้การดำเนินงานต่างๆ เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย จึงเกิดมีการนำวิธีการเชิงระบบไปใช้ในหลายวงการ เช่น วงการศึกษา การบริหาร โดยรูปแบบที่นำมาประยุกต์ใช้มีขั้นตอนแตกต่างกัน (ทิสนา แคมมณี, 2545 น. 196) ได้ประยุกต์วิธีการเชิงระบบมาสร้างเป็นตัวแบบระบบการสอน ซึ่งมี 4 ขั้นตอนสรุปได้ดังนี้ 1. ขั้นการวิเคราะห์ระบบ (Analysis) ขั้นนี้จะนำระบบเดิมที่ใช้อยู่มาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาปัญหา หาความต้องการและจุดบกพร่องต่างๆ รวมทั้งการสำรวจทรัพยากรที่มีอยู่และที่ต้องการ 2. ขั้นการสังเคราะห์ระบบ (Synthesis) เป็นขั้นของการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ระบบเดิม เพื่อนำมาใช้ในการสร้างระบบใหม่ 3. ขั้นสร้างตัวแบบระบบการสอน (Construct of system model) เป็นการนำขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้ในขั้นสังเคราะห์ระบบมาใส่ตัวแบบ เพื่อแสดงลำดับขั้นเพื่อสะท้อนให้เห็นองค์ประกอบทั้ง 4 ของตัวแบบระบบ คือ ตัวป้อน กระบวนการ กลไกควบคุม และผลผลิต 4. ขั้นการทดลองใช้ระบบในสถานการณ์จำลอง (System simulation) เป็นขั้นของการพิสูจน์ทดสอบว่าระบบที่สร้างขึ้นสามารถใช้ได้ผลตามที่คาดหวังหรือไม่

2. วิธีการเชิงระบบ (System Approach) วิธีการเชิงระบบ (Systems Approach) 199) หมายถึง การจัดองค์ประกอบของระบบในกรอบความคิดของตัวป้อน กระบวนการ กลไกควบคุม ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ และนำเสนอผังของระบบในรูปแบบของระบบที่สมบูรณ์ จึงเป็นการดำรงชีวิตของมนุษย์ ถ้าหากพิจารณาแล้วจะเห็นว่าทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นปรากฏการณ์ของธรรมชาติหรือการทำงานของมนุษย์เองก็ตาม มนุษย์เรายังไม่มีการเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ คือ ระบบ จนได้มีการสังเกตและรวบรวมจัดเป็นหมวดหมู่ และได้นำมาศึกษาอย่างละเอียดลึกซึ้งเพิ่มขึ้น จึงเกิดเป็นทฤษฎีระบบ (System theory) ซึ่งหมายถึง การพิจารณาปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ระบบ เพื่อจะได้เห็นความสำคัญและลักษณะขององค์ประกอบต่างๆ ที่สัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียว บทความนี้กล่าวถึงเฉพาะวิธีการเชิงระบบหรือเทคนิคเชิงระบบ (System Approach) หรือ เป็นการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้อย่างประหยัดให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้การทำงานนั้น ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถ้าระบบการทำงานใด ๆ มีผลผลิตหรือผลที่ได้รับ (output) ทั้งคุณภาพและปริมาณมากกว่าทรัพยากร หรือข้อมูล (input) ที่ใช้ก็ถือว่าระบบนั้นมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามถ้าหากระบบการทำงานใด มีผลผลิต หรือผลที่ได้รับต่ำกว่าทรัพยากรที่ใช้ไป ก็ถือว่าระบบนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีระบบจึงทำให้ระบบทฤษฎีมีลักษณะเป็นสหวิทยาการมากยิ่งขึ้น (Interdisciplinary) เนื่องจากสามารถนำระบบนี้ไปประยุกต์ใช้ได้หลาย ๆ มิติสาขาวิชา โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ของระบบทฤษฎีก็คือ (System Theory) อยู่ที่ว่าเรามองแบบไม่แยกส่วนหรือการมองว่าทุกอย่างมีสัมพันธ์กัน หรือส่วนย่อยสัมพันธ์กันกับส่วนใหญ่ เป็นต้น

วิธีคิดของทฤษฎีของระบบ (System Theory) จึงต่างกับวิธีคิดแบบเส้นตรง (Linear thinking) หรือการคิดที่ว่าถ้าเป็นอย่างนี้แล้ว ผลจะต้องเป็นอย่างนั้น เพราะทฤษฎีระบบ จะเป็นการคิดบนพื้นฐานของระบบที่มีความซับซ้อน (Complex System) คือถ้าเป็นอย่างนี้ก็ สามารถเป็น อย่างนั้นหรือเป็นอย่างโน้นได้ไม่ตายตัว คือมีความเป็นไปได้หลายอย่าง ๆ ฉะนั้น หัวใจของทฤษฎีของระบบ จึงไม่ได้อยู่ที่การวิเคราะห์วิจัยเฉพาะส่วนนั้น ๆ เท่านั้น แต่จะเป็นการ พิจารณา ของปัจจัยสิ่งต่างๆทั้งหมดว่ามีความสัมพันธ์กัน

ทฤษฎีของกระบวนการแบบเดิม ๆ นั้น เวลาเราจะวิเคราะห์สิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไป เรา มักจะหยิบยกในเฉพาะประเด็นของสิ่งนั้น ๆ ขึ้นมาแล้วนิยามหรือให้คำจำกัดความของคุณสมบัติ ของสิ่งนั้นเป็นสำคัญ ซึ่งจะแตกต่างจากทฤษฎีของระบบที่จะสามารถมองไปที่ ความแตกต่าง และ ความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งนั้นกับสิ่งอื่น ๆ ไม่ได้มองเฉพาะด้านหรือสิ่ง ๆ นั้นเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ทฤษฎีของระบบ ยังเน้นการตั้งคำถามกับวิธีคิดแบบเส้นตรงซึ่งเป็นการมองแบบภว วัตถุ (Objectivity) เพราะทฤษฎีของระบบเชื่อว่า การรับรู้ปรากฏการณ์ (Social phenomena) ทุก อย่างล้วนเป็นอัตวิสัย (Subjectivity) ที่ตัวตนของเราไปทำความเข้าใจและอธิบายมันด้วยทั้งสิ้น เป็นเสมือนการมองของสิ่งเดียวกันจากหลาย ๆ มุมมอง หรือตาบอดคลำช้าง ตัวอย่างเช่น คนที่ เป็นโรคหัวใจ แพทย์อาจวิเคราะห์ว่ามาจากสาเหตุของ เซลล์กล้ามเนื้อหัวใจผิดปกติ แต่ถ้าให้ สถาปนิกวิเคราะห์ ก็ได้คำตอบว่าอาจเป็นเพราะที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมก็ได้ หรือถ้าให้คนอื่น ๆ วิเคราะห์ คำตอบก็คงแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล ดังนั้น คุณสมบัติของสิ่งหนึ่ง ๆ จึงไม่ได้เกิด จากคุณสมบัติของสิ่งหนึ่ง ๆ จึงไม่ได้เกิดจากคุณสมบัติของสิ่งนั้น ๆ เอง หากเกิดจากการที่สิ่งนั้น ๆ ไปสัมพันธ์กับสิ่งอื่น เปรียบได้กับการที่เราจะเห็นภาพหนึ่ง ๆ ได้ ก็เป็นเพราะภาพนั้น ๆ มี Background นั้นเอง

ดังนั้น หากกล่าวโดยสรุปแล้วทฤษฎีของระบบ (System Theory) จึงเป็นการมอง ระบบที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของสิ่งต่าง ๆ แบบองค์รวม โดยคนเรามีความเชื่อว่า ระบบ ทฤษฎีของกระบวนการทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กันเป็นระบบที่ใหญ่ขึ้นไป ขณะเดียวกันระบบทฤษฎีเองก็สามารถแยกย่อยลงไปเป็นระบบเล็ก ๆ ได้มากมายหลายระดับได้ ด้วยเช่นกัน และระบบทฤษฎีย่อยนี้ต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จึงได้ส่งผลกระทบต่อการ

ดำรงอยู่ของกันและกัน ด้วยเหตุนี้ทฤษฎีของระบบ จึงมีความหมายต่อระบบของการจัดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทางสังคมมากยิ่งขึ้น เพราะในการมองนิยามและการแก้ไขปัญหาต่างๆของระบบทฤษฎี หรือระบบย่อยนั้น กับระบบใหญ่เราก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ หรือหาทางแก้ที่ระบบใหญ่โดยไม่เปลี่ยนระบบย่อยก็ไม่สามารถทำได้สำเร็จเช่นกัน นอกจากนี้ ในการเป็นผู้จัดการการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แต่ถ้าอยู่ในฐานะของผู้สังเกตการณ์กับกระแสต่าง ๆ ได้ และนิยามความเปลี่ยนแปลงขึ้นมาได้ก็สามารถ ส่งผลสะท้อนให้กับสังคมได้เช่นกัน

เมื่อนำทฤษฎีของระบบ (System Theory) มาประยุกต์ใช้กับปัญหาใดปัญหาหนึ่ง เราต้องนิยามปัญหานั้นก่อนว่า ประกอบความสัมพันธ์ทางด้านใดบ้างหรือปัจจัยใดบ้าง เช่น ปัจจัยประชากรแรกคือมนุษย์ของโลกหรือของแต่ละประเทศจะต้องมีความสัมพันธ์และมีเพราะปัญหานั้นต้องสัมพันธ์กับมนุษย์อย่างแน่นอน ปัจจัยประชากรต่อมา คือมนุษย์โลกทุกคน จะต้องมีการสื่อสารและการรับรู้ในเรื่องต่างๆ ดังนั้นเราจะต้องอาศัยการสื่อสารอย่างเป็นระบบ และจะต้องมีการนำเทคโนโลยีในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดการรับรู้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการแก้ไขปัญหาถึงความสัมพันธ์กัน และมีอิทธิพลต่อกันเกี่ยวพันไปถึงทรัพยากรสิ่งแวดล้อม (Resource) อาทิ เงินกับเวลา อีกด้วย

สรุปได้ว่า กระบวนการเชิงระบบของวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิจิตรนิคม หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิจิตรนิคม 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือสิ่งที่ป้อนเข้าไป หรือข้อมูลนำเข้า(Input) กระบวนการ(Process) และผลงาน (Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร

4. การวิจัยแบบกรณีศึกษา

เป็นที่ทราบกันดีว่ารูปแบบการวิจัยมีหลาย วิธีซึ่งแต่ละวิธีย่อมมีความเหมาะสมกับปัญหาการวิจัย แต่ละเรื่องการศึกษาแบบกรณีศึกษา (Case study) เป็น วิธีการวิจัยอีกแบบหนึ่งที่มีความสำคัญในการศึกษา คำ ตอบที่มีลักษณะเฉพาะตัว และมีประโยชน์สำหรับนักวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยทางการศึกษา (Education) นั้น มีประเด็นปัญหาที่หลากหลายและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลาตามเวลาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ซึ่งควร ที่จะต้องมีการศึกษาปัญหาอย่างลึกซึ้งเพื่อให้ได้แนวทาง หรือคำ ตอบของปัญหาที่เที่ยงตรงและสอดคล้องกับสภาพการของกรณีหรือเหตุการณ์หรือกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องอาศัยวิธีการศึกษาปัญหาแบบ เจาะลึกเป็นแบบกรณีศึกษาเพื่อให้ได้คำ ตอบที่ครอบคลุม ในเรื่องของสภาพการที่

เป็นอยู่ ที่มาของปัญหา ผลกระทบ ทางตรงและทางอ้อมที่เกิดขึ้น อันจะนำไปสู่การค้นหา แนวทางพัฒนาและแก้ไขต่อไป

(ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2553) ได้กล่าวไว้ว่า ในการวิจัยทางการศึกษา (Education) นั้นมีประเด็นปัญหาที่หลากหลายและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามเวลาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ซึ่งควรที่จะต้องมีการศึกษาปัญหาอย่างลึกซึ้งเพื่อให้ได้แนวทางหรือคำตอบของปัญหาที่เที่ยงตรงและสอดคล้องกับสภาพการของกรณี หรือเหตุการณ์ หรือกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องอาศัยวิธีการศึกษาปัญหาแบบเจาะลึกเป็นแบบกรณีศึกษา เพื่อให้ได้คำตอบที่ครอบคลุมในเรื่องของสภาพการที่เป็นอยู่ที่มาของปัญหา ผลกระทบทางตรงและทางอ้อมที่เกิดขึ้น อันจะนำไปสู่การค้นหาแนวทางพัฒนาและแก้ไขต่อไป

คุณลักษณะการศึกษาแบบกรณีศึกษา เป็นการศึกษาที่อยู่ในขอบข่ายของการวิจัยเชิงคุณภาพอีกแบบหนึ่งที่มีนักวิจัยให้ความสนใจอย่างมากในปัจจุบันนี้ การทำวิจัยในรูปของการศึกษาแบบกรณีศึกษา นั้น (Richard M. Jaeger, 1988) ได้กล่าวถึงการวิจัยแบบ การศึกษาแบบกรณีศึกษาไว้ โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

4.1 ความหมายของการศึกษาแบบกรณีศึกษา

การวิจัยคุณภาพที่มีแบบแผนการศึกษา แบบกรณีศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลที่เน้นปรากฏการณ์หนึ่งๆ (One phenomenon) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกที่จะศึกษาในเชิงลึกโดยไม่คำนึงถึงจำนวนของสถานที่หรือแหล่ง (Sites) ผู้มีส่วนร่วม (Participants) เอกสาร (documents) ของหนึ่งเดียวที่จะศึกษา เช่นผู้บริหาร 1 คน นักเรียน 1 กลุ่มในห้องเรียน 1 โรงเรียน 1 โปรแกรม 1 กระบวนการหรือ 1 มโนคติ แต่บางครั้งหนึ่งเดียวที่ศึกษาอาจเป็นแบ่งตาม Demography groups เช่น กลุ่มเพศชายและเพศหญิง กลุ่มคนขาวและคนดำหรือเป็น programmatic groups เช่น กลุ่มนักเรียน ผู้ต้อออกและผู้กำลังศึกษา กลุ่มผู้ทำงานมีประสิทธิภาพ และไม่มีประสิทธิภาพ แต่เป้าหมายเป็นการศึกษาเพียง 1 ปรากฏการณ์ ไม่ได้เน้นการเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มต่างๆ ด้วยวิธีการทางสถิติ แต่เน้นความชัดเจนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่กลุ่มต่างๆ นั้น สามารถให้ข้อมูลข่าวสารตอบคำถามของการวิจัยได้

(R. E. I. R. M. J. E. Stake, 1988) ให้ความหมายของการศึกษาแบบกรณีศึกษา ไว้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับกรณีที่เราต้องการศึกษา และแสดงถึงผลของการเรียนรู้ในกรณีนั้น (Product of learning) และได้ให้ความหมายของคำว่า “Case” ว่า หมายถึง สิ่งที่เราต้องการศึกษาโดยจะต้องได้รับ

การศึกษาอย่างใกล้ชิดในกรณีนั้น เป็นระบบที่ซับซ้อน (complexity) มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (Dynamic) และภายในระบบนั้นจะประกอบไปด้วย คุณลักษณะเฉพาะตัว (characteristic) ภาพรวม (totality) และขอบเขต (boundaries) นอกจากนี้ Stake ยังได้ให้ ความหมายเพิ่มเติมว่า การศึกษาแบบกรณีศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษางานด้านต่างๆ ดังนี้ (1) งานทางด้านการแพทย์ (Medicine work) ทางด้านสังคม (Social work) การวางแผนเมืองหลวง(Urban planning) และวิชาว่าด้วยโรคของต้นไม้ (Plant pathology) (2) งานบริการทางวิทยาศาสตร์ (Science service) และบริการทาง สังคม (Social service) และ (3) ภาษาพื้นเมือง (Vernacular)

4.2 ลักษณะของการศึกษาแบบกรณีศึกษา (Characteristics of the Case Study)

(Richard M. Jaeger, 1988) เป็นการศึกษาแบบวิเคราะห์เจาะลึกเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์หนึ่งหรือหลายเหตุการณ์ เช่น ชุดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Settings) โปรแกรม(Programs) กลุ่มของสังคม (Social Groups) ชุมชน(Communities) บุคคล (Individuals) หรือสิ่งอื่นๆ อย่างมีระบบ ซึ่งบางครั้ง การศึกษากรณีใด Case หนึ่งอาจสามารถอ้างอิงไปยัง Case อื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้ ซึ่งเรียกว่า Micro – Macro Problem การศึกษาโดยใช้การศึกษาแบบกรณีศึกษา ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสังเกต หรือเฝ้าดูอย่างใกล้ชิดแต่บาง Case ก็อาจต้องใช้หลายๆ วิธีการ เพราะแต่ละCase มีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกัน

ลักษณะของการศึกษาแบบกรณีศึกษา ในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาสิ่งที่เป็นามธรรมอย่างมาก เช่น ความคิด ทศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมเป็นต้น โดยใช้การบรรยายอย่างมีหลักฐานหรือมีทฤษฎีสนับสนุนเป็นการศึกษาโดยเน้นที่ความสนใจของผู้วิจัยมากกว่าเน้นที่ผู้อ่าน โดยผู้วิจัยจะทำความเข้าใจกับกรณีนั้นๆ และอธิบายสิ่งที่เข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วน และมีหลักฐานสนับสนุน การศึกษาแบบกรณีศึกษา ไม่สนใจกลุ่มตัวอย่าง และไม่สนใจกลุ่มประชากร แต่จะเจาะจงศึกษา กรณีที่นักวิจัยสนใจโดยตรง เป็นการศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด เพราะในกรณีหนึ่งๆ อาจมีประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มขึ้นเป็นลูกโซ่ในขณะที่ทำการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งประเด็นทั้งหลายอาจมีส่วนสัมพันธ์กับสิ่งที่ผู้ศึกษาวิจัยกำลังศึกษาอยู่ก็ได้ หน่วยที่ใช้ในการศึกษาวิจัย (Case study subject) แบ่งได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. อาจเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือหน่วยงานองค์กรใดองค์กรหนึ่ง กรณีที่ต้องศึกษาแบบเจาะลึก หรือศึกษารายละเอียดของปัญหาหรือความสำเร็จของสิ่งนั้นๆ ซึ่งอาจใช้รูปแบบการศึกษาด้วยวิธีการศึกษารายกรณีประวัติองค์กร, การสังเกตรายกรณีศึกษา, ประวัติชีวิต หรือการวิเคราะห์สถานการณ์ เป็นต้น

2. อาจเป็นการศึกษาโดยใช้หน่วยหรือแหล่งที่จะศึกษาจำนวนมาก เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง โดยใช้รูปแบบหลายกรณีหรือพหุกรณี (Multi cases) หรือหลายแหล่ง (Multi sites) เป็นต้น

4.3 ธรรมชาติของการศึกษาแบบกรณีศึกษา

1. เป็นการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพียงสิ่งเดียว ทั้งนี้ อาจเป็น คน หนึ่งห้องเรียน หนึ่งหลักสูตร หรือหนึ่งรายกรณี เป็นต้น เพื่อให้รู้สภาพปัญหาที่แท้จริงของสิ่งที่ต้องการศึกษา อันจะนำไปสู่ประเด็นการดำเนินการ หรือการแก้ไขที่ถูกต้องต่อไป

2) เป็นหลักการการศึกษาที่เน้นความสนใจที่รายเดียวเท่านั้น ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและไม่ใช้ประชากรทั้งหมดของหนึ่งราย

4.4 ประเภทของวิธีการศึกษา แบบกรณีศึกษา (Types of Case Study)

1. การศึกษารายกรณีประวัติศาสตร์ (Historical Organizational) เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา ที่มีจุดเน้นการศึกษาเกี่ยวกับองค์กรหนึ่ง ๆ อย่างตลอดเวลาต่อเนื่อง บ่อยครั้งที่เป็นการติดตามเกี่ยวกับ พัฒนาการขององค์กร

2. การสังเกตรายกรณีศึกษา (Observational) เป็น การศึกษาแบบกรณีศึกษา ที่ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการพื้นฐานของการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาบางสิ่งบางอย่างที่เป็นสิ่งเฉพาะเจาะจง เช่น การศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียน หรือ ชั้นเรียนในโรงเรียนหนึ่งๆ เป็นต้น

3. ประวัติชีวิต (Life History) เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา ที่อาศัยการเล่าหรือบรรยายโดยบุคคลอื่นๆเกี่ยวกับความเป็นมาหรือประวัติของบุคคลหนึ่งอย่างสมบูรณ์ ซึ่งเป็นการรวมไปถึง Oral History ด้วย

4. การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situation Analysis) เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา ที่ศึกษาเหตุการณ์เฉพาะ โดยอาศัยมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย เช่น นักเรียนควบคุมตนเองเมื่อพ่อแม่ตายอย่างไร (How students deal with death of Parents?)

5. การศึกษาพหุกรณี (Multi cases) เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา ที่ผู้วิจัยศึกษากับกรณีหรือผู้ถูกวิจัย (Entities) ที่มีความแตกต่างหลากหลาย และเป็นอิสระต่อกัน

6. การศึกษาเฉพาะกรณีหลายพื้นที่ (Multi sits) เป็น การศึกษาแบบกรณีศึกษา ที่ใช้แหล่งต่างๆ จำนวนมากหรือใช้ความร่วมมือในการวิจัยจากหลายฝ่าย โดยมีเป้าหมายหลักคือการพัฒนาทฤษฎี

4.5 จุดมุ่งหมายของการศึกษาแบบกรณีศึกษา

1. เพื่อพัฒนารูปแบบแนวความคิด (To Develop a Concept Model) เป็นการวิจัยที่เน้นสำรวจและค้นหา (exploratory and discovery – oriented research) จุดมุ่งหมายอาจเป็นคน เหตุการณ์ หรือกระบวนการที่เฉพาะเจาะจง จุดมุ่งหมายเพื่อบรรยายอย่างละเอียดเกี่ยวกับแนวความคิด/มโนคติ และพัฒนารูปแบบซึ่งเชื่อมโยงส่วนประกอบย่อย กับความหมายจากประสบการณ์ ตัวอย่างเช่น การวิจัยเรื่องวิถีชีวิตของเชลแมน

2. เพื่ออธิบายและวิเคราะห์สถานการณ์ (To describe and Analyze a Situation, Event และ Process) การวิจัยเชิงคุณภาพเหมาะในการศึกษาคนที่มีความแตกต่างจากปกติ เช่น หรือผู้ที่มีความยากลำบากในการใช้ภาษาที่สอง การศึกษาแบบกรณีศึกษา ประเภทนี้จะถูก ใช้กับเรื่องที่เป็นกรณีโต้แย้ง หรือเรื่องที่เป็นประเด็นสำคัญแต่ไม่เปิดเผยในสถาบันต่างๆ และมีเอกสารที่จะศึกษาน้อย

3. เพื่อวิพากษ์ความเชื่อทางสังคมวัฒนธรรมและการปฏิบัติ (To Criticize Social and Cultural Beliefs and Practices) เช่น การศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ การศึกษาสิทธิสตรี และการวิจัยทางจริยธรรม โดยมุ่งเน้นไปที่การทบทวนประวัติความเป็นมา (Historical revision) การถ่ายโอน (Transformation) การให้ความใส่ใจ (Erosion of ignorance) และการให้อำนาจ (Empowerment) บางกรณีจะเน้นที่ประสบการณ์ที่มีอยู่ ทางด้านกลุ่มที่แตกต่างทางเชื้อชาติและจริยธรรม ชนชั้นทางสังคม และบทบาทของคนแต่ละเพศ โดยที่ผู้วิจัยจะเน้นศึกษาแยกเป็นประเภท ได้แก่ เชื้อชาติ (Race) กลุ่มทางจริยธรรม (Ethnic group) ระดับชั้นทางสังคมและเพศหญิง (Social class and female)

4. เพื่อประเมินโครงการ (To evaluate the Program) เป็นการประเมินบริบทของเหตุการณ์การประเมินระหว่างดำเนินการ การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยมุ่งหวังประเมินความสำเร็จของกิจกรรมหรือโครงการ ทั้งนี้จะอาศัยหลักการของทฤษฎีการประเมินมาเป็นแนวทาง เช่น CIPP Model และมีการประเมินตนเองของผู้ถูกศึกษาประกอบด้วย

5. เพื่อกำหนดประเด็นนโยบาย (To identify Policy Issues) โดยการใช้ การศึกษาแบบกรณีศึกษา ในการวิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจและทางนโยบายของชุมชนต่อปัญหา หรือข้อโต้แย้งหนึ่งๆ เช่นวิเคราะห์ทัศนคติของสมาชิกของคณะกรรมการของโรงเรียนเกี่ยวกับนโยบายที่ได้รับมาและการทำตามนโยบาย

6. เพื่อสนับสนุนโครงการวิจัยขนาดใหญ่ (To Contribute to Large – Scale Research Projects) การวิจัยเชิงคุณภาพจะบอกกระบวนการและความสัมพันธ์ภายในระหว่างประเด็นที่ศึกษาย่อยๆ ซึ่งอาจจะช่วยในการตีความการศึกษาในประเด็นย่อยๆ ที่ต้องการศึกษาเชิงประจักษ์

หมายความว่าถ้าหากใช้วิธีการศึกษาแบบกรณีศึกษา เข้ามาใช้ก็จะทำให้อธิบายประเด็นย่อยต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้น นำไปสู่แนวทางการวิจัยขนาดใหญ่

7. เพื่อให้นำร่องไปสู่การทำวิจัยเชิงปริมาณ (To Serve as a Precursor to Quantitative Research) หมายความว่าการศึกษาแบบกรณีศึกษา เป็นวิธีการนำไปสู่การวิจัยเชิงปริมาณ ทั้งนี้ ก่อนที่ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองหรือใช้รูปแบบการวิจัยที่เป็นระบบมากขึ้น (More structured designs) ควรจะได้สังเกตภาพของสังคมและเก็บข้อมูลจากการสังเกตกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาหรือเกี่ยวพันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ก่อนทำการวิจัยจริงด้วยวิจัยเชิงคุณภาพ เช่นการศึกษาเชิงบริบทของโรงเรียนดีเด่น 1-2 โรงเรียน จะทำให้เกิดความเข้าใจสภาพปฏิบัติความสำเร็จอุปสรรคโดยจะนำไปสู่การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณ และการออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณต่อไปวิธีการดำเนินการศึกษาแบบกรณีศึกษา

วิธีการศึกษาแบบกรณีศึกษา คำนึงถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ยุทธวิธีในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Purposeful Sampling Strategies) ดังต่อไปนี้
 - (1) การเลือกแหล่งวิจัยที่เหมาะสม (Site selection)
 - (2) เลือกกรณีที่จะศึกษาอย่างชัดเจน (Comprehensive sampling)
 - (3) ระบุความแตกต่างของตัวอย่างให้มากที่สุด (Maximum variation sampling)
 - (4) กำหนดเครือข่ายของตัวอย่าง (Network sampling)
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงประเภทของแต่ละกรณี (Sampling by case type) ดังต่อไปนี้
 - (1) ตัวอย่าง ที่มีลักษณะสุดโต่ง (Extreme – case sampling)
 - (2) ตัวอย่างที่มีลักษณะเด่นในด้านใดด้านหนึ่ง (Intense - case sampling)
 - (3) ตัวอย่างที่มีลักษณะลักษณะเฉพาะตัว (Typical - case sampling)
 - (4) ตัวอย่างที่มีลักษณะไม่มีใครเหมือน (Unique - case sampling)
 - (5) ตัวอย่างที่มีลักษณะมีคนรู้จักมาก (Reputation - case sampling)
 - (6) ตัวอย่างที่มีลักษณะน่าวิเคราะห์ (Critical – case sampling)
 - (7) ตัวอย่างที่มีลักษณะต้องใช้หลักทฤษฎีอ้างอิง (Concept / theory – based Sampling)
 - (8) ตัวอย่างที่ต้องใช้วิธีการผสมหลายอย่างรวมกันอย่างมีวัตถุประสงค์ (Combination of purposeful sampling strategies)

3. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ต้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กับ วัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ปัญหาการวิจัย เทคนิคหลักของการเก็บข้อมูล และประสิทธิภาพของข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้องหรือความสมบูรณ์ของข้อมูล (information – rich cases) สิ่งที่สำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ ไม่ได้ขึ้นกับขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ขึ้นกับความสมบูรณ์ของข้อมูล จาก case และความสามารถในการวิเคราะห์ของผู้วิจัย คำถามต่อไปนี้จะเป็นตัวกำหนด ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

- (1) วัตถุประสงค์ของการศึกษาคืออะไร
- (2) การศึกษามุ่งประเด็นหรือนั้นอะไร
- (3) การเก็บข้อมูลแรกสุดคืออะไร
- (4) ประสิทธิภาพของผู้ให้ข้อมูลคืออะไร
- (5) ข้อมูลได้มาจากไหน หรือจะต้องเพิ่ม การหาข้อมูลกับกลุ่มใหม่ไหม
- (6) นักวิจัยจะส่งข้อมูลที่รับมาให้กลุ่มเพื่อนช่วยทบทวนตรวจสอบ และตัดสินใจเป็นเอกฉันท์ นักวิจัยทางคุณภาพส่วนมากวางแผนโดยใช้ ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างที่มีขนาดเล็ก (Minimum Sample Size)

4. ระยะของการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ (Phase of Data Collection and Analysis of Strategies) การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ที่ใช้ เทคนิคต่างๆ จะต้องมีความยืดหยุ่นและขึ้นกับยุทธศาสตร์และข้อมูลที่ได้รับตั้งแต่เริ่มแรก ขั้นตอนการวิจัยจะคล้ายคลึงกับ การสังเกตแบบชาติพันธุ์วรรณนา (ethnographic observation), สัมภาษณ์แบบชาติพันธุ์วรรณนา (ethnographic interviews) และวิธีวิทยาเชิงประวัติศาสตร์ (historical methodologies) การดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ

- ระยะที่ 1 การวางแผน
- ระยะที่ 2 การเริ่มเก็บข้อมูล
- ระยะที่ 3 การเก็บข้อมูลพื้นฐาน
- ระยะที่ 4 การสรุปการเก็บข้อมูล
- ระยะที่ 5 การแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์

5. กลยุทธ์ในการลดความลำเอียงของผู้วิจัย (Strategies to Minimize Researcher Bias) ผู้วิจัยอาจจำเป็นต้องออกแบบใช้ กลยุทธ์ต่อไปนี้บางเทคนิคมาช่วยในขณะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่มีความตรง (Validity) และเชื่อถือได้ (reliability)

- (1) เพื่อนร่วมวิพากษ์ข้อมูล (Peer debriefer) เป็นการเลือกเพื่อนร่วมวิจัย 1 คน ที่สามารถช่วยวิเคราะห์ข้อมูลและตีความหมายอย่างสมเหตุสมผล มีบ่อยครั้งเรื่องที่ศึกษาจะ

เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่มีความรุนแรงด้านอารมณ์ความรู้สึก หรือผู้วิจัยมีประสบการณ์ที่ไม่ดีอาจมีข้อขัดแย้งในการเก็บข้อมูล ดังนั้นต้องหาความเป็นกลางของข้อมูลจากการวิเคราะห์ของผู้อื่นด้วย

(2) บันทึกแผนการทำงาน (Field log) เป็นการบันทึก วัน เวลา สถานที่ บุคคล กิจกรรม ที่ไปสำรวจข้อมูล และนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ เป็นการวางแผนการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและให้ตรวจสอบได้ว่าแต่ละแผนที่วางไว้ในแต่ละวันประสบความสำเร็จเพียงใด

(3) อนุทินภาคสนาม (Field journal) เป็นการบันทึกในลักษณะเป็นเรื่องราวค่อนข้างเป็นส่วนตัว ที่ผู้วิจัยมีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างเก็บข้อมูล (ซึ่งจะไม่รวมกับบันทึกข้อมูลปกติ ใน (Field notes) ข้อมูลที่ได้อาจมาประกอบในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงสมมติฐานหรือแบบแผนการวิจัยต่อไปได้

(4) บันทึกการพิจารณาเชิงจริยธรรม Ethical considerations recorded เป็นการบันทึกการตกอยู่ในสภาพกลืนไม่เข้าคายไม่ออก และการตัดสินใจการดำเนินการวิจัยที่ต้องอาศัยคุณธรรมประกอบด้วย

(5) บันทึกเพื่อการตรวจสอบ (Audibility) เป็นการบันทึกเทคนิคที่ใช้การจัดการเก็บข้อมูล การลงรหัส การแยกประเภท หลักการในการตัดสินใจเป็นต้น เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงให้เห็นความโปร่งใสที่จะถูกตรวจสอบจากผู้ประเมินภายนอก

(6) การใช้กิจกรรมเสริม (Formal corroboration of initial findings) กรณีนี้พบว่าแหล่งข้อมูลเบื้องต้นที่ได้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key performant) มีจำนวน 2-3 คน นักวิจัยควรใช้กิจกรรมอื่นๆ มาเสริมเติมข้อมูล เช่น การสำรวจ การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น การเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูล (Gathering and analysis data) แหล่งข้อมูลในการวิจัยแบบกรณีศึกษาได้มาจาก 6 แหล่ง คือ documentation, archival records, interviews, direct observations, participant observation และ physical artifacts Yin (1994, p. 79) ข้อมูลที่ได้มานั้นเราต้องนำมาวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการวิจัย ข้อมูลที่เก็บมาได้จะวิเคราะห์ได้หรือไม่ จะวิเคราะห์อย่างไร เป็นปัญหาที่สำคัญมาก ก่อนการทำการวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องนำข้อมูลมาตรวจสอบและจัดระเบียบเสียก่อน

1. การตรวจสอบข้อมูลข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ต้องนำมาตรวจสอบ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ละเอียดมิได้ และถือว่าเป็นจริยธรรมของนักวิจัยที่ต้องมีความซื่อสัตย์ในการตรวจสอบข้อมูล การตรวจสอบที่ใช้กันมากคือ การตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation) (Denzin, 1970 : อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช (2550, น.129 – 130) ซึ่งมีวิธีโดยละเอียดดังนี้

(1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มาถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบโดยดูว่าถ้าข้อมูลต่างเวลา สถานที่ บุคคลจะแตกต่างกันหรือไม่

(2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (investigator triangulation) คือ ตรวจสอบว่าผู้วิจัยแต่ละคนจะได้รับข้อมูลแตกต่างกันหรือไม่ เช่น เปลี่ยนผู้สัมภาษณ์ ผู้สังเกต

(3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation) คือ ตรวจสอบว่าถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

(4) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการสัมภาษณ์พร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบด้วย

2. การจัดระเบียบข้อมูล (Data classification) ข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบแล้วต้องนำมาจัดระเบียบโดยการแยกประเภทข้อมูลเป็นกลุ่มเป็นหมวดหมู่ต่างๆ และคัดข้อมูลที่ไมเกี่ยวข้องหรือข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์กันออก ในทางปฏิบัตินั้นควรแยกข้อมูลประเภทที่เห็นง่าย และชัดเจนก่อน ในการแบ่งประเภทสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

(1) แบ่งตามวัตถุประสงค์ ถ้าข้อมูลที่เก็บมาไม่ทราบว่าจะแบ่งอย่างไร ให้แบ่งตามวัตถุประสงค์ก่อน โดยคัดลอกข้อความจากการจดบันทึกข้อมูลในภาคสนามว่าส่วนใดตอบวัตถุประสงค์ใด และในทางปฏิบัติไม่ควรตัดบันทึกข้อมูลในภาคสนามเป็นส่วนๆ แต่ควรนำมาเรียบเรียงใหม่ เพราะในบันทึกข้อมูลภาคสนาม แต่ละตอนตอบคำถามได้หลายวัตถุประสงค์

(2) แบ่งตามลักษณะข้อมูล ข้อมูลประเภทรูปธรรม คือข้อมูลที่สามารถจับต้องได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนอาคารบ้านเรือน ถนน บ่อน้ำ ข้อมูลประเภทนี้ นอกจากจะมีรายละเอียดในเชิงปริมาณแล้ว ต้องมีรายละเอียดว่าลักษณะของสิ่งนั้นเป็นอย่างไร ทำด้วยวัสดุใด ส่วนข้อมูลประเภทนามธรรม คือข้อมูลประเภทความคิดเห็น ความรู้สึก ข้อมูลประเภทนี้จะต้องแบ่งประเภทตามนิยามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มเก็บข้อมูล ทั้งนี้เพื่อจะได้ตรงกับความต้องการ

(3) แบ่งตามองค์ประกอบ ที่ผูกพันกับผู้ให้ข้อมูล เช่น อายุ เพศ หรือระดับการศึกษาเป็นต้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยกรณีศึกษา เป็นการนำข้อมูลมาจัดระเบียบหรือแบ่งประเภทแล้วนำมาเรียบเรียงเพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่างๆ หาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ หรือหาคำตอบและข้อสรุปทั้งหมด เพื่อให้เห็นภาพรวมของสิ่งที่ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยแบบกรณีศึกษานั้น มีผู้เสนอแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลหลายท่าน เช่น ได้เสนอแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยแบบกรณีศึกษาไว้ 3 วิธี คือ

- (1) การสรุปภาพรวม
- (2) การวิเคราะห์ และอธิบายเชิงเหตุผล
- (3) การบรรยายตามช่วงเวลา

(Stake, 1995) ได้แบ่งชั้นการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยรายกรณีเป็น 4 ชนิด คือ

(1) นักวิจัยลงรหัสข้อมูลและรวบรวมทันทีจากสิ่งที่มีความหมาย (Categorical aggregation) ว่าเกิดขึ้น

(2) ใช้ตัวอย่างเดียวเพื่อแสดงภาพของความหมาย (Direct interpretation)

(3) การแสดงแบบแผนที่จำเป็นการเพื่อตรวจสอบการเกี่ยวพันระหว่างกลุ่มที่ได้ลงรหัสและถึงคำตอบระหว่างกลุ่มหัวข้อหรือที่เข้ารหัสไว้ที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป (Drawing patterns)

(4) การสรุปอ้างอิงเชิงธรรมชาติ (Naturalistic generalization)

ซึ่งได้จากข้อมูลที่เสนอแนะรวมทั้งมีสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวข้องที่ผลการวิจัยจะนำประยุกต์สถานการณ์อื่นๆ ได้และ Yin (1994, p. 106 – 109) ได้เสนอเทคนิคที่สำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยรายกรณีที่นิยมใช้ 4 เทคนิค คือ

(1) รูปแบบจับคู่ ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยรายกรณีนั้น ยุทธวิธีที่ต้องการมากที่สุด คือ การใช้รูปแบบการจับคู่ทางตรรกะด้วยการเปรียบเทียบทางตรรกะของรูปแบบที่ได้มาจากข้อมูลเชิงประจักษ์กับรูปแบบและการทำนาย ถ้าหากรูปแบบทั้งคู่มีความสอดคล้องกันก็จะได้รับผลลัพธ์ที่ยืนยันได้ถึงความเข้มแข็งของความตรงภายในได้เป็นอย่างดี

(2) การสร้างการอธิบาย ยุทธวิธีวิเคราะห์ชนิดนี้โดยแท้จริงแล้ว คือรูปแบบจับคู่แบบพิเศษนั่นเอง แต่กระบวนการนั้นมีความยุ่งยากมากขึ้น ดังนั้น จึงสมควรที่จะได้จึงได้พิจารณาแยกออกมาเป็นรูปแบบอีกชนิดหนึ่งต่างหาก โดยจุดหมายก็คือการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาแบบกรณีศึกษา ด้วยการสร้างการอธิบายเชิงรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับกรณีศึกษานั้นเอง

(3) การวิเคราะห์เป็นช่วงเวลา ยุทธวิธีวิเคราะห์แบบนี้ คือ ทำการวิเคราะห์เป็นช่วงเวลาซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความเหมือนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อระยะเวลาเปลี่ยนไป เช่น จากเริ่มต้นในสัปดาห์ที่ 1 ไปสู่สัปดาห์ที่ 2 3 4 และที่ 5 เป็นต้น การวิเคราะห์วิธีนี้คล้ายกับการวิเคราะห์เป็นระยะเวลาในการวิจัยเชิงทดลองและการวิจัยกึ่งทดลอง ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีหรือหลักการสำคัญทางจิตวิทยาการทดลองและจิตวิทยาคลินิก และต้องใช้อ้างอิง (Reference) อย่างเป็นทางการด้วย หากรูปแบบที่ซับซ้อนนั้นมีความกระชับที่ชัดเจนมากขึ้นตาม

ช่วงเวลาที่ผ่านไปเท่าใด การวิเคราะห์เป็นช่วงเวลาก็ยิ่งมีความสำคัญมาก เพราะจะก่อให้เกิดการยืนยันถึงรากฐานที่แท้จริงสำหรับที่จะทำการสรุปในการศึกษาแบบกรณีศึกษา มากขึ้นเท่านั้น

(4) รูปแบบโปรแกรมตรรกะ ยุทธวิธีรูปแบบนี้เป็นารผสมกันของรูปแบบจับคู่และการวิเคราะห์เป็นช่วงเวลานั้นเองโดยที่รูปแบบที่มีการจับคู่กันนั้นเป็นรูปแบบที่สำคัญในเชิงสาเหตุและผล ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรผลจากนั้นทำการศึกษาต่อเนื่องด้วยรูปแบบการวิเคราะห์เป็นช่วงเวลาในขอบเขตของระยะเวลาที่กำหนดไว้การวิเคราะห์นั้นจำเป็นต้องดำเนินการด้วยความไม่รีบร้อน และด้วยความระมัดระวังเกี่ยวกับความเกี่ยวเนื่องที่ซับซ้อนของเหตุการณ์ (รูปแบบ) ในช่วงเวลาหนึ่งๆ กับช่วงเวลาต่อมา และมีความครอบคลุมถึงตัวแปรอิสระและตัวแปรผล ยุทธวิธีนี้จะมีประโยชน์อย่างมากต่อการอธิบาย (explanatory) การค้นคว้าสำรวจ (exploratory) ของการศึกษาแบบกรณีศึกษา มากกว่าใช้การวิเคราะห์ การศึกษารายกรณีเชิงพรรณนาธรรมดา

4.6 รูปแบบการศึกษาแบบกรณีศึกษา

(ชาย โพลิตตา, 2547) ได้เสนอรูปแบบของการวิจัยแบบกรณีศึกษา ซึ่งรวมถึงการวิจัยเชิงคุณภาพชนิดอื่นๆ ด้วย มี 3 รูปแบบดังนี้

1. ศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive) มุ่งแสดงรายละเอียดพร้อมทั้งบริบทอย่างสมบูรณ์ของปรากฏการณ์ที่เลือกมาศึกษา นักวิจัยนำเสนอเนื้อหาด้วยเทคนิคการบรรยาย สิ่งสำคัญของการทำกรณีศึกษาแบบนี้อยู่ที่การให้ละเอียด ด้วยบริบทของกรณีศึกษา ไม่เน้นการวิเคราะห์

2. ศึกษาแบบมุ่งการค้นหา (exploratory) จัดว่าเป็นกรณีศึกษาที่รู้จักและใช้การแพร่หลายมากมีลักษณะเป็นการวิจัยนำร่องเพื่อหานิยามสำหรับมโนทัศน์ที่ยังไม่ชัดเจน หรือเพื่อสร้างสมมติฐานสำหรับการวิจัยแบบสำรวจที่จะทำตามมาในภายหลัง นอกจากนี้แล้วนักวิจัยอาจทำกรณีศึกษาเพื่อค้นหาว่าประเด็นปัญหาที่แท้จริงของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ที่ไหน หรือเพื่อค้นหาว่าประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาให้ลึกลงไปเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งคืออะไร หลังจากนั้นจึงออกแบบการวิจัยที่มุ่งทำความเข้าใจหรือหาทางแก้ปัญหานั้นๆ อีกทีหนึ่ง

3. ศึกษาแบบมุ่งหาคำอธิบาย (explanatory) ในกรณีศึกษาแบบนี้ ปรากฏการณ์หรือสิ่งที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษาอาจจะเป็นที่รู้จักหรือค้นเคยอยู่บ้างไม่มากนักน้อย การศึกษาไม่ได้มุ่งที่จะเปิดเผยหรือทำความเข้าใจปรากฏการณ์ แต่เพื่อหาคำอธิบายที่ยังไม่เคยมีมาก่อน (หรือคำอธิบายอาจจะมีอยู่ แต่ไม่เป็นที่พอใจ) ด้วยกรณีศึกษา กรณีศึกษาเชิงคุณภาพแบบนี้มีประโยชน์มากสำหรับการหาคำอธิบายให้แก่ข้อค้นพบการศึกษาเชิงปริมาณ

คุณภาพด้านความตรงและ ความเที่ยงของการวิจัย

(1) ความตรงของการวิจัย (validity) หมายถึงการได้ข้อมูลที่ต้องตรงตามความเป็นจริง วิธีการทำวิจัยประเภทนี้ มีความตรงที่ตรวจสอบได้โดยวิธีการเก็บข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลแบบตรวจสอบสามเส้า(triangulation) หมายถึง เก็บข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลจากหลายด้าน ทั้งด้านตัวผู้วิจัยผู้ถูกวิจัย และผู้ที่ได้รับผลกระทบ

(2) ความเที่ยงของการวิจัย (Reliability)หมายถึงความคงที่ของข้อมูลจากการศึกษาซ้ำ ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับความจริงเบื้องต้นที่จากการใช้วิธีการศึกษาที่รัดกุมและใช้เครื่องมือที่เหมาะสม และจากการศึกษาข้อมูลด้วยการตรวจสอบข้อมูลหลายด้าน นั่นคือการทำให้เกิดความเที่ยงของผลการศึกษาวิจัย

สรุปได้ว่า การวิจัยแบบกรณีศึกษา หมายถึง การศึกษาถึงปรากฏการณ์หรือสิ่งที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษาอาจจะเป็นที่รู้จักหรือค้นเคยอยู่บ้างไม่มากนักน้อย ในเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจใคร่รู้ การศึกษาไม่ได้มุ่งที่จะเปิดเผยหรือทำความเข้าใจปรากฏการณ์ แต่เพื่อหาคำอธิบายที่ยังไม่เคยมีมาก่อน หรือเพื่อค้นหาว่าประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาให้ลึกลงไปเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งคืออะไร หลังจากนั้นจึงออกแบบการวิจัยที่มุ่งทำความเข้าใจหรือหาทางแก้ปัญหาที่นั้นๆอีกทีหนึ่ง สิ่งสำคัญของการทำกรณีศึกษาแบบนี้คือการให้ละเอียด ด้วยบริบทของกรณีศึกษา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

(สะการียา แวโซะ, 2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแนวโน้มการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่าง พ.ศ.2548-2558 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างพ.ศ.2548-2558 โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 3 รอบและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่ามัธยฐาน ร้อยละ ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า

1.วิสัยทัศน์การบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เน้นภาษาอาหรับ ภาษามลายู และภาษาอังกฤษ พร้อมให้ความสำคัญกับภาษาไทยที่เป็นภาษาประจำชาติ มุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการควบคู่คุณธรรม ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และจัดการศึกษาที่หลากหลาย

2. เป้าหมายการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพ พร้อมกับส่งเสริมमानฉันท์ "เข้าถึง เข้าใจ และพัฒนา" และสำนึกในความเป็นปราชญ์ที่มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ

3. ภารกิจการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้ คือ 1)บริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรมในทุกกลุ่มสาระอย่างมีเอกลักษณ์ เร่งพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตมุสลิมบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม 2)บริหารงานบุคคลที่มุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการเรียนรู้อันผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมกับดำเนินการทางวินัยอย่างเคร่งครัดโดยอิสระของโรงเรียนภายใต้กฎเกณฑ์ของรัฐ มีครูเพียงพอ และผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 3)บริหารงานการเงินด้วยแผนพัฒนาคุณภาพเชิงกลยุทธ์เพื่อการพัฒนา โดยได้รับการสนับสนุนทางการเงินครอบคลุมครูสอนวิชาศาสนาและครูสอนวิชาสามัญ พร้อมกับระบบการตรวจสอบที่รัดกุมจากรัฐ ต้องให้ครูได้รับเงินเดือนตรงตามวุฒิและสิทธิอื่นๆตามกฎหมาย และ 4)ด้านการบริหารงานทั่วไป จัดบริการสาธารณูปโภค เช่น บริการน้ำดื่มที่สะอาด ห้องน้ำ ห้องส้วมที่ถูกสุขอนามัย บริการอาหารกลางวัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนอย่างเหมาะสมและมีแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพ

4. โครงสร้างการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรปรับปรุงระดับเขตพื้นที่การศึกษาโดยมีกลุ่มงานหลัก คือ กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนสามัญ กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามและกลุ่มงานบริหารทั่วไป พร้อมกับปรับโครงสร้างการบริหารงานการศึกษาเอกชนทั้งระบบอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม โดยส่วนกลางให้จัดตั้งศูนย์บริหารการศึกษาอิสลาม ที่มีสำนักจุฬาราชมนตรี คณะกรรมการกลางอิสลาม ศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อยู่ในโครงสร้างการบริหาร หรือมีองค์กรหลักที่ดูแลการศึกษาเอกชนทั้งระบบคือ กองสามัญศึกษาและกองอิสลามศึกษา ที่ดูแลควบคุมศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและสถาบันศึกษาปอเนาะ สำหรับส่วนภูมิภาคมีสำนักตรวจราชการที่มี ส.ช.ประจำเขตตรวจราชการ ควบคุมศูนย์ประสานงานการบริหารการศึกษาเอกชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีกระจายอำนาจการบริหาร

พร้อมกับให้บทบาทกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรกลางทำหน้าที่บริหารงานวิชาการ งบประมาณบุคลากรและงานบริหารทั่วไป โดยให้โรงเรียนมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน

(นินาวาลย์ ปานากาเซ็ง, ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, เรชา ชูสุวรรณ, & อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาและเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 103 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สร้างขึ้นจากองค์ประกอบที่เกิดจากกลุ่มตัวแปรที่มีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนให้มีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบที่เกิดจาก 1) การสร้างความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรและความสามารถของโรงเรียนจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบเกี่ยวกับผู้บริหารมืออาชีพ การบริหารต้นทุน การบริหารบุคลากรสิทธิให้เป็นมืออาชีพ การบริหารจัดการประสิทธิผลและการพัฒนาภาพลักษณ์สถานศึกษา 2) การสร้างความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการทางการศึกษา จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามวิถีอิสลามอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นและสากล การจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนดำรงชีวิตอย่างสันติสุข ครูและบุคลากรสานสนับสนุนการสอนมืออาชีพ การดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของสถานศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) การสร้างความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่นและสากล จำนวน 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบเกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทุกองค์ประกอบข้างต้นเป็นแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามทุกขนาดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

(มะแอน ราโอบ, 2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังในการศึกษาต่อและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อ รวมทั้งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการศึกษาต่อ

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกต่อ กลุ่มตัวอย่างศึกษา คือ นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำนวน 35 คน ผู้ปกครองจำนวน 6 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ครูประจำชั้น จำนวน 2 คน ครูแนะแนว จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน และผู้นำศาสนา จำนวน 1 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยคาดหวังว่าจะศึกษาต่อด้านสามัญและศาสนาตามความถนัด จุดมุ่งหมายของการศึกษาต่อเพราะว่าต้องการจะมีหน้าที่การงานและอาชีพที่มั่นคงได้ในอนาคต รวมทั้งคาดหวังที่จะประกอบอาชีพในอนาคตตามสาขาที่เลือกศึกษา ผู้ปกครองให้บุตรตัดสินใจด้วยตนเองในการเลือกอาชีพ สำหรับนักเรียนที่คาดหวังว่าจะไม่ศึกษาต่อ จะออกมาทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัวก่อน ถ้ามีโอกาสก็จะศึกษาต่อ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน เกิดจาก 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้เรียน เกิดจากการได้รับรู้ข่าวสารที่หลากหลายและได้รับแรงจูงใจจากครอบครัว ปัจจัยที่สองด้านครอบครัวเกิดจากการพักอาศัยอยู่กับครอบครัว ผู้ปกครองสนับสนุนให้บุตรได้รับการศึกษาและมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียน ปัจจัยที่สามด้านเศรษฐกิจ เกิดจากอาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง ปัจจัยที่สี่ด้านสังคมและวัฒนธรรม เกิดจากค่านิยมของบุคคลในชุมชน การมีส่วนร่วมของกลุ่มเพื่อน บทบาทของสื่อ และพ่อแม่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อ และปัจจัยสุดท้ายด้านโรงเรียน เกิดจากจุดมุ่งหมายของการแนะแนว ความสนใจกิจกรรม วิธีการแนะแนว การบริการแนะแนว การให้คำปรึกษาของครูประจำชั้น ความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียน นโยบายทางการศึกษาของโรงเรียน การมุ่งเน้นให้ศึกษาต่อทั้งศาสนาและสามัญทุนการศึกษา การติดตามผลนักเรียนและการเก็บข้อมูลทางสถิตินักเรียนที่ศึกษาต่อ

3. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการศึกษาต่อของนักเรียน คือ ขาดทุนทรัพย์และไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเองว่าความรู้หรือทักษะที่มีอยู่จะสามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ และปัญหาเมื่อเรียนจบแล้วไม่มีงานทำ

(อมรวิทย์ นาครทรรพ, 2551) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบหลัก ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ทั้งระบบหรือการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาควบคู่หลักสูตรวิชาสามัญ การจัดหลักสูตรแบบบูรณาการเนื้อหาอิสลาม

ศึกษากับวิชาสามัญ การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาที่เชื่อมต่อกับโรงเรียนตาดีกาตามมัสยิดต่างๆ การจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมและการจัดการเรียนรู้พหุภาษา เป็นต้น

2. การจัดการเรียนรู้ด้านอาชีวะ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ในวิชาปกติที่เน้นการฝึกทักษะอาชีวะพื้นฐานทั่วไป การฝึกเป็นผู้ประกอบการผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชมรมและกิจกรรมส่งเสริมทางเลือกต่างๆ รวมถึงการเรียนรู้อาชีวะในลักษณะที่เชื่อมต่อไปสู่อาชีวะ ชุมชน โดยครอบครัว สถานประกอบการร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้มาตรฐานระบบดูแลผู้เรียน ได้แก่ การจัดการระบบ “บ้าน” ในโรงเรียนให้นักเรียนต่างวัยดูแลกันเหมือนพี่น้อง โดยมีครูเป็น “หัวหน้าครอบครัว” การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเรื่องครอบครัวศึกษา การจัดการเรียนรู้ทางเลือกเพื่อผู้เรียนในลักษณะชมรม กลุ่มเพื่อน ให้คำปรึกษา บ้านหลังเรียน

(เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ, 2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้และ 3) เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายในการกำหนดทิศทางการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม ประกอบด้วย การศึกษาและตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัย การจัดกลุ่มสนทนา(Focus Group) จำนวน 2 ครั้ง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) ผู้วิจารณ์รายงาน จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่าอุปสรรคของการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ความปลอดภัย ความไม่เข้าใจตรงกัน ความเชื่อค่านิยม การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ความเลื่อมล้ำระหว่างครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับโรงเรียนของรัฐ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา การแบ่งแยกของนักเรียนชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม การขาดหน่วยงานบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนโดยตรงในพื้นที่และการประเมินโดยใช้มาตรฐานเดียวกัน

(นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างรูปแบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งดำเนินการวิจัยในรูปแบบผสมผสาน ข้อมูลวิจัยได้จากผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม กลุ่มแรกประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน

1,135 คน จากสถานศึกษาใน 11 เขตพื้นที่การศึกษาของห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มที่สองเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจงจากนักวิชาการ อาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารระดับสูง และกลุ่มที่สามเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 18 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจงจากนักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารระดับสูงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ (1)คุณลักษณะพิเศษ ได้แก่ มีความสามารถในการพูดและใช้ภาษาท้องถิ่น มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อสังคมพหุวัฒนธรรมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2)กระบวนการสรรหา ควรมีระบบและคณะกรรมการพิเศษเป็นการเฉพาะ ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วม (3) ผลประโยชน์เกื้อกูล ค่าตอบแทนเฉพาะตำแหน่งควรแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาในเขตปกติ (4)บุคลิกลักษณะที่เหมาะสม 3 อันดับแรกของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ และความมีมนุษยสัมพันธ์ และ (5)พฤติกรรมที่เหมาะสมและจำเป็น 3 อันดับแรกของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างให้เกิดริเริ่มและคำนึงถึงศักดิ์ศรีของผู้ใต้บังคับบัญชา มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา

2. รูปแบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งโดยคุณลักษณะพิเศษ กระบวนการสรรหา ผลประโยชน์เกื้อกูล บุคลิกลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสมและจำเป็นสมควรได้รับการพัฒนาและนำไปปฏิบัติ

(มูฮำมัดนาเซ สามะ, 2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ด้านการวางแผนและด้านการดำเนินการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล 2)เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐเปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ด้านการวางแผนการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ของครูที่มี เพศ และตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่ที่สอน การศึกษาที่แตกต่างกัน

3) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน 2) ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม คือ ครูอิสลามศึกษา จำนวน 106 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษา ด้านการวางแผนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินการสอน และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก และปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2) สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษาที่มีตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่ และวุฒิการศึกษาสามัญ และศาสนาแตกต่างกัน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษาที่มีเพศและวุฒิ การศึกษาสามัญ และศาสนาแตกต่างกัน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่มีตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่ต่างกันมี ทัศนะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3) ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุดคือด้านสื่อการเรียนการสอน งบประมาณมีไม่เพียงพอในการที่จะผลิตสื่อให้มีความหลากหลาย และทันสมัย จากปัญหาดังกล่าวได้รับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขคือ ควรจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องให้เพียงพอต่อความต้องการและให้มีการอบรมการผลิตสื่อและวิธีการใช้สื่ออย่างถูกวิธี

(อารีฝัน เทพลักษณ์, 2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงพัฒนาโดยศึกษารูปแบบเบื้องต้นจากโรงเรียนที่มีคะแนนสอบวัดผลระดับชาติสูงสุดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 24 โรงเรียน จากนั้นพัฒนาแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย 3 รอบจากผู้เชี่ยวชาญ 30 คน พบว่าปรัชญาการจัดการศึกษาจะต้องจัดให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดคุณธรรมนำ

ความรู้ โครงสร้างการบริหารจะต้องปรับปรุงให้มีคณะกรรมการร่วมตัดสินใจในจุดสำคัญๆ การจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ตามภาระหน้าที่ต้องคงงานหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงานงบประมาณ และด้านงานบริหารทั่วไป ไว้เหมือนกันทุกโรงเรียน ส่วนรายละเอียดแต่ละด้านให้เป็นอิสระของแต่ละโรงเรียน บุคลากรจะต้องสรรหาและให้สอนตรงตามสาขาวิชาเอกและบุคลากรจะต้องเป็นคนดีที่มีอุดมคติ เสียสละ อดทน มุ่งมั่นรับผิดชอบในวิชาชีพสูง สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีจะต้องใช้ให้เหมาะสมกับแผนการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และหาสื่อที่จำเป็นพื้นฐานเบื้องต้นให้นักเรียนมีครบทุกคน ส่วนแผนปฏิบัติงานประจำปีต้องเน้นงานด้านวิชาการและกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้น

(อิสมาแอล เจะเล็ง, 2557) ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาข้อเสนอแนะพบว่า ด้านการกำหนดนโยบายผู้บริหารควรกำหนดนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้ชัดเจน กำหนดให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการประพฤติเป็นแบบอย่างผู้บริหารต้องปฏิบัติเป็นตัวอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น การให้สละม การตรงต่อเวลา การซื่อสัตย์ การรับผิดชอบต่อหน้าที่ ด้านการอบรมสั่งสอนผู้บริหารต้องจัดให้มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจัง ทั้งจากบุคลากรภายในและนักวิชาการภายนอก การจัดอบรมควรเป็นในรูปแบบกิจกรรมนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ด้านการจัดกิจกรรม ผู้บริหารต้องกำหนดให้ทำโครงการกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี กิจกรรมดูอาฮุยามเข้าละหมาดญามาอะ อ่านอัลกรุอาน ฟังหะดีษที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกๆวัน ให้นักเรียนมีส่วนร่วม สืบภาคเรียนมีการประเมินการทำหน้าที่ของนักเรียน ด้านการจัดอาคารสถานที่ สนับสนุนให้มีการจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม จัดให้มีป้ายนิเทศอาเยะฮ์อัลกรุอาน อัลหะดีษ ประโยค คำคมภาษาอาหรับติดไว้ตามอาคารเรียน ห้องเรียน หรือบริเวณโรงเรียนที่เหมาะสม จัดแข่งขันห้องเรียนสวยงาม การปรับแต่งต้นไม้รอบๆอาคารให้มีความร่มรื่น การกำหนดบริเวณของนักเรียนชายนักเรียนหญิงก็เป็นการแฝงเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม และสุดท้ายด้านการสัมพันธ์ชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนตามโอกาสที่เหมาะสม ให้นักเรียนออกไปช่วยเหลือชุมชน อ่านคุตบะฮ์ ละหมาดญามาอะ ออกไปทำความสะอาดศาสนสถานพร้อมกับชุมชน

(เชษฐา เถาว์ลัย, 2557) ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบในการตัดสินใจของผู้ปกครองมุสลิมที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบในการตัดสินใจของผู้ปกครองมุสลิมที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสตูล พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) เมื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบในการตัดสินใจของผู้ปกครองมุสลิมที่ส่งบุตรหลาน เข้าเรียนต่อในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสตูล โดยจำแนกตามตัวแปรอายุ อาชีพ และระดับ การศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรเพศ รายได้ของ ครอบครัวต่อเดือน และประเภทของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน 3) สำหรับข้อเสนอแนะในการตัดสินใจของผู้ปกครองมุสลิมที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน ต่อระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสตูล พบว่า ผู้ปกครอง ควรตัดสินใจส่งบุตรหลานไปยังโรงเรียนที่มีการ จัดการเรียนการสอนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ ผู้ปกครอง ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลาน อีกทั้งควรเริ่มปลูกฝังความรู้ด้านศาสนากันตั้งแต่สถาบันครอบครัว

(รอฮานี ดาโอ๊ะ, 2546) ศึกษาเรื่อง อิสลามกับการศึกษาศาสนาของมุสลิมในสังคมไทย :การศึกษาภาคเอกสารจากคัมภีร์ทาง ศาสนาและเอกสารที่เกี่ยวข้อง และศึกษาภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบเจาะ ลึก พร้อมทั้งการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อน เกณฑ์ประจำ มัสยิดที่เลือกเป็นตัวอย่าง จำ นวน 12 ศูนย์ ศูนย์ละ 2 คน รวมเป็นจำ นวน 24 คน จาก จังหวัดภาคใต้ตอนบน คือ จังหวัดกระบี่และนครศรีธรรมราช และภาคใต้ตอนล่างคือจังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา จังหวัดละ 3 ศูนย์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีบรรยาย จากการวิจัยในภาคเอกสาร พบว่าศาสนาอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาทางด้านศาสนา และสามัญเป็นอย่างยิ่ง มีหลักคำ สอนมากมายที่กล่าวถึงความสำ คัญของการเรียนรู้และข้อบังคับใน เรื่องการศึกษาแก่มุสลิมทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในปฐมวัยเพื่อประโยชน์ทั้งในโลกนี้และ ในโลกหน้า จากการวิจัยภาคสนามพบว่าผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำ มัสยิดเห็นความสำ คัญของการศึกษาในระดับปฐมวัยดังกล่าว่า ครูพี่เลี้ยงให้ความสำคัญต่อการสอน และปลูกฝังศาสนาอิสลามแก่เด็กในระดับปฐมวัย โดยมีการปฏิบัติและสอดแทรกแนวคิดทางศาสนา อิสลามในการเรียนการสอนแก่เด็กทุกครั้ง ผู้บริหารศูนย์ได้มีการนำ หลักการศาสนาอิสลามมาใช้ใน การบริหารเกือบทุกด้าน ในด้านปัญหาของศูนย์มีหลายด้านปัญหาการขาดงบประมาณในการ ดำ เนินการถือเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด การวิจัยนี้บ่งชี้ว่าศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำ มัสยิดมีบทบาท

สำคัญในการเตรียมความพร้อมและปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กในระดับปฐมวัย ซึ่งสมควรได้รับการส่งเสริมและแก้ปัญหา โดยรัฐ ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา (2555, 20-21) ศึกษา ระบบการศึกษาของประเทศมาเลเซียเป็นระบบบริหารการศึกษาจากส่วนกลางอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐบาลกลาง โดยมีกระทรวงศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ และมีคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เป็นผู้กำหนดนโยบาย วางแผน วิจัย ติดตาม และประสานการดำเนินงานทั้งหมด การกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ มีคณะกรรมการการศึกษาแห่งรัฐเป็นผู้ควบคุมดูแล โดยแต่ละรัฐมีสำนักงานการศึกษาแห่งรัฐ ส่วนในระดับอำเภอมีสำนักงานการศึกษาอำเภอทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานการศึกษาแห่งรัฐ

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาตามแนวทางของศาสนาอิสลามในประเทศ พบว่า การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม ควรมีแนวทางในการบริหารจัดการในฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้ ฝ่ายวิชาการควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา ต้องมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ผู้บริหารต้องปฏิบัติเป็นตัวอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น การให้สละ การตรงต่อเวลา การซื่อสัตย์ การรับผิดชอบต่อหน้าที่ ด้านการอบรมสั่งสอนผู้บริหารต้องจัดให้มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจัง ทั้งจากบุคลากรภายในและนักวิชาการภายนอก ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ต้องมีการจัดอบรมควรเป็นในรูปแบบกิจกรรม นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ด้านการจัดกิจกรรม ผู้บริหารต้องกำหนดให้ทำโครงการ กิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี กิจกรรมดูอาฮุยามเข้า ละหมาดญามาอะ อ่านอัลกรุอาน ฟังหะดีษที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกๆวัน ให้นักเรียนมีส่วนร่วม สัปดาห์เรียนมีการประเมินการทำ ความดีของนักเรียน ด้านการจัดอาคารสถานที่ สนับสนุนให้มีการจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม จัดให้มีป้ายนิเทศอาเยะฮ์อัลกรุอาน อัลหะดีษ ประโยค คำคมภาษาอาหรับติดไว้ตามอาคารเรียน ห้องเรียน หรือบริเวณโรงเรียนที่เหมาะสม จัดแข่งขันห้องเรียนสวยงาม การปรับแต่งต้นไม้รอบๆอาคารให้มีความร่มรื่น การกำหนดบริเวณของนักเรียนชายนักเรียนหญิงก็เป็น การแบ่งเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม และสุดท้ายด้านความร่วมมือและการสัมพันธ์ชุมชน สถานศึกษาต้องสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนตามโอกาสที่เหมาะสม ให้นักเรียนออกไปช่วยเหลือชุมชน อ่านคุตบะฮ์ ละหมาดญามาอะ ออกไปทำความสะอาดศาสนสถานพร้อมกับชุมชน อันจะนำไปสู่สถานศึกษาวิถีอิสลามที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แอริสและวิกเนทท์ (1993) ได้ศึกษาและรายงานไว้ว่า รัฐเนบราสกาได้ออกกฎหมายบัญญัติให้แต่ละโรงเรียนในทุกตำบลที่สังกัดในรัฐพัฒนาโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อผนวกเข้าไปในทุกส่วนของหลักสูตรตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงวิทยาลัย แบบพหุวัฒนธรรมเข้าไปในระบบของโรงเรียนโดยเฉพาะในเขตท้องถิ่นชนบท รายงานได้กล่าวถึงความเชื่อมโยงของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ความมีเหตุผล ปรัชญา และวิธีการเพื่อผนวกโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมทั้งในส่วนที่เป็นการศึกษาปกติ และการศึกษาพิเศษในท้องถิ่นชนบท ครูในโรงเรียนจะได้รับการอบรมในเรื่องความสัมพันธ์ของมนุษย์ และทักษะการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นประจำในห้องปฏิบัติการของโรงเรียน ส่วนครูฝึกสอนต้องมีส่วนร่วมอย่างน้อยที่สุดในส่วนที่เป็นพื้นฐานทางประสบการณ์ในสถานการณ์ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ในยุคโลกาภิวัตน์นี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กทุกคนต้องพัฒนาความคิดเห็นที่สร้างสรรค์ในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศพบว่า มีความแตกต่างจากการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลามในประเทศไทย เนื่องจากงานวิจัยในต่างประเทศเน้นการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนเพื่อผนวกเข้าไปในทุกส่วนของหลักสูตรตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมหาวิทยาลัย ไม่มีการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแบบเฉพาะเจาะจงในวิทยาอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ที่มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม ซึ่งมีรายละเอียดและการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม

การวิจัยระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลาม

การวิจัยระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละวิทยาลัย โดยศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามทั้ง 3 แห่ง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามทั้ง 3 แห่ง วิทยาลัยละ 7 คน จำนวนทั้งหมด 21 คน ได้แก่ ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม จำนวน 6 คน ครูผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม จำนวน 6 คน นักเรียนที่ศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม จำนวน 6 คน ผู้ปกครองหรือกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน โดยคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญมีดังนี้

1.1 ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามคือ ต้องเป็นผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม หรือต้องเป็นผู้บริหารที่เคยหรืออยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาขึ้นไป และต้องมีประสบการณ์การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอย่างน้อย 5 ปี

1.2 ครูผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม คือ ครูที่เป็นอาจารย์ที่ทำการสอนในอาชีวศึกษาอิสลามทั้ง 3 แห่ง มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทในสาขาที่เกี่ยวข้อง มีตำแหน่ง

1.3 นักศึกษา คือ ผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามทั้ง 3 แห่ง อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี มีภาวะความเป็นผู้นำสูง เช่น ประธานนักเรียน

1.4 ผู้ปกครอง คือ ผู้ที่ส่งบุตรหลานมาศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ทั้ง 3 แห่ง วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

1.5 ผู้นำศาสนาอิสลาม คือ ผู้ที่มีตำแหน่งหรือบทบาทสำคัญในชุมชนตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งและอาศัยอยู่ในชุมชน เช่น อีหม่าม คอเต็บ ครูสอนศาสนา เป็นต้น และมีวุฒิการศึกษาทางด้านศาสนาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือมีวุฒิปริญญาตรีสาขาอื่นๆ

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจะต้องเป็นผู้ที่เต็มใจในการให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่วิจัย ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยปรึกษากับคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล 21 ท่าน ที่ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยมาเป็นผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ (รายชื่อผู้ให้ข้อมูลแสดงใน ภาคผนวก ก)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม จำนวน 4 ชุด สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน นักศึกษาและผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามภารกิจการบริหารงานวิทยาลัย 4 ด้าน ได้แก่ 1. ฝ่ายวิชาการ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ โดยการศึกษารายละเอียดของการศึกษากฎการศึกษาจากหนังสือ วารสาร บทความ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งศึกษางานวิจัย เรื่องรูปแบบโรงเรียนอิสลามที่เหมาะสมกับสังคมไทย (ทิพวรรณ วาณิชยากร, 2553) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบในการศึกษา “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 21 ท่าน เสนอร่างแบบสัมภาษณ์ต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเบื้องต้น และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของภาษา และความครอบคลุมตามเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของข้อคำถามที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง คือ ค่าเฉลี่ย (1.0) ใช้ได้ทุกข้อคำถาม

2.2 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเข้าสัมภาษณ์ถึงผู้ให้ข้อมูล จำนวน 21 คน จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 21 ฉบับ

2.3 ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทั้ง 21 คนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อกำหนดตัวผู้ให้ข้อมูลหลัก แล้วผู้วิจัยจึงติดต่อขอความร่วมมือกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทั้ง 21 คนที่มีคุณสมบัติที่ได้กำหนดไว้ตรงกับที่ผู้วิจัยต้องการ โดยติดต่อกันหลายทางโทรศัพท์ด้วยตนเอง

2.4 ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้ง 21 คน และนำประเด็นการสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดลองใช้และได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมจากคณะกรรมการควบคุมจริยธรรมนิพนธ์แล้วไปให้ผู้ที่จะให้ข้อมูลที่เป็นได้ศึกษาก่อนพร้อมทั้งชี้แจง บอกรายละเอียด ประสงค์ และนัดหมาย วัน เวลา สถานที่สำหรับการสัมภาษณ์ และเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง ตลับเทป แบตเตอรี่ และบันทึกการสัมภาษณ์

2.5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง โดยมีการขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.5.1 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความไว้วางใจ โดยการสนทนาอย่างเป็นกันเองและใช้ภาษาให้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งขออนุญาตให้ผู้ให้ข้อมูลในการบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าข้อมูลที่ได้จะถือเป็นความลับ

2.5.2 ดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้ประเด็นการสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้แล้วเป็นแนวทางพร้อมกับจดบันทึก เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละกลุ่มแตกต่างกันไป คือ สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทั้ง 4 กลุ่ม คือ จากผู้บริหารด้านนโยบายระดับวิทยาลัย อาชีวศึกษาวิถีสลาม จำนวน 6 คน ครูผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม จำนวน 6 คน นักเรียนที่เรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม จำนวน 6 คน คณะกรรมการสถานศึกษาหรือผู้นำศาสนาภายในชุมชนของแต่ละสถานศึกษาหรือตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 3 คนรวม 21 คน ใช้เวลาอยู่ระหว่าง 45 – 90 นาที

2.5.3 การสัมภาษณ์ครั้งแรก ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวในแต่ละแห่งตามลำดับเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลกำหนด โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการพร้อมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลทันที แล้วพิจารณาประเด็นเพิ่มเติมก่อนการสัมภาษณ์รายต่อไป จนข้อมูลแต่ละกลุ่มที่ได้ไม่เปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยจึงยุติการสัมภาษณ์ จำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักในแต่ละกลุ่มที่สัมภาษณ์แต่ละแห่ง

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยเลือกใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

องค์ประกอบแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลามในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นวิธีการสนทนา พูดคุย ซักถามกันแบบตัวต่อตัวระหว่างผู้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัย โดยที่ผู้วิจัยมีจุดสนใจอยู่แล้ว และต้องพยายามหันความสนใจของผู้ให้ข้อมูลไปสู่จุดที่เราสนใจโดยอาศัยแนวคำถามที่สร้างขึ้นใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ อันจะนำมาสู่ข้อมูลที่มีความลุ่มลึก มีความละเอียดชัดเจนและน่าเชื่อถือ ซึ่งสะท้อนความเป็นจริงที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ได้

ประเด็นที่ศึกษา คือ กระบวนการเชิงระบบโดยวิเคราะห์สังเคราะห์ตามภารกิจการบริหาร วิทยาลัย 4 ฝ่าย 1. ฝ่ายวิชาการ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ โดยใช้การวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case Study Research) ของการจัดการอาชีวศึกษาอิสลามทั้ง 3 แห่ง คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ กรุงเทพมหานคร วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค กรุงเทพมหานคร และวิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปองค์ประกอบกระบวนการเชิงระบบการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

การวิจัยระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยดำเนินการจัดประชุมเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเทคนิควิธีการที่ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม เพราะว่าการสนทนากลุ่มสามารถช่วยผู้วิจัยในการนำข้อมูลที่ได้จากการลงความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนมาแสดงให้เห็นภาพและข้อสรุปแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลคือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Experts) จำนวน 7 คน ในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ในขั้นตอนสุดท้ายได้จากการสรุปและลงมติความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Experts) จำนวน 7 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายระดับวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติดังนี้

1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายระดับวิทยาลัยอาชีวศึกษาคือ ต้องเป็นผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา หรือต้องเป็นผู้บริหารที่เคยหรืออยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งตั้งแต่

ระดับรองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาขึ้นไป และต้องมีประสบการณ์การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา หรือผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทย อย่างน้อย 5 ปี

1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านอิสลามศึกษาในมหาวิทยาลัย/สถานศึกษา จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติดังนี้

1.2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านอิสลามศึกษา คือ ผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของศาสนาอิสลาม เป็นอิหม่ามประจำมัสยิด คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด หรือผู้นำทางศาสนาอิสลามที่มีความรู้ทั้งทางศาสนาและมีความรู้ด้านการบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์ในการบริหารงานตำแหน่งดังกล่าว ไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือเป็นอาจารย์ที่ทำการสอนด้านอิสลามศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทในสาขาที่เกี่ยวข้อง

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติดังนี้

1.3.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา คือ ผู้ที่ทำงานเป็นอาจารย์ที่ทำการสอนด้านการศึกษาในหน่วยงานระดับอุดมศึกษาหรือสถาบันการศึกษาของรัฐหรือเอกชนอย่างน้อย 5 ปี และวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกทางการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 ชุด สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาข้อสรุปแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

3. ดำเนินการจัดประชุมเพื่อสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับแนวทางทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ถึงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 7 ฉบับ

2.2 ส่งหนังสือเชิญและเอกสารประกอบการสนทนากลุ่มไปยังผู้เชี่ยวชาญทางอีเมลล์ จำนวน 7 คน ติดต่อนัดหมายวันเวลา โดยผู้วิจัยโทรศัพท์ถึงผู้เชี่ยวชาญและทำการแนะนำตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) อธิบายถึงความมุ่งหมายของการสนทนากลุ่มแนวคำถามที่ใช้ และวิธีการสนทนากลุ่ม

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ในวันศุกร์ที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 13.00-

16.30 น. ณ ห้องประชุมชั้น 3 ห้อง 307 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 เกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม มาทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามต่อไป

2.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามและข้อเสนอแนะต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสยาม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีสยามและ 2 (เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีสยาม ผู้วิจัยแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ 1 ระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสยาม และ 2 ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีสยาม

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสยาม

ผลการสัมภาษณ์ถึงองค์ประกอบกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสยาม โดยใช้กระบวนการเชิงระบบประกอบไปด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Output) และการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสยาม แบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย ประกอบด้วย 1. ฝ่ายวิชาการ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลิเทคนิค จังหวัดกรุงเทพมหานคร

1.1 บริบทสถานศึกษา

สภาพทั่วไปของสถานศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลิเทคนิค จังหวัดกรุงเทพมหานคร ชื่อสถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลิเทคนิค ตั้งอยู่ในเขตคลองสามวา และละแวกเขตมีนบุรี ถนนคลองสามวาตรงข้ามกับห้างโลตัสมีนบุรี ภายในถนนสามวา มีสถานศึกษาทั้งหมด 3 สถาบัน ได้แก่ โรงเรียนเอกบุรพา (ระดับอนุบาล) วิทยาลัยเจริญพัฒนาบริหารธุรกิจ และวิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลิเทคนิคมีร้านสะดวกซื้อตลอดเส้นทาง ร้านค้า และร้านเกมส์ ส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านจัดสรรทั้งแบบบ้านเดี่ยวและทาวน์โฮมเป็นย่านที่พักอาศัยและชุมชนที่มีผู้อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลิเทคนิค มีเนื้อที่ทั้งหมด 7 ไร่ มี 3 อาคาร 3 โรงฝึกงาน 1 อาคารห้องสมุด ด้านหน้าอยู่ตรงข้ามวิทยาลัยเจริญพัฒนาบริหารธุรกิจ ด้านหลังติดกับคลองสามวา เปิดสอน ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อุตสาหกรรมสาขาวิชาช่างยนต์ ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างอิเล็กทรอนิกส์ สถาปัตยกรรม พาณิชยกรรมสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ธุรกิจค้าปลีก ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิดสอนสาขา

อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เทคนิคสถาปัตยกรรม พาณิชยกรรม สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

1.2 ฝ่ายวิชาการ

1.2.1 ด้านเนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษา

“ไม่มีการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาแต่ใช้หลักสูตรบูรณาอิสลามเข้ากับทุกกลุ่มสาระและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในวิทยาลัยไม่มีหลักสูตรชานาวิยในหลักสูตร แต่ใช้การบูรณาการวิถีอิสลามในการเรียนการสอน”

“วิทยาลัยของเราใช้หลักสูตรบูรณาอิสลามเข้ากับทุกกลุ่มสาระและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในวิทยาลัยไม่มีหลักสูตรชานาวิยในหลักสูตร”

สัมภาษณ์ผู้รับใบอนุญาต สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลิเทคนิค

1.2.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

“การบริหารหลักสูตรและวิสัยทัศน์ของหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม เน้นด้านภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษ เน้นความเป็นเลิศด้านวิชาการควบคู่กับคุณธรรม บูรณาการวิชาอิสลามศึกษา สามัญและวิชาชีพ มีการจัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาการละหมาด และต้องสร้างเอกลักษณ์จุดเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรมอิสลาม”

“วิทยาลัยอาชีวศึกษา มีนบุรีโปลิเทคนิค เป็นสถานศึกษาที่มุ่งเน้น การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการของศาสนาอิสลามหรือศาสนาที่ตนเองนับถือ ฐานมาตรฐานวิชาชีพและเป็นที่ยอมรับของชุมชน พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม การจัดการศึกษาของอิสลาม อันดับแรกคือ หลักคุณธรรม และคงไม่มีคุณธรรมในข้อใดที่ดีที่สุดเท่ากับการรู้จักพระเจ้า และรู้ถึงหน้าที่ของบ่าวที่มีต่อพระเจ้า จุดแข็งของวิทยาลัยคือ ดูแลนักศึกษาใกล้ชิด ถ้ามีปัญหา รับส่งนักศึกษาถึงบ้าน ”

สัมภาษณ์ผู้รับใบอนุญาต สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลิเทคนิค

“การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาต้องได้รับการยอมรับในระดับสังคม มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการของสังคม ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน เน้นไปที่ให้เรียนแล้วปฏิบัติได้จริง

เน้นการฝึกปฏิบัติ เรียนเพื่อนำไปซ่อมและเรียนเพื่อนำไปสร้าง วิธีการเรียนการสอนต้องยืดหยุ่นตามเทคโนโลยีและผู้เรียน รวมไปถึงบริบทที่เปลี่ยนแปลงและสถานประกอบการ ให้โอกาสนักเรียนได้สัมผัสอาชีพจริง เช่น ฝึกงานในสถานประกอบการ”

“เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาชีพและได้รับการยอมรับในระดับสังคม ที่มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อสนองความต้องการของสังคม ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำความรู้ไปต่อยอดอาชีพได้ มีความสามารถในการจัดการและบริหารด้านการมีส่วนร่วมต่อสังคม การช่วยเหลือสังคม การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา มีการออกช่วยเหลือชุมชนและพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งการออกปฏิบัติงานโดยใช้ทักษะที่ได้ร่ำเรียนมา”

สัมภาษณ์ผู้รับใบอนุญาต สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลิเทคนิค

1.2.3 ด้านการสร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนา

อิสลาม

“มุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม จัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา(การละหมาด) มีเครื่องแบบนักเรียนมุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับนักเรียนมุสลิม มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ . มีความรู้ด้านอิสลามศึกษา ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัด เป็นสถานศึกษาที่มีอัตลักษณ์ด้านวิถีอิสลามที่สมบูรณ์”

“สิ่งสำคัญที่สุดของการเป็นมุสลิมของผมคือ การสร้างโรงเรียนที่มุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม จัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา (การละหมาด)มีเครื่องแบบนักเรียนมุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับนักเรียนมุสลิม มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความรู้ด้านอิสลามศึกษา ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัด”

สัมภาษณ์ผู้รับใบอนุญาต สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลิเทคนิค

1.2.4 ด้านเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

“จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่มีคุณภาพ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็น คนดี คนเก่ง คนกล้า มีปัญญาและคุณธรรมตามแบบวิถีอิสลาม เน้นการปฏิบัติศาสนกิจตามหลัก ศาสนาอิสลามเพราะการทำให้เป็นอาชีวะวิถีอิสลามทำไม่ได้ เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เท่าที่ควร ”

“วิทยาลัยของเราไม่ต้องการคนเก่ง แต่ต้องการคนดีสู่สังคม มีจัดการเรียนรู้แบบบูรณา การที่มีคุณภาพพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า มีปัญญาและคุณธรรมตาม แบบวิถีอิสลามเน้นภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษ”

สัมภาษณ์ผู้รับใบอนุญาต สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค

1.2.5 การบริหารงานแผนกวิชา

“สถานศึกษามีการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน ตารางเรียน ตารางสอน บัญชีวิชาเลือกจัดตารางสอนรวม และตารางสอนส่วนบุคคลของแผนกวิชา ควบคุมดูแล ส่งเสริม กำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอน แก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการ สอน การฝึกงาน การวัดผลประเมินผลและการวิจัย ในแผนกวิชาให้เป็นไปตามหลักสูตรและ ระเบียบ แบบแผนของทางราชการวางแผนและดำเนินงานด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษาของแผนกวิชา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา อย่างต่อเนื่อง และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้”

“สถานศึกษาของเรามีการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน ตารางเรียน ตารางสอน บัญชีวิชาเลือกจัดตารางสอนรวม และตารางสอนส่วนบุคคลของแผนกวิชา ควบคุมดูแล ส่งเสริม กำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอน แก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน การฝึกงาน การ วัดผลประเมินผลและการวิจัยทุกปีการศึกษา”

ครูผู้สอน สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.2.6 งานวัดและประเมินผล

“นักเรียนสามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคัน กำกับ ดูแล จัดการเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผลในสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบ

ดำเนินการเกี่ยวกับการโอนผลการเรียน จัดสอบมาตรฐานวิชาชีพร่วมกับแผนกวิชาและรายงานผลการประเมินตามระเบียบ”

“สถานศึกษาของเรามีรูปแบบการวัดประเมินผลหลากหลายรูปแบบ ดูแลระดับประคองให้นักเรียนสามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคันแน่นอน เพื่อให้นักศึกษาจบไปประกอบอาชีพ หาเลี้ยงครอบครัวได้ ไม่สร้างปัญหาให้สังคม”

ครูผู้สอน สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.2.7 งานวิทยบริการและห้องสมุด

“มีการวางแผนพัฒนาการบริการห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยจัดระบบการบริการให้ได้มาตรฐานมีการประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา”

“วิทยาลัยมีบริการห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย แต่อาจจะยังมีหนังสือให้สืบค้นไม่มากนักเนื่องจากจำนวนนักศึกษาลดลงและมีนักศึกษาภาคค่ำด้วย”

ครูผู้สอน สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.2.8 งานอาชีพศึกษาทวิภาคี

“จัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการหน่วยงานที่ร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านระบบทวิภาคีหรือด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือด้านการศึกษาดูงานของผู้เรียนด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน จัดทำแผนและคู่มือการฝึกตามโครงสร้างของหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการในการวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชาที่จะฝึกอาชีพ ”

“วิทยาลัยของเรา มีการฝึกงาน 6 เดือน เรียน 6 เดือน มีการส่งนักศึกษาไปฝึกงานตามบริษัทห้างร้านต่างๆได้แก่ ศูนย์บริการโตโยต้า การสอนซ่อมเบื้องต้นจนถึงขั้นสูง รวมถึงการไปฝึกงานในสถานที่อื่นๆ”

นักเรียน สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.2.9 งานพัฒนาสื่อและการเรียนการสอน

“ใช้นวัตกรรม การวิจัยและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลให้มีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคนเพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหา พัฒนาการเรียนการสอนต่อไป ส่งเสริมสนับสนุนสื่อการสอนและกำกับดูแลให้ครูจัดการเรียนการสอนในรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่พัฒนาให้ถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์”

“วิทยาลัยของเราได้รับรางวัลหุ่นยนต์ยามาฮ่า มอเตอร์ ชนะเลิศการแข่งขันทักษะวิชาชีพ สาขาช่างยนต์ เจริญทอง เป็นผลมาจากการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนของครูในวิทยาลัยที่ส่งเสริมผู้เรียน”

นักเรียน สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค, สัมภาษณ์

1.3 ฝ่ายบริหารทรัพยากร

1.3.1 ด้านบริหารทั่วไป

“ควรมีกลุ่มการบริหารจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ผู้บริหาร ครูสอนอิสลามศึกษา และครูผู้สอนภาษาอาหรับต้องเป็นมุสลิม นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ควรมีรูปแบบนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักการของศาสนาอิสลาม การจัดการเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจบังคับตามเวลา วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นตามสภาพสังคม เทคโนโลยี ผู้เรียน สถานประกอบการ รวมไปถึงบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่มีการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักการของศาสนาอิสลามไปในกิจวัตรประจำวันของนักศึกษาด้วย และมีบุคลากรที่มีคุณภาพและมีการบริหารอย่างมืออาชีพ มีการจัดระบบการเงินที่โปร่งใส ตรวจสอบได้”

“มีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจบังคับตามเวลา วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นตามสภาพสังคม เทคโนโลยี ผู้เรียน สถานประกอบการ รวมไปถึงบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่มีการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักการของศาสนาอิสลามไปในกิจวัตรประจำวันของนักศึกษาด้วย เช่น การจัดการเรียนเพื่อเอื้อให้นักศึกษามุสลิมมีคาบการละหมาดประจำวัน”

ผู้อำนวยการฝ่ายอิสลามศึกษา สถานศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค, สัมภาษณ์

1.3.2 ด้านบุคลากร

“ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในสถานศึกษาต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน เช่น ครูมีการแต่งกายตามหลักการของศาสนาอิสลามอย่างมิดชิด เรียบร้อย มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ที่ช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ รู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาต่างๆ ตลอดจนปฏิบัติตามศาสนกิจอย่างถูกต้อง รู้ศักยภาพผู้เรียนรายบุคคล มีประสบการณ์ในวิชาชีพครู เป็นครูที่เก่งปฏิบัติควบคู่ไปกับความรู้ทางทฤษฎี รู้ลักษณะงานและอาชีพในสาขาวิชาที่สอนอย่างแท้จริง สามารถผลิตตำราที่ใช้ในการเรียนการสอนเองได้ มีการจัดการเรียนการสอนแบบเป็นระบบชัดเจนและมีประสิทธิภาพ”

“การส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ในสถาบันการศึกษาปอเนาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และองค์กรอื่นๆ มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน เช่น ครูมีการแต่งกายตามหลักการของศาสนาอิสลามอย่างมิดชิด เรียบร้อย มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ที่ช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ รู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาต่างๆ ตลอดจนปฏิบัติตามศาสนกิจอย่างถูกต้อง เพื่อให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาออกไปจากวิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค สามารถนำความรู้และประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้ไปปรับใช้ในการทำงาน ตลอดจนการดำเนินชีวิตต่อไปในสังคมอย่างสันติสุขและสมานฉันท์”

“การบริหารวิทยาลัยต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ เป็นนักบริหารแบบมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ มีการจัดหางบประมาณจากภายนอกเพื่อบริหารงานสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งผู้บริหารต้องมีภาพลักษณ์ที่ดีและเป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนที่ดี”

“อยากให้ผู้บริหารมีการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ จัดโครงการพัฒนาครูและนักศึกษาให้วิทยาลัยมีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับวิทยาลัยอาชีวศึกษาในประเทศมาเลเซีย หรือประเทศอื่นๆ ในโลกมุสลิมเพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง”

นักเรียน สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค, สัมภาษณ์

1.3.3 งานการเงิน

“สถานศึกษาควรมีแผนกลยุทธ์ในการใช้งบประมาณที่ชัดเจน รัฐควรสนับสนุนทางการเงินแก่วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามให้ครอบคลุม มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่การเงินในการจัดทำบัญชีที่เป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะบัญชีเงินอุดหนุนจากรัฐ พร้อมให้มีผู้ตรวจสอบบัญชีรับรองงบดุลและงบกำไรขาดทุนทุกปี พร้อมทั้งพัฒนาระบบการตรวจสอบและติดตามการใช้งบประมาณที่โปร่งใส

“เนื่องจากปัจจุบันสถานศึกษายังขาดงบประมาณในการสนับสนุน ในการบริหารพัฒนา และการจัดการ มีการได้รับความช่วยเหลือการสนับสนุนส่งเสริมจากมูลนิธิพุทธรักษา มูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย ในการพานักศึกษาออกไปฝึกฝนวิชาชีพในการมาช่วยคนในชุมชนจิตอาสา เมื่อประสบปัญหาต่างๆเช่น น้ำท่วม การซ่อมเครื่องยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆในบ้าน”

ผู้อำนวยการวิทยาลัย สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.3.4 งานการบัญชี

“มีแผนปฏิบัติงานประจำปีมีการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายของ แผนงาน โครงการ กิจกรรมต่างๆ บริหารการเงินแบบมีเงินทุนสำรอง ควบคุมการเบิกจ่ายเงินตาม ประเภทเงินให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี แต่การบริหารจัดการไม่เคยคำนึงถึงจุดคุ้มทุน”

“ทุกวันนี้สถานศึกษาไปรอดได้เพราะงบประมาณสำรองของครอบครัว ที่ทำสถานศึกษาต่อไปเพราะว่าชอบ อยากทำ มีความสุข มีการได้รับจัดสรรงบประมาณจากมูลนิธิบ้างเพื่อมอบเป็นทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จริงๆ”

ผู้อำนวยการวิทยาลัย สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.3.5 งานพัสดุ

“มีแผนการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเป็นระบบ จัดวางระบบและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดหา การซื้อ การจ้าง การควบคุม การเก็บรักษาการเบิกจ่ายพัสดุและการจำหน่ายพัสดุ จัดทำทะเบียนที่ดินและสิ่งก่อสร้างทุกประเภทของสถานศึกษา”

“เนื่องจากวิทยาลัยของเราเป็นวิทยาลัยเน้นการสอนช่าง จึงมีวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอนค่อนข้างมาก จึงต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบ แต่เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษามีจำนวนจำกัดจึงอาจประสบปัญหาบ้าง”

ครูช่าง สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค, สัมภาษณ์

1.3.6 งานอาคารสถานที่

“วิทยาลัยมีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมเพื่อการปฏิบัติศาสนกิจได้ตามเวลาและการเรียนการสอน มีการพัฒนาสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และห้องสมุดที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีการกำกับดูแลในการจัดหา การใช้การบำรุงรักษาครุภัณฑ์ที่เหมาะสมเพียงพอ และมีความปลอดภัยในทุกสาขางานที่จัดการเรียนการสอน ปลูกฝังจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ มีโรงอาหารที่มีอาหารสะอาดปลอดภัย มีการจัดบริการสาธารณูปโภค น้ำดื่ม สะอาด ห้องน้ำห้องส้วม อาหารกลางวัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนอย่างเหมาะสม กำหนดพื้นที่ของโรงเรียนได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน”

“วิทยาลัยมีห้องละหมาดให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ตามเวลา มีการพานักศึกษาชายไปละหมาดวันศุกร์ที่มัสยิดบริเวณใกล้เคียง การจัดกิจกรรมรวมดอนสัมพันธ์เพื่อให้ นักศึกษามุสลิมได้ละศีลอดร่วมกันและละหมาดร่วมกันในเดือนที่ถือศีลอด มีโรงอาหารที่มีอาหารฮาลาลขาย เน้นเรื่องการดูแลเอาใจใส่นักศึกษาอันดับแรก มีการปลูกฝังหลักการศรัทธาที่ถูกต้องตลอดจนศีลธรรม และจริยธรรมอันดีงาม ในสิ่งแวดล้อมที่ศาสนากำหนดไว้อย่างชัดเจน”

ผู้อำนวยการวิทยาลัย สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค, สัมภาษณ์

1.4 ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา

1.4.1 ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

“ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณธรรม นำความรู้ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานหลักการของศาสนาอิสลาม” ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถมีความรู้ตามวิชาชีพที่ศึกษาในวิทยาลัย มีทัศนคติที่ดีในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพที่สุจริต มีความรู้ การปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้อง ความสามารถทางทักษะวิชาชีพ มีความรู้และทักษะชีวิต มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีความรู้ทางภาษาอังกฤษ มีทักษะและฝีมือในการปฏิบัติทางวิชาชีพพื้นฐาน มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถทำงานเป็นทีมได้”

“วิทยาลัยของเราต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม นำความรู้ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานหลักการของศาสนาอิสลาม” ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถมีความรู้ตามวิชาชีพที่ศึกษาในวิทยาลัย มีทัศนคติที่ดีในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพที่สุจริต มีความรู้ การปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้อง”

ผู้อำนวยการ สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค, สัมภาษณ์

“คุณภาพของผู้เรียนต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการบูรณาการอิสลาม เน้นการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ในด้านการเรียนรู้ทักษะวิชาชีพต่างๆ ส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ และปลูกฝังให้นักศึกษาได้เรียนรู้ที่จะเปิดใจ ยอมรับและปรับตัวได้ ในการดำเนินชีวิตร่วมกับเพื่อนๆและสังคม ที่มีความแตกต่าง ทั้งด้านการศรัทธา ความเชื่อถือ ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิต มีความสามารถในการประกอบอาชีพที่ตนเองสนใจได้ มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ ถ้าผู้เรียนที่เป็นนักศึกษามุสลิมต้องมีความรู้ด้านอิสลามศึกษา ปฏิบัติศาสนากิจตามหลักการของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด”

“ การจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการบูรณาการอิสลาม เน้นการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ในด้านการเรียนรู้ทักษะวิชาชีพต่างๆ ส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้น นวัตกรรมใหม่ๆ และปลูกฝังให้นักศึกษาได้เรียนรู้ที่จะเปิดใจ ยอมรับและปรับตัวได้ ในการดำเนินชีวิตร่วมกับเพื่อนๆและสังคม ที่มีความแตกต่าง ทั้งด้านการศรัทธา ความเชื่อถือ ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม และจิตสำนึกในการเป็นคนดี และมีส่วนในการรับผิดชอบและสร้างสรรค์สังคม”

รองผู้อำนวยการ สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค, สัมภาษณ์

“ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องพัฒนาให้นักศึกษามีความสามารถทางทักษะวิชาชีพ มีความรู้ มีทักษะชีวิต มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน การพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลามและศาสนาที่ตนเองนับถือ การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถปฏิบัติตนตามหลักการศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้อง จัดกิจกรรมที่หลากหลายสร้างทางเลือกให้นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความถนัด และผู้เรียนต้องได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการเรียน และนักศึกษาสามารถจบการศึกษาได้ตามหลักสูตรได้โดยไม่ออกกลางคัน”

“กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องพัฒนาให้นักศึกษามีความสามารถทางทักษะวิชาชีพ มีความรู้ มีทักษะชีวิต มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน การพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลามและศาสนาที่ตนเองนับถือ”

นักศึกษา สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.4.2 งานครูที่ปรึกษา

“สถานศึกษามีการเสนอแต่งตั้งครูที่ปรึกษา ประสานกับครู แผนกวิชา และงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษา และผู้เข้ารับการอบรมในสถานศึกษา ควบคุมดูแล ส่งเสริม การจัดทำ จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา มีระบบการติดตามนักเรียนที่มีคุณภาพและต่อเนื่อง มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ศึกษามีแนวทางในการแก้ปัญหาเบื้องต้นเมื่อเกิดปัญหา”

“ครูที่ปรึกษามีระบบการติดตามนักเรียนที่มีคุณภาพและต่อเนื่อง มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ศึกษามีแนวทางในการแก้ปัญหาเบื้องต้นเมื่อเกิดปัญหา การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถปฏิบัติตนตามหลักการศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพที่สุจริต เปิดโอกาสให้เยาวชนในพื้นที่ชาวมุสลิมและทั่วไปได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษามากขึ้น อันจะส่งผลต่อการประกอบอาชีพ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชากร”

นักศึกษา สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.4.3 งานปกครอง

“มีการจัดระบบดูแลผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการงานปกครอง เพื่อพิจารณาการลงโทษนักเรียน นักศึกษา มีการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมมีการจัดสวัสดิการและความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความจำเป็น ปกครองดูแลนักเรียน นักศึกษาให้อยู่ในระเบียบวินัย ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง”

“การจัดระบบการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมมีการจัดสวัสดิการและความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความจำเป็น ปกครองดูแลนักเรียน นักศึกษา นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาที่วิทยาลัยแห่งนี้ ถ้ามีปัญหา เราต้องทำให้เขาจบการศึกษาให้ได้ เนื่องจากต้องเป็นการบริการวิชาชีพสู่ชุมชนให้โอกาสและความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง เด็กมุสลิมในบริเวณรอบวิทยาลัยแห่งนี้ มีปัญหา

ครอบครัวแตกแยก มีความไม่พร้อมในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ผู้ปกครอง นักศึกษาส่วนมากไม่มีการศึกษาหรือการศึกษาน้อย”

นักศึกษา สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.4.4 งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน

“งานแนะแนวอาชีพมีการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ นักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน ความประพฤติ ระเบียบวินัยและข้อบังคับ จัดทำคู่มือนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดำเนินการงานกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา และจัดสรรทุนเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ บริการให้คำปรึกษา แนะแนวอาชีพ และจัดหางานแก่นักเรียนนักศึกษา”

“งานกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและจัดสรรทุนเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ บริการให้คำปรึกษา แนะแนวอาชีพ และจัดหางานแก่นักเรียนนักศึกษา มีความจำเป็นมาก เนื่องจากนักศึกษาที่มาเรียนที่นี้ค่อนข้างมีฐานะยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา ครอบครัวแตกแยก มีปัญหาครอบครัว หากไม่มีเงินกู้ยืมให้นักศึกษาก็จะทำให้นักศึกษาเหล่านี้ไม่มีโอกาสได้เรียนและไปประกอบอาชีพ”

นักศึกษา สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.4.5 งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

“การออกบริการชุมชนนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์ การบริการวิชาชีพและการทำประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมนั้น สมควรอยู่ในการส่งเสริมนักศึกษาด้านคุณธรรม การสร้างจิตอาสา การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดีงาม ทางสถานศึกษาจึงเน้นทางด้านนี้เป็นอย่างมาก”

“วิทยาลัยมีโครงการบริการชุมชนให้นักศึกษาจิตอาสาคือ โครงการจิตอาสา โครงการทำฝายกั้นน้ำ โครงการซ่อมบ้านให้คนยากจน โครงการรับซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า โครงการช่วยนำท่วม โครงการถ่ายน้ำมันเครื่อง โครงการฝึกอาชีพการทำขนม โครงการอบรมคอมพิวเตอร์เบื้องต้น”

นักศึกษา สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.5 ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

1.5.1 ด้านงานวางแผนและงบประมาณ

“วิทยาลัยมีแผนพัฒนาคุณภาพด้านงบประมาณในระยะสั้นและระยะยาว จัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ วิทยาลัยควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารงบประมาณที่ครอบคลุมชัดเจนแต่ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบ”

“วิทยาลัยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศเช่น มูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย ในการให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ วิทยาลัยมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารงบประมาณที่ครอบคลุมชัดเจนและไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบ”

นักศึกษา สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาชน

1.5.2 ด้านงานศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ

“วิทยาลัยมีการรวบรวมและเผยแพร่สารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาและการประกอบอาชีพ พัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลของสถานศึกษา ให้สามารถเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพ การใช้ข้อมูลจากเครือข่าย อินเทอร์เน็ต มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูบุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์จากการบริหารจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศ อย่างมีคุณภาพ”

“วิทยาลัยมีการรวบรวมและเผยแพร่สารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาและการประกอบอาชีพ พัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลของสถานศึกษา ให้สามารถเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น วิทยาลัยมีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูบุคลากรทางการศึกษา”

นักศึกษา สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาชน

1.5.3 ด้านความร่วมมือ

“วิทยาลัยต้องมีการให้ความร่วมมือให้โอกาสและความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน มีจิตวิทยาในการสอนสูงมาก เมื่อนักศึกษามีปัญหาแล้วมาบอกหรือมาขอความช่วยเหลือ ครูอาจารย์ผู้สอนจะช่วยกันระดมปรึกษาหาทาง

ออกร่วมกันระหว่างนักศึกษา ผู้ปกครองและวิทยาลัย จะไม่มีการไล่นักเรียนออก มีการจัดสรรทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และควรหางบสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และควรมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น”

“จุดแข็งของครู อาจารย์ที่วิทยาลัยเทคโนโลยี มีนบุรีโปลีเทคนิคคือ ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน มีจิตวิทยาในการสอนสูงมาก เมื่อนักศึกษามีปัญหาแล้วมาบอกหรือมาขอความช่วยเหลือ ครูอาจารย์ผู้สอนจะช่วยกันประคับประคองหาทางออกร่วมกันระหว่างนักศึกษา ผู้ปกครองและวิทยาลัย จะไม่มีการไล่นักเรียนออกแต่จะถือว่า ต้องผลักดันให้นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ดีและจบการศึกษาไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต โดยมีความรู้ควบคู่กับคุณธรรมจริยธรรม”

ครูผู้สอน สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.5.4 ด้านงานวิจัยพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์

“ส่งเสริม สนับสนุน นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับการวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา การประกอบอาชีพ และประโยชน์โดยรวมของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลให้ครูทุกคนแก้ไขปัญหา พัฒนาการเรียนการสอนรายวิชา โดยการศึกษาหรือการวิจัย อย่างน้อย 1 รายวิชา”

“ครูทุกคนแก้ไขปัญหา พัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาโดยการศึกษาหรือการวิจัย อย่างน้อย 1 รายวิชา ต่อหนึ่งภาคเรียน”

ครูผู้สอน สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาษณ์

1.5.5 ด้านงานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

“สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาสถานศึกษามีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมีการรายงานผลการประเมิน”

“สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษาและมีการรายงานผลการประเมินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน”

ครูผู้สอน สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาชน์

1.5.6 ด้านงานส่งเสริมผลิตผลการค้าและการประกอบธุรกิจ

“เมื่อผู้เรียนจบการศึกษามีความรู้ทางด้านนวัตกรรมและการวิจัยสามารถนำความรู้ด้านการวิจัยที่มีมาพัฒนานวัตกรรมให้เกิดประโยชน์ได้ครู นักเรียน นักศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินงาน ส่งเสริมผลิตผล จัดทำแผนธุรกิจร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมการทำธุรกิจขนาดย่อม การประกอบอาชีพอิสระเพื่อสร้างรายได้ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน”

“วิทยาลัยของเรายังไม่มีการขายผลิตผลการค้าและประกอบธุรกิจ อนาคตข้างหน้าน่าจะมีการประกอบธุรกิจหารายได้เพื่อส่งเสริมด้านอาชีพให้กับนักศึกษานำไปต่อยอดสร้างอาชีพในอนาคต”

ครูผู้สอน สถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค,สัมภาชน์

2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ กรุงเทพมหานคร

2.1 บริบทสถานศึกษา

วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ ตั้งอยู่ที่ 73 หมู่ 9 แขวงหนองจอก เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร 10530 เดิมชื่อโรงเรียนสตรีศาสนวิทยา ตั้งขึ้นเพื่อสนองความประสงค์ของบรรดาผู้ปกครองที่ต้องการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาทางศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับควบคู่กันไปกับการศึกษาวิชาวิชาชีพหลังจากสำเร็จ การศึกษาภาคบังคับแล้ว ด้วยเหตุนี้อาจารย์สมาน มาลีพันธุ์ ประธานบริหารโรงเรียน จึงตกลงสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 3 ชั้น บนเนื้อที่ 2 ไร่ 1.3 งาน หรือ 3,720 ตารางเมตร พร้อมทั้งดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามศึกษาและภาษาอาหรับ ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ใบอนุญาตเลขที่ กน. 001/2537 ออกให้ ณ วันที่ 17 พฤษภาคม 2537 ให้จัดการศึกษาหลักสูตรโรงเรียน สอนศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับ ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มตะวัชชีฎาะฮ์) 3 ปี และอิสลามศึกษา

ตอนปลาย (ชานาวิยะฮ์) ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2523 โดยมีนายมนตรี มาลีพันธุ์ เป็นผู้รับใบอนุญาตจัดตั้ง นายสมศักดิ์ มุฮำหมัด เป็นครูใหญ่ และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ได้ใช้สถานที่เป็นศูนย์ให้การศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายไปพร้อมกันด้วย

ในปีการศึกษา 2550 โรงเรียนสตรีศาสนวิทยา ได้สร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 4 ชั้น ห้องเรียนอีก 1 ห้อง และของอนุญาตจัดการเรียนการสอน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม สาขาวิชา พาณิชยการ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชา บริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และการตลาด ได้รับอนุญาตจัดตั้งเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2550 โดยมี นายมนตรี มาลีพันธุ์ เป็นผู้รับใบอนุญาตจัดตั้ง เปลี่ยนชื่อเป็น “วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนาบริหารธุรกิจ” มีนักศึกษา ปวช. และ ปวส. ในปีการศึกษาแรก 259 คน ปัจจุบันมีนักศึกษารวม 724 คน วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบ นอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รวมถึงการจัดการศึกษารูปแบบต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนเอกชนสามารถจัดได้ตามกฎหมาย เพื่อให้การอบรมนักเรียน นักศึกษาให้เป็นคนดี มีคุณธรรม สามารถนำหลักธรรมของศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หรืออุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง บุคลากรของโรงเรียน และชุมชนผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของโรงเรียน

ชื่อเป็นภาษาไทย วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนาบริหารธุรกิจ ชื่อเป็นภาษาอังกฤษ SASANA BUSINESS ADMINISTRATION VOCATIONAL COLLEGE เปิดสอนประเภท อาชีวศึกษา ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) และ) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)เครื่องหมาย ตราของโรงเรียน / คือ รูปวงกลมสองวงซ้อนกัน ภายในวงกลมมีสัญลักษณ์ของโรงเรียน ประกอบด้วย เทียนไข และคัมภีร์หรือตำราเรียน พร้อมตัวอักษรภาษาอาหรับ ล้อมรอบด้วยสัญลักษณ์รูปโดมมัสยิด โอบด้วยซุ้มมะกอกสีเขียว ๒ ซุ้ม ผูกโยงด้วยแถบริบบิ้น สีทอง ปักชื่อโรงเรียนเป็นภาษาอังกฤษ ระหว่างเส้นรอบวงกลมทั้งสอง ด้านบนมีชื่อโรงเรียน ศาสนาบริหารธุรกิจ ด้านล่างมีชื่อเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ระหว่างด้านบนและด้านล่าง คั่นด้วยรูปดาวข้างละสามดวง อักษรย่อภาษาไทย คือ ศบธ .อักษรย่อภาษาอังกฤษคือ SBS. สีประจำโรงเรียนคือ สีเขียว สีทอง

ปรัชญาวิทยาลัย คือ ใฝ่หาความรู้ เชิดชูคุณธรรม ก้าวหน้าวิชาการ เชี่ยวชาญเทคโนโลยี ใฝ่หาความรู้ หมายถึง มีความมานะ พากเพียร มีความตั้งใจในการศึกษาหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม เชิดชูคุณธรรม หมายถึง การดำรงศีลธรรม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ก้าวหน้าวิชาการ หมายถึง การพัฒนาองค์ความรู้ นำมาเรียบเรียงเป็นขั้นตอน ด้วยการศึกษาค้นคว้า ตลอดเวลาโดยอาศัยกระบวนการทางเทคโนโลยี

เชี่ยวชาญเทคโนโลยี หมายถึง มีความรู้ ความสามารถในการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูล และการถ่ายทอดความรู้สู่มวลชน ออกลักษณะ คือ บ่มเพาะคุณธรรม บริการวิชาชีพ อัตลักษณ์ คือ สุภาพชน คนคุณธรรม นำวิชาชีพ วิทยาลัยของโรงเรียน คือ มีความมุ่งมั่นจัดการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพทางวิชาชีพ มีทักษะทางประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ มีความบากบั่น อุตสาหะ ควบคู่กับการมีคุณธรรมจริยธรรม มีสัมมาคารวะ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ กล้าคิด กล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ โดยสุจริต มุ่งประโยชน์ด้วยการใช้เทคโนโลยี

พันธกิจ คือ จัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ .ปวช) พ.ศ)2545 ปรับปรุง 2546 ของกรมอาชีวศึกษา และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง .ปวส) พ.ศ)2546 ของกรมอาชีวศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ในวิชาชีพเต็มศักยภาพของผู้เรียน ประเมินผลและวัดผลตามสภาพจริง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน ประหยัด อุตุน มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ มีสัมมาคารวะ ตามแบบอย่างทางศีลธรรมอันดีงามในสังคมระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพ พลานามัย แข็งแรง สมบูรณ์ โดยตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด จัดสถานศึกษาให้มีสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยอย่างพอเพียง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะและประสบการณ์ในการใช้ภาษาสื่อสาร และเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการงานที่รับผิดชอบ ให้การบริการวิชาการแก่สังคม และเผยแพร่ความรู้ด้านอิสลามศึกษาและวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชนและท้องถิ่น

2.2 ฝ่ายวิชาการ

2.2.1 เนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษา

“เป็นวิทยาลัยที่มีลักษณะเฉพาะในวิชาเลือกพิเศษอิสลามศึกษา ซึ่งไม่มีในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอื่น จัดการศึกษาต่อเนื่องและเหมาะสมกับวัยทั้งวิชาศาสนาอิสลามและวิชาสามัญเนื้อหาหลักสูตรบูรณาการอิสลามและใช้หลักสูตรนานาชาติ ซึ่งเด็กนักเรียนที่จบการศึกษาจะได้รับวุฒิการศึกษาทั้งด้านวิชาชีพและวุฒิการศึกษาอิสลามศึกษาด้วย โดยเทียบเท่าระดับนานาชาติ มีการกำหนดวันสำคัญทางศาสนาอิสลามชัดเจน จัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาของนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม”

“สำหรับหลักสูตรอิสลาม จะสอน 5 กลุ่มสาระรายวิชา ได้แก่ วจนะศาสดา ศาสนประวัติ ศาสนบัญญัติ เอกภาพ อัลกุรอาน โดยจะจัดการเรียนการสอนควบคู่กันไปในทุกวัน โดยมีบุคลากรครูส่วนใหญ่จบจากต่างประเทศ”

ครูผู้สอนอิสลามศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจหนองจอก กทม, สัมภาษณ์

2.2.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดตารางเรียน

“เป็นวิทยาลัยที่มีลักษณะเฉพาะในวิชาเลือกพิเศษอิสลามศึกษา ซึ่งไม่มีในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอื่น มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรที่ชัดเจน เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ควบคู่คุณธรรมจริยธรรม ได้มาตรฐานคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดการศึกษาที่หลากหลาย โดยการสร้างทางเลือกต่างๆ ให้กับนักเรียนตามความถนัด”

“เราเอาหลักสูตรภาษาอาหรับ มาสอนในโรงเรียนอาชีวะ เน้นสอนภาษาอาหรับที่ใช้สอนกับโรงเรียนอาชีวะ ย่อมมีความแตกต่างกับภาษาอาหรับที่เรียนในชะนาวิย หรือโรงเรียนศาสนาโดยตรง ความเข้มข้นคงไม่เท่ากับเรียนชะนาวิย เพราะว่าจุดมุ่งหมายในการเรียนของเรา เพื่อให้ นักเรียนศึกษา รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการสื่อสาร และทำธุรกิจได้”

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ หนองจอก กทม, สัมภาษณ์

2.2.3 ด้านการสร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม

“ ประสงค์ให้เยาวชนมุสลิมเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ มีความเข้มแข็งด้านศาสนาควบคู่กับด้านวิชาชีพ สามารถปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนาอิสลามได้อย่างเคร่งครัด ประกอบด้วย ศาสนธรรม นิติธรรม คุณธรรม กิริยามารยาทเพียบพร้อมตามหลักการอัลอิสลาม จัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา (การละหมาด) มีเครื่องแบบนักเรียนมุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับนักเรียนมุสลิม วิทยาลัยอนุญาตให้นักเรียนมุสลิมแต่งเครื่องแบบลูกเสือเนตรนารีตามหลักศาสนาอิสลาม วิทยาลัยอนุญาตให้นักเรียนมุสลิมแต่งเครื่องแบบพลศึกษาตามหลักศาสนาอิสลาม”

“มีความเข้มแข็งด้านศาสนาควบคู่กับด้านวิชาชีพ สามารถปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนาอิสลามได้อย่างเคร่งครัด ประกอบด้วย ศาสนธรรม นิติธรรม คุณธรรม กิริยามารยาทเพียบพร้อมตามหลักการอัลอิสลาม จัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา (การละหมาด) มีเครื่องแบบนักเรียนมุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับนักเรียนมุสลิม 8 ปีที่ผ่านมา คือ 8 ปี แห่งการเรียนรู้โลกแห่งอุดมการณ์ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น เพราะในยุคที่เราเริ่มทำโรงเรียนใหม่ๆ เราคิดฝันไว้อย่างหนึ่ง แต่เมื่อได้พบกับความเป็นจริงและเรียนรู้จากนักเรียนได้อะไรอีกหลายอย่าง ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดตลอดเวลา มันเป็นอัตลักษณ์ซึ่งอธิบายเป็นคำพูดได้ยาก แต่ผมมั่นใจว่า เป็นอัตลักษณ์ที่หาไม่ได้ง่าย ในโรงเรียนทั่วๆ ไป”

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจหนองจอก กทม,สัมภาษณ์

2.2.4 ด้านเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน

“มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการของศาสนาอิสลามหรือศาสนาที่ตนเองนับถือ มีแนวทางการจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เราปรับการเรียนการสอน จากโรงเรียนสอนศาสนามาเป็น “ โรงเรียนศาสนบริหารธุรกิจ” โดยใช้หลักสูตรการเรียนการสอนในระบบอาชีวบูรณาการศาสนาอิสลาม”

“นับตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา เราปรับการเรียนการสอน จากโรงเรียนสอนศาสนาเป็น “ โรงเรียนศาสนบริหารธุรกิจ ” โดยใช้หลักสูตรการเรียนการสอนในระบบอาชีวบูรณาการศาสนาอิสลาม เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสาขาวิชาการบัญชี การขาย และ (.ปวช) ในสาขาการบัญชี การตลาด และ (.ปวส)คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

รกิจ โดยจะสอนหลักสูตรอิสลามควสาชาคอมพิวเตอร์คู่กับหลักสูตรอาชีวศึกษา โดยเพิ่มให้
วิชาภาษาอาหรับเป็นวิชาบังคับ เป็นภาษาที่สาม”

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ หนองจอก กทม,สัมภาษณ์

2.2.5 ด้านการบริหารงานแผนกวิชา

“มีการจัดหาดูแลรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือของ
แผนกวิชาให้ใช้งานได้เป็นปกติ และมีเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนการ
พัฒนาการเรียนการสอน นวัตกรรม เทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์ การใช้อุปกรณ์ การเรียนการสอน
การเขียนตำรา เอกสารและใบช่วยสอนต่าง ๆ. ติดตามและแนะนำเกี่ยวกับการทำโครงการฝึก
โครงการสอน แผนการเรียนรูู้ คุ่มือครู ใบงาน ตลอดจนเพิ่มสะสมงาน โดยบูรณาการ ปรชญา
เศรษฐกิจพอเพียง ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน”

“เอกสารในการจัดการเรียนการสอนมีเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนการ
พัฒนาการเรียนการสอน นวัตกรรม เทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์ การใช้อุปกรณ์ การเรียนการสอน
หรือแม้แต่การเขียนตำราการสอนเองของอาจารย์สาขาอิสลามศึกษา การเตรียมเอกสารและใบ
ช่วยสอนต่าง ๆ. ติดตามและแนะนำเกี่ยวกับการทำโครงการฝึก โครงการสอน แผนการเรียนรูู้
คู่มือครู ใบงาน”

รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ หนองจอก กทม,สัมภาษณ์

2.2.6 ด้านงานวัดและประเมินผล

“วิทยาลัยมีการทดสอบคุณภาพผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษาด้านวิชาชีพ . กำกับ ดูแล จัดการเรียน
การสอนการวัดผลและประเมินผลในสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบดำเนินการเกี่ยวกับการ
โอนผลการเรียน”

2.2.7 ด้านงานวิทยบริการและห้องสมุด

“มีการวางแผนพัฒนาการบริการห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วย
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยจัดระบบการบริการให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมและพัฒนาแหล่ง
เรียนรู้ในสถานศึกษา”

2.2.8 ด้านงานอาชีพศึกษาทวิภาคี

“จัดการศึกษาวิชาชีพโดยร่วมมือกับสถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถไปประกอบอาชีพได้ จัดทำแผนและคู่มือการฝึกตามโครงสร้างของหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการในการวิเคราะห์ จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชาที่จะฝึกอาชีพ วางแผนร่วมกับสถานประกอบการในการนิเทศ ติดตาม การฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการและ มีการวัดผลและประเมินผลควบคุมกำกับดูแล และแก้ปัญหาต่าง ๆ”

2.2.9 ด้านงานพัฒนาสื่อและการเรียนการสอน

“วางแผนจัดหา จัดทำ การให้บริการ สื่อการเรียนการสอนโสตทัศนูปกรณ์และพัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศการเรียนรู้ จัดหารวบรวมวัสดุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บริการในการศึกษา ค้นคว้าของครู นักเรียนนักศึกษาและประชาชนทั่วไปให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ครูในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน”

2.3 ฝ่ายบริหารทรัพยากร

2.3.1 ด้านงานบริหารงานทั่วไป

“วิทยาลัยมีการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนบุคลากรในวิทยาลัย มีการจัดการบริหารในลักษณะนิติบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา วิทยาลัยมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง”

2.3.2 ด้านบุคลากร (ผู้บริหารสถานศึกษา)

“ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ วิทยาลัยมีบุคลากรครบตามโครงสร้างและภาระงานของวิทยาลัยอย่างถูกต้องเหมาะสม วิทยาลัยมีบุคลากรครบตามโครงสร้างและภาระงานของวิทยาลัยอย่างถูกต้องเหมาะสม วิทยาลัยมีการส่งบุคลากรเข้าอบรมพัฒนาด้านวิชาการและพัฒนาประสิทธิภาพด้านอื่นๆอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ วิทยาลัยมีการวางแผนอัตรากำลังที่ชัดเจน ผู้บริหารมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสม ทั้งถึงและต่อเนื่อง ผู้บริหารมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สามารถพัฒนาตนเองเป็น

ผู้อำนวยการและผู้เชี่ยวชาญการบริหารได้ ผู้บริหารเน้นการบริหารงานที่มีความยืดหยุ่น มีการกระจายอำนาจทางการบริหารผู้บริหารมีการจัดทำโครงสร้างการบริหารอย่างชัดเจน มีการทำงานเป็นทีม เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์เป็นนักบริหารมืออาชีพ มีภาพลักษณ์ที่ดีและเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนที่ดี”

“ผมจบการศึกษาในระดับมัธยมจากโรงเรียนเซนต์คาเบรียล เรียนมา 12 ปี ก่อนจะเรียนต่อในระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ เอกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จบปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยมหิดล(ศาสนาเปรียบเทียบ 1 ใบ) และปริญญาโท การทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อีก 1 ใบ แต่ไม่เคยเรียนทางด้านการบริหารการศึกษามาก่อน จนกระทั่งตอนนี้กำลังศึกษาปริญญาเอกเรื่องการบริหารการศึกษาที่มหาวิทยาลัยสยาม”

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนาบริหารธุรกิจ หนองจอก กทม,สัมภาษณ์

2.3.2 ด้านบุคลากร(ครูผู้สอน)

“ครูรักและภูมิใจในวิชาชีพครู ครูมุ่งสอนและฝึกให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจด้วยตนเอง ผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็นมุสลิม มีครูบุคลากรที่มีคุณภาพและบริหารอย่างมืออาชีพ ครูมีประสบการณ์วิชาชีพครู มีวุฒิการศึกษาสูง ขึ้นตรงตามสาขาวิชา ครูสามารถผลิตตำราการสอนเองได้ ครูมีการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบชัดเจน มีประสิทธิภาพ ครูรู้ลักษณะงานและอาชีพในสาขาวิชาที่แท้จริง”

2.3.3 ด้านงานการเงิน

“วิทยาลัยมีแผนกลยุทธ์ในการใช้งบประมาณที่ชัดเจน วิทยาลัยมีการจัดหารายได้เพิ่มเติม นอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลมาใช้ในการจัดการศึกษา มีงบประมาณและการระดมทรัพยากรเพียงพอในการบริหารจัดการ”

2.3.4 ด้านงานการบัญชี

“วิทยาลัยมีการจัดทำเอกสารหลักฐาน บันทึกการบัญชี ปรับปรุงบัญชี การปิดบัญชีของสถานศึกษา ตามระบบบัญชี และระเบียบที่เกี่ยวข้อง จัดทำรายงานงบการเงิน และบัญชี เพื่อจัดส่งส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในกำหนด เวลาตามระเบียบ เก็บรักษาเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ไว้เพื่อการตรวจสอบและดำเนินการทำลายเอกสาร

ตามระเบียบ ให้คำปรึกษา ที่เข้มแข็งและอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานในหน้าที่”

2.3.5 ด้านงานพัสดุ

“ด้านงานพัสดุมีการเก็บรักษาเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ไว้เพื่อตรวจสอบและดำเนินการทำลายเอกสารตามระเบียบ ให้คำปรึกษา ที่เข้มแข็งและอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานในหน้าที่ จัดวางระบบและควบคุมการใช้จ่ายยานพาหนะ การเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง การบำรุงรักษาและการพัสดุต่างๆ ที่เกี่ยวกับยานพาหนะของสถานศึกษา ควบคุมดูแล ปรับปรุง ซ่อมแซม บำรุงรักษาครุภัณฑ์ ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยพร้อมใช้งาน”

2.3.6 ด้านงานอาคารสถานที่

“การจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนคำนึงถึงวัฒนธรรมของนักเรียน เช่น แยกครัวพุทธ มุสลิม จ้างแม่ครัวมุสลิมทำอาหาร วิทยาลัยจัดที่นั่งให้นักศึกษารับประทานอาหารร่วมกันระหว่างนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนับถือศาสนาอิสลาม วิทยาลัยมีการแยกภาชนะในการรับประทานอาหารระหว่างนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนับถือศาสนาอิสลาม ควรมีการพัฒนาสภาพแวดล้อม บรรยากาศ แหล่งเรียนรู้และห้องสมุดที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการกำกับดูแลในการจัดหา การใช้การบำรุงรักษาครุภัณฑ์ที่เหมาะสมเพียงพอและมีความปลอดภัยในทุกสาขางานที่จัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และห้องสมุดที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีการจัดบริการสาธารณูปโภค น้ำดื่มสะอาด ห้องน้ำห้องส้วม อาหารกลางวัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนอย่างเหมาะสม”

“แน่นอนเรามั่นใจในความเป็นอัตลักษณ์ที่ลอกเลียนแบบได้ยาก นักเรียนของเรามีการแต่งกายที่รัดกุมเหมาะสมตามรูปแบบของมุสลิม ไม่เพียงจัดห้องละหมาดเท่านั้น แต่เรายังถ่ายทอดวิชาทางศาสนาและภาษาอาหรับ การละหมาดคือการปฏิบัติในกิจวัตรชีวิตประจำวันและเป็นส่วนหนึ่งของนักเรียน เราก็บังคับให้เด็กถือศีลอดช่วงของเดือนรอมฎอน ทางโรงเรียนจะไม่มีอาหารขาย แต่เด็กนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ สามารถฝากครูไปซื้ออาหารข้างนอกได้ ”

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ หนองจอก กทม,สัมภาษณ์

2.4 ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา

2.4.1 ด้านงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

“การจัดกิจกรรมหน้าเสาธงของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามคือ การขอ
 ดุอาร์ วิทยาลัยประกาศให้วันสำคัญตามวัฒนธรรมของนักเรียนเป็นวันหยุดเพิ่มเติม วิทยาลัยมี
 การจัดกิจกรรมในวันหยุดที่สำคัญทางศาสนาอิสลามเช่น วันปีใหม่ของศาสนาอิสลาม วันอีดิ้ลฟิตรี
 และวันอีดิ้ลอัลดฮา(ฮารีรายอ) นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลามมีส่วนร่วมในกิจกรรมในวัน
 สำคัญทางศาสนาอิสลามเช่น กิจกรรมรอมดอนสัมพันธ์และละศีลอดในเดือนรอมดอน กิจกรรม
 พัฒนาผู้เรียนที่จัดส่งเสริมให้นักศึกษาในด้านทักษะฝีมือ คุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัยและ
 ความรับผิดชอบ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการจัดกิจกรรมทางศาสนาอิสลามร่วมกับท้องถิ่น เช่น
 การนำนักเรียนในสถานศึกษาที่เป็นนักศึกษามุสลิมไปละหมาดที่มัสยิด”

“วิทยาลัยประกาศให้วันสำคัญตามวัฒนธรรมของนักเรียนเป็นวันหยุดเพิ่มเติม วิทยาลัยมีการจัด
 กิจกรรมในวันหยุดที่สำคัญทางศาสนาอิสลามเช่น วันปีใหม่ของศาสนาอิสลาม วันอีดิ้ลฟิตรี
 และวันอีดิ้ลอัลดฮา(ฮารีรายอ) นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลามมีส่วนร่วมในกิจกรรมในวันสำคัญ
 ทางศาสนาอิสลามเช่น กิจกรรมรอมดอนสัมพันธ์และละศีลอดในเดือนรอมดอน”

รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ หนองจอก กทม,สัมภาษณ์

2.4.2 ด้านงานครูที่ปรึกษา

“ครูที่ปรึกษาดำเนินการอบรมสั่งสอนให้ข้อคิดแก่นักเรียนให้สามารถนำ
 ความรู้ไปประกอบอาชีพได้ มีศาสนาเป็นที่พึ่งในการดำเนินชีวิต พึ่งพาตนเองได้ทั้งโลกนี้และโลก
 หน้า มีคุณธรรมนำความรู้ อยู่ในสังคมได้บนพื้นฐานหลักการของศาสนาอิสลาม”

“นักเรียนที่เรียนจบจากสถาบันสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ตามปรัชญาของการเรียน
 อาชีวะ ขณะเดียวกันก็มีศาสนาคอยกำกับให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีเกียรติ พึ่งพา
 ตัวเองได้ทั้งในโลกนี้ ปลอดภัยในโลกหน้า เพื่อที่จะให้เขาเหล่านั้นเป็นมือบนต่อไปในอนาคต และ
 นี่คือนโยบายของ ผู้อำนวยการวิทยาลัย”

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ หนองจอก กทม,สัมภาษณ์

2.4.3 ด้านงานปกครอง

“งานปกครองพยายามดูแลนักเรียน นักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรม
 ให้อยู่ในระเบียบวินัย ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ประสานงาน

กับครูที่ปรึกษา แผนกวิชาและหัวหน้างานในการแก้ปัญหาของนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา”

2.4.4 ด้านงานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน

“วิทยาลัยมีการสนับสนุนส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนสายอาชีพ มีการกำหนดทิศทางแนวทางการศึกษาต่อที่ชัดเจนให้ความสำคัญกับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในและต่างประเทศ มีการจัดการแนะแนวให้กับนักศึกษาเพื่อให้รู้แนวทางในการประกอบอาชีพ สร้างระบบเครือข่าย การแนะแนวอาชีพร่วมกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน”

2.4.5 ด้านงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

“วิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะวิชาชีพให้แก่ชุมชน และท้องถิ่นมีการร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมตามประเพณีจัดทำแผนปฏิบัติการฝึกอบรมและบริการวิชาชีพร่วมกับแผนกวิชาและงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ดำเนินการจัดกิจกรรมและการให้บริการที่ตอบสนองต่อชุมชนและสังคมตามนโยบาย เช่น โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนโครงการอาชีพจะร่วมด้วย ช่วยประชาชน โครงการอาชีพจะบริการ และโครงการช่วยเหลือให้บริการอื่น”

2.5 ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

2.5.1 ด้านงานวางแผนและงบประมาณ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สรุปทัศนะด้านงานวางแผนและงบประมาณว่า “จัดทำข้อมูลแผนการรับนักเรียน นักศึกษา การยุบ ขยายและเพิ่มประเภทวิชา สาขาวิชาที่เปิดสอนในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานสังคม ชุมชนและท้องถิ่น ตามความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา ตรวจสอบและควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไป ตามแผนที่กำหนดและดำเนินการ เรื่องการปรับแผนการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษา”

2.5.2 ด้านงานศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ

“ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์จากการบริหารจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศ อย่างมีคุณภาพ”

2.5.3 ด้านแผนงานและความร่วมมือ

“วิทยาลัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากบุคคล ชุมชน สมาคม ชมรม สถานประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริจาคเงิน หรือวัสดุอุปกรณ์หรือครุภัณฑ์ หรือสิ่งอื่น มีการจัดกิจกรรมชมรมต่างๆให้กับนักศึกษา มีการให้บริการวิชาการให้ชุมชนและท้องถิ่น ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยสม่ำเสมอ”

“วิทยาลัยมีการจัดงานรอมดอนสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกเข้ามาร่วมงานรอมดอนสัมพันธ์หรือละศีลอดร่วมกันกับวิทยาลัย นักศึกษา ผู้นำชุมชน อิหม่ามมัสยิดใกล้เคียงและมีการพานักเรียนไปละหมาดที่มัสยิดในวันศุกร์เป็นประจำทุกสัปดาห์”

ฝ่ายอิสลามศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ หนองจอก กทม, สัมภาษณ์

2.5.4 ด้านงานวิจัย นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์

“วิทยาลัยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตในการเรียน การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการวิจัยด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้นและนำผลงานมาพัฒนาอาชีวศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษามีผลงานวิชาการเป็นที่ยอมรับ”

2.5.5 ด้านงานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

“วิทยาลัยได้จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจากผลการประเมินคุณภาพภายในและผลการประเมินคุณภาพภายนอก ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมายและหลักเกณฑ์ของการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา”

2.5.6 ด้านงานส่งเสริมผลิตผลการค้าและการประกอบธุรกิจ

“ส่งเสริมให้ครู นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินงาน ส่งเสริมผลิตผล จัดทำแผนธุรกิจร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมการทำธุรกิจขนาดย่อม การประกอบอาชีพอิสระเพื่อสร้างรายได้ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน วางแผน ดำเนินงาน ประสานสัมพันธ์ร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ เพื่อรับงานการค้า รับจัดทำ รับบริการ รับจ้าง ผลิตเพื่อจำหน่าย การหารายได้ระหว่างเรียนการประกอบธุรกิจ และกิจกรรมสหกรณ์ โดยเฉพาะการเปิดร้านกาแฟในสถานศึกษา.”

3. วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

3.1 บริบทสถานศึกษา

วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามปณิธานอันแน่วแน่ของ ดร.บรรจง ไช้ะมณี ประธานกรรมการมูลนิธิเพื่อคุณธรรม ที่ประสงค์จะให้เยาวชนมุสลิมเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ มีความเข้มแข็งด้านศาสนาควบคู่กับด้านวิชาชีพ สามารถปฏิบัติศาสนากิจตามหลักศาสนาอิสลามได้อย่างเคร่งครัด ประกอบด้วย ศาสนธรรม นิติธรรม คุณธรรม มีกิริยา มารยาทเพียบพร้อมตามหลักการอิสลาม และสามารถประกอบอาชีพในระดับสากลบนพื้นฐานของอัลกุรอานและคำสอนของศาสดามุฮัมมัดคืออัลลอฮ์สุบฮันวลัยฮิวซัลลัม จึงได้จัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลามขึ้น ซึ่งเป็นการสอนหลักสูตรนานาชาติควบคู่กับหลักสูตรอาชีวศึกษา

วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม ได้ถูกสถาปนาขึ้นโดยมูลนิธิเพื่อคุณธรรม ด้วยปณิธานที่แน่วแน่ในการให้บริการทางการศึกษาควบคู่กับด้านศาสนา (หลักสูตรนานาชาติ / ภาษาอาหรับ) โดยมุ่งหวังให้นักเรียน นักศึกษามีความรู้ ความสามารถ ด้านวิชาชีพตามวิถีสลาม โดยยึดหลักปรัชญาที่ว่า “อัลกุรอานคือทางนำ เลิศล้ำวิชาชีพ” มูลนิธิเพื่อคุณธรรมได้ระดมสรรพกำลัง ผู้มีความรู้ ความสามารถ ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการเรียนรู้ทั้งภาควิชาการและภาคศาสนา เพื่อให้วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลามได้ให้การบริการทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ อินชาอัลลอฮ์ ขอให้พระผู้เป็นเจ้าได้โปรดประทานความสุข ความเจริญ ความก้าวหน้าในวิชาชีพการทำงานตลอดไป” เอกลักษณ์ “รู้จริง ทำได้จริง ทุกสิ่งเพื่ออัลลอฮ์” อัตลักษณ์ “เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ตามวิถีสลาม” หลักสูตรที่เปิดสอนคือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ระดับปวช. 3 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ระดับปวส. 1 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

3.2 ฝ่ายวิชาการ

3.2.1 ด้านเนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษา: หลักสูตรชาอาเดะฮ์

(ประกาศนียบัตร)นานาชาติ / ภาษาอาหรับ ประกอบด้วย 5 กลุ่มสาระ กลุ่มสาระอัลกุรอาน กลุ่มสาระอัลฮาดิษ กลุ่มสาระอูศูลุดดีน กลุ่มสาระซารีอะฮ์ กลุ่มสาระลูมาะฮ์ (ภาษาอาหรับ)

3.2.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดตารางเรียน

“วิทยาลัยมีการจัดหลักสูตรด้านวิชาการภาษาอาหรับให้สอดคล้องกับหลักสูตรโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและสอดคล้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษาของโรงเรียน

การศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)และสาขาอิสลามศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จัดการเรียนการสอนการอาชีวศึกษาควบคู่วิถีอิสลามแบบเข้มทั้ง 2 ภาษา คือภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ บูรณาการอิสลามในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา ทุกหน่วยการเรียนรู้ สอนการท่องจำกรอ่านทุกวันอย่างต่อเนื่อง จนอ่านกรอ่านท่องจำได้”

“อาชีววิถีอิสลามของเราจัดการเรียนการสอนการอาชีวศึกษาควบคู่วิถีอิสลามแบบเข้มทั้ง 2 ภาษา คือภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ บูรณาการอิสลามในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา ทุกหน่วยการเรียนรู้ สอนการท่องจำกรอ่านทุกวันอย่างต่อเนื่อง จนอ่านกรอ่านท่องจำได้”

ครูอิสลามศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีอิสลาม, สัมภาษณ์

3.2.3 ด้านการสร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม

“จัดหลักสูตรอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานอาชีวศึกษา โดยมีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า มีปัญญา และคุณธรรมตามแบบวิถีอิสลาม ปฏิบัติศาสนกิจตามที่ศาสนาบัญญัติอย่างเคร่งครัด . สามารถประกอบอาชีพระดับสากลบนพื้นฐานของอัลกรุอ่านและคำสอนของศาสดามุฮัมมัด มีการละหมาดฟัรดูและซุนนะห์ต่างๆตามเวลาที่กำหนด บูรณาการวิถีอิสลามตลอดหลักสูตรให้ปฏิบัติจนเป็นชีวิต ปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการอิสลามอย่างครบถ้วน สอนตามหลักสูตรชานาวียะวิถีอิสลามที่รับนักเรียนอยู่ประจำแห่งแรกของไทย”

“เป้าประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า มีปัญญา และคุณธรรมตามแบบวิถีอิสลาม ปฏิบัติศาสนกิจตามที่ศาสนาบัญญัติอย่างเคร่งครัด . สามารถประกอบอาชีพระดับสากลบนพื้นฐานของอัลกรุอ่านและคำสอนของศาสดามุฮัมมัด มีการละหมาดฟัรดูและซุนนะห์ต่างๆตามเวลาที่กำหนด”

ครูอิสลามศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีอิสลาม, สัมภาษณ์

3.2.4 ด้านเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

“ให้บริการทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาควบคู่กับด้านศาสนา(หลักสูตรชานาวี/ภาษาอาหรับ)โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพตามวิถีอิสลาม

ต้องการให้ชาวไทยมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามได้เข้าใจหลักธรรมคำสอนของศาสนาอิสลามอย่างแท้จริง โดยนำมาจากอัลกุรอานและแบบฉบับศาสดา”

“การจัดหลักสูตรนานาชาติ/ภาษาอาหรับของวิทยาลัย มีความมุ่งหวังให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพตามวิถีอิสลาม”

ครูอิสลามศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีอิสลาม, สัมภาษณ์

3.2.5 ด้านการบริหารงานแผนกวิชา

“มีการจัดหาดูแลรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือของแผนกวิชาให้ใช้งานได้เป็นปกติ และมีเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอน นวัตกรรม เทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์ การใช้อุปกรณ์ การเรียนการสอน การเขียนตำรา เอกสารและใบช่วยสอนต่าง ๆ ควบคุมดูแลและพัฒนาสำนักงาน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ให้สะอาดเรียบร้อยทันสมัยอยู่เสมอ ปกครองดูแลบุคลากรในแผนกวิชาให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ และเสนอความดีความชอบของบุคลากรในแผนกวิชาประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา”

“วิทยาลัยของเรามีความพร้อมในการจัดเตรียมการสอน มีการจัดหาดูแลรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือของแผนกวิชาให้ใช้งานได้เป็นปกติ และมีเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอน นวัตกรรม เทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์ การใช้ อุปกรณ์ การเรียนการสอน การเขียนตำรา เอกสารและใบช่วยสอนต่าง ๆ”

ครูอิสลามศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีอิสลาม, สัมภาษณ์

3.2.6 ด้านงานวัดและประเมินผล

“ส่งเสริมสนับสนุนครูและผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลและประเมินผล สถานศึกษามีการทดสอบคุณภาพผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา ด้านวิชาชีพ . กำกับ ดูแล จัดการเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผลในสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบดำเนินการเกี่ยวกับการโอนผลการเรียน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์”

“ส่งเสริมสนับสนุนครูและผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบการวัดผลและประเมินผล โดยการส่งครูหัวหน้างานวัดผลไปอบรม เพื่อการวัดผลและประเมินผลในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบดำเนินการเกี่ยวกับการโอนผลการเรียน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์”

ครูผู้สอน วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม, สัมภาษณ์

3.2.7 ด้านงานวิทยบริการและห้องสมุด

“มีการประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการวางแผนพัฒนาการบริการห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย จัดระบบการบริการให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น ”

“วิทยาลัยมีห้องสมุดมีชีวิต มีทรัพยากรพร้อมใช้งานและบริการแก่นักศึกษาเข้ามาสืบค้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม มีการวางแผนพัฒนาการบริการห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย”

ครูอิสลามศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม, สัมภาษณ์

3.2.8 ด้านงานอาชีวศึกษาทวิภาคี

“มีการประชุมสัมมนาครูฝึก ครูนิเทศ เพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ติดต่oprสานงานกับแหล่งงานและสถานประกอบการเพื่อการจัดหาที่ฝึกงานให้กับนักเรียนนักศึกษา จัดการศึกษาวิชาชีพโดยร่วมมือกับสถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถไปประกอบอาชีพได้ จัดทำแผนและคู่มือการฝึกตามโครงสร้างของหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการในการวิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชาที่จะฝึกอาชีพ วางแผนร่วมกับสถานประกอบการในการนิเทศ ติดตาม การฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการและ มีการวัดผลและประเมินผลควบคุมกำกับดูแล และแก้ปัญหาต่าง ๆ”

“มีการประชุมสัมมนาครูฝึก ครูนิเทศ เพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ติดต่oprสานงานกับแหล่งงานและสถานประกอบการเพื่อการจัดหาที่

ฝึกงานให้กับนักเรียนนักศึกษา จัดการศึกษาวิชาชีพโดยร่วมมือกับสถานประกอบการ เช่น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สหกรณ์การเกษตร การบินไทย สถานประกอบการห้างร้านต่างๆ”

ครูอิสลามศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม,สัมภาษณ์

2.2.9 ด้านงานพัฒนาสื่อและการเรียนการสอน

“ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ มีสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทันสมัยและพอเพียง พัฒนานองค์ความรู้ให้แก่ครูในการใช้และผลิตสื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาทางไกล การใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ รับผิดชอบ ดูแลบำรุงรักษา วัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและให้บริการด้านโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ การใช้ห้องโสตทัศนศึกษา จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น วางแผนจัดหา จัดทำ การให้บริการ สื่อการเรียนการสอนโสตทัศนูปกรณ์และพัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศการเรียนรู้ จัดหารวบรวมวัสดุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บริการในการศึกษา ค้นคว้าของครู นักเรียนนักศึกษาและประชาชนทั่วไปให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ครูในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน”

“วิทยาลัยมีการสร้างและเห็นความสำคัญของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารประกอบ ห้องละหมาด ห้องพักผ่อน ห้องดูทีวี ห้องสมุด มีสื่อเทคโนโลยีนวัตกรรมทันสมัยและพอเพียง พัฒนานองค์ความรู้ให้แก่ครูในการใช้และผลิตสื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาทางไกล การใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ รับผิดชอบ ดูแลบำรุงรักษา วัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและให้บริการด้านโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ”

ครูอิสลามศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม,สัมภาษณ์

3.3 ฝ่ายบริหารทรัพยากร

3.3.1 ด้านงานบริหารงานทั่วไป

“วิทยาลัยเก็บรวบรวม และจัดระบบเอกสาร หลักฐาน และระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษา และให้บริการแก่บุคลากร และนักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษา จัดทำร่างหนังสือราชการ ประกาศ คำสั่ง ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร จัดลำดับความสำคัญของเอกสาร ร่วมมือประสานงานให้ความสะดวกแก่บุคลากร และหน่วยงานในสถานศึกษา เกี่ยวกับงานเอกสารการพิมพ์ ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

เอกสารการพิมพ์ รวบรวมและเผยแพร่ข่าวสาร นโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง คำชี้แจง ประกาศ ใ้บุคลากรและนักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษา วิทยาลัยมีการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนบุคลากรในวิทยาลัย มีการจัดการบริหารในลักษณะนิติบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา วิทยาลัยมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ”

“วิทยาลัยเก็บรวบรวม และจัดระบบเอกสาร หลักฐาน และระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษา และให้บริการแก่บุคลากร และนักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษา จัดทำร่างหนังสือราชการ ประกาศ คำสั่ง ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร จัดลำดับความสำคัญของเอกสาร ร่วมมือประสานงานให้ความสะดวกแก่บุคลากร และหน่วยงานในสถานศึกษา เกี่ยวกับงานเอกสารการพิมพ์”

ครูผู้สอน วิทยาลัยเทคโนโลยีอิสลาม, สัมภาษณ์

3.3.2 ด้านบุคลากร (ผู้บริหารสถานศึกษา)

“ผู้บริหารมีหน้าที่ควบคุม จัดทำสถิติ และรายงานเกี่ยวกับการลงเวลา ปฏิบัติราชการ และการลาของบุคลากรในสถานศึกษา การจัดสวัสดิการภายในให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนประวัติของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ ก้าวทันเทคโนโลยีและกระแสโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีการกำกับติดตามการทำงานของครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารยึดหลักการบริหารที่มุ่งเน้นความถูกต้องเป็นธรรม โปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ผู้บริหารมีการจัดทำโครงสร้างการบริหารอย่างชัดเจน มีการทำงานเป็นทีม เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ผู้บริหาร ยกย่องและส่งเสริมครูสอนศาสนาอิสลามให้เท่าเทียมกับครูสอนวิชาสามัญ ความสามารถของผู้นำในการบริหารมีความเป็นอิสระ รวดเร็ว ตรวจสอบได้และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ วิทยาลัยมีบุคลากรครบตามโครงสร้างและภาระงานของวิทยาลัยอย่างถูกต้องเหมาะสม”

“ในยุคโลกาภิวัตน์ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีการกำกับติดตามการทำงานของครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารยึดหลักการบริหารที่มุ่งเน้นความถูกต้องเป็นธรรม โปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ผู้บริหารมีการจัดทำโครงสร้างการบริหารอย่างชัดเจน มีการทำงานเป็นทีม เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายผู้บริหาร”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม,สัมภาษณ์

3.3.3 ด้านบุคลากร (ครูผู้สอน)

“ครูผู้สอนจบตรงสาขาและสอนตรงสาขา ครูผู้สอนสามารถผลิตตำราการเรียนการสอนเอง ครูรักและภูมิใจในวิชาชีพครู ครูมุ่งสอนและฝึกให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเข้าใจด้วยตนเอง ผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็นมุสลิม มีครู บุคลากรที่มีคุณภาพและบริหารอย่างมืออาชีพ ครูมีประสบการณ์วิชาชีพครู มีวุฒิการศึกษาสูงขึ้นตรงตามสาขาวิชา ครูมีการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบ ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ครูรู้ลักษณะงานและอาชีพในสาขาวิชาที่แท้จริง”

“ผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็นมุสลิม มีครู บุคลากรที่มีคุณภาพและบริหารอย่างมืออาชีพ ครูมีประสบการณ์วิชาชีพครู มีวุฒิการศึกษาสูงขึ้นตรงตามสาขาวิชา ครูสามารถผลิตตำราการเรียนการสอนเองได้”

ครูผู้สอน วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม,สัมภาษณ์

3.3.4 ด้านงานการเงิน

“วิทยาลัยมีแผนกลยุทธ์ในการใช้งบประมาณที่ชัดเจน มีงบประมาณและการระดมทรัพยากรเพียงพอในการบริหารจัดการ มีระบบการบริหารการเงินงบประมาณและทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ วิทยาลัยมีการจัดหารายได้เพิ่มเติม นอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับ การอุดหนุนจากรัฐบาลมาใช้ในการจัดการศึกษา”

“มีระบบการบริหารการเงินงบประมาณและทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ วิทยาลัยมีการจัดหารายได้เพิ่มเติม นอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลมาใช้ในการจัดการศึกษา”

ครูผู้สอน วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม,สัมภาษณ์

3.3.5 ด้านงานการบัญชี

“วิทยาลัยมีแผนปฏิบัติงานประจำปีมีการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายของแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่างๆ บริหารการเงินแบบมีเงินทุนสำรอง ควบคุมการ

เบิกจ่ายเงินตามประเภทเงินให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี มีการจัดทำเอกสารหลักฐานบันทึกการบัญชี ปรับปรุงบัญชี การปิดบัญชีของสถานศึกษา ตามระบบบัญชี และระเบียบที่เกี่ยวข้อง จัดทำรายงานงบการเงิน และบัญชี เพื่อจัดส่งส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในกำหนด เวลาตามระเบียบ เก็บรักษาเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ไว้เพื่อการตรวจสอบและดำเนินการทำลายเอกสารตามระเบียบ ให้คำปรึกษา ชี้แจงและอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานในหน้าที่”

“วิทยาลัยมีแผนปฏิบัติงานประจำปีมีการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายของแผนงานโครงการ กิจกรรมต่างๆ บริหารการเงินแบบมีเงินทุนสำรอง ควบคุมการเบิกจ่ายเงินตามประเภทเงินให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม,สัมภาษณ์

3.3.6 ด้านงานพัสดุ

“มีแผนการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเป็นระบบ จัดทำทะเบียนที่ดินและสิ่งก่อสร้างทุกประเภทของสถานศึกษา เก็บรักษาเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ไว้เพื่อการตรวจสอบและดำเนินการทำลายเอกสาร ให้คำปรึกษา ชี้แจงและอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานในหน้าที่ จัดวางระบบและควบคุมการใช้จ่ายยานพาหนะ การเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง การบำรุงรักษาและการพัสดุต่างๆ ที่เกี่ยวกับยานพาหนะของสถานศึกษา ควบคุมดูแลปรับปรุง ซ่อมแซม บำรุงรักษาครุภัณฑ์ ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยพร้อมใช้งาน”

“มีแผนการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเป็นระบบ จัดทำทะเบียนที่ดินและสิ่งก่อสร้างทุกประเภทของสถานศึกษา เก็บรักษาเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ไว้เพื่อการตรวจสอบและดำเนินการทำลายเอกสาร”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม,สัมภาษณ์

3.3.7 ด้านงานอาคารสถานที่

“ มีอาคารเรียน อาคารประชุม อาคารละหมาด มีมัสยิดในวิทยาลัย เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติศาสนกิจได้สะดวก 5 เวลา ที่โถงโถงและทันสมัย บรรยากาศร่มรื่น สะอาด น่าอยู่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนฮาลาล 100 เปอร์เซนต์

จ้างแม่ครัวมุสลิมทำอาหาร วิทยาลัยจัดที่นั่งให้นักศึกษารับประทานอาหารแยกชายหญิงชัดเจน เป็นสถานที่ปลอดสิ่งเสพติด เกมสออนไลน์ ชู้สาว การพนันและการทะเลาะวิวาท กำหนดพื้นที่ของโรงเรียนได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน มีการพัฒนาสภาพแวดล้อม บรรยากาศ แหล่งเรียนรู้และห้องสมุดที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการกำกับดูแลในการจัดหา การใช้การบำรุงรักษาครุภัณฑ์ที่เหมาะสมเพียงพอและมีความปลอดภัยในทุกสาขางานที่จัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และห้องสมุดที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีการจัดบริการสาธารณูปโภค น้ำดื่มสะอาด ห้องน้ำห้องส้วม อาหารกลางวัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนอย่างเหมาะสม”

“วิทยาลัยมีอาคารเรียน อาคารประชุม อาคารละหมาด มีมัสยิดในวิทยาลัยเพื่อให้ นักเรียนปฏิบัติศาสนกิจได้สะดวก 5 เวลา ที่โถงโถงและทันสมัย บรรยากาศร่มรื่น สะอาด น่าอยู่ ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนฮาลาล 100 เปอร์เซนต์ จ้างแม่ครัวมุสลิมทำอาหาร วิทยาลัยจัดที่นั่งให้นักศึกษารับประทานอาหารแยกชายหญิงชัดเจน”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอิสลามศึกษา

3.4 ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา

3.4.1 ด้านงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

“วิทยาลัยมีการนำนักเรียนไปละหมาดวันศุกร์ที่มัสยิดต่างๆในท้องถิ่น และชุมชนใกล้เคียง นำนักเรียนไปบรรยายธรรมให้กับองค์กรต่างๆ มีการแยกนักเรียนชายหญิงเป็นสัดส่วนชัดเจน การจัดกิจกรรมหน้าเสาธงของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามคือ การขอดุอาร์ วิทยาลัยประกาศให้วันสำคัญตามวัฒนธรรมของนักเรียนเป็นวันหยุดเพิ่มเติม วิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมในวันหยุดที่สำคัญทางศาสนาอิสลามเช่น วันปีใหม่ของศาสนาอิสลาม วันอีดิ้ลฟิตรี และวันอีดิ้ลอัฎฮา(ฮารีรายอ) นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลามมีส่วนร่วมในกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาอิสลามเช่น กิจกรรมรอมดอนสัมพันธ์และละศีลอดในเดือนรอมดอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัดส่งเสริมให้นักศึกษาในด้านทักษะฝีมือ คุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการจัดกิจกรรมทางศาสนาอิสลามร่วมกับท้องถิ่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัดให้กับผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง จัดกิจกรรมกีฬา

การออกกำลังกายโดยครูอาจารย์และวิทยากรมืออาชีพ จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา ให้สอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายคุณธรรมพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ และตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งโครงการพัฒนา นักเรียนนักศึกษาด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์”

“วิทยาลัยมีการนำนักเรียนไปละหมาดวันศุกร์ที่มีสัปดาห์ต่างๆในท้องถิ่นและชุมชนใกล้เคียง นำนักเรียนไปบรรยายธรรมให้กับองค์กรต่างๆ มีการแยกนักเรียนชายหญิงเป็นส่วนชัดเจน การจัดกิจกรรมหน้าเสาธงของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามคือ การขออุมมัล วิทยาลัยประกาศ ให้วันสำคัญตามวัฒนธรรมของนักเรียนเป็นวันหยุดเพิ่มเติม วิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมในวันหยุดที่สำคัญทางศาสนาอิสลามเช่น วันปีใหม่ของศาสนาอิสลาม วันอีดิ้ลฟิตรีและวันอีดิ้ลอัฎฮา (ฮารีรายอ) นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลามมีส่วนร่วมในกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาอิสลาม เช่น กิจกรรมรอมดอนสัมพันธ์และละศีลอดในเดือนรอมดอน การละหมาดร่วมกัน การขออุมมัล ร่วมกัน ”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอิสลาม, สัมภาษณ์

3.4.2 ด้านงานครูที่ปรึกษา

“วิทยาลัยให้ความสำคัญกับครูที่ปรึกษามาก เสนอแต่งตั้งครูที่ปรึกษา ประสานกับครู แผนกวิชา และงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาต่างๆ ของนักเรียน นักศึกษา และผู้ เข้ารับการอบรมใน สถานศึกษา มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ นักศึกษามีแนวทางในการ แก้ปัญหาเบื้องต้นเมื่อเกิดปัญหา ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา สรุปผล การประเมินและนำผลการประเมินเสนอฝ่ายบริหารและสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา มีระบบการติดตามนักเรียนที่มีคุณภาพและต่อเนื่อง ส่งเสริม ประสานงาน ครูที่ปรึกษาให้ ความ คิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาในการลงทะเบียนเรียนให้ ความเห็นชอบแก่นักเรียน นักศึกษาในการลงทะเบียนรายวิชา การลงทะเบียนเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ครูที่ ปรึกษาต้องสามารถอบรมสั่งสอนให้ข้อคิดแก่นักเรียนให้สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ มี ศาสนาเป็นที่พึ่งในการดำเนินชีวิต พึ่งพาตนเองได้ทั้งโลกนี้และโลกหน้า มีคุณธรรมนำความรู้ อยู่ ในสังคมได้บนพื้นฐานหลักการของศาสนาอิสลาม”

“มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ นักศึกษามีแนวทางในการแก้ปัญหาเบื้องต้นเมื่อเกิด ปัญหา ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา สรุปผลการประเมินและนำผลการ

ประเมินเสนอฝ่ายบริหารและสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา มีระบบการติดตามนักเรียนที่มีคุณภาพและต่อเนื่อง นักเรียนที่เรียนจบจากสถาบันสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ตามปรัชญาของการเรียนอาชีวะโดยมีศาสนาอิสลามและการปฏิบัติตนตามหลักการศาสนาอย่างเคร่งครัด อัลกุรอ่านและอัลฮาดิษนำทางชีวิต นำวิถีอิสลามมาใช้ในทุกมิติของชีวิตพึ่งพาตัวเองได้ทั้งในโลกนี้ ปลอดภัยในโลกหน้า”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีอิสลาม,สัมภาษณ์

3.4.3 ด้านงานปกครอง

“ให้ความสำคัญและให้การดูแลนักเรียนประจำหอพัก มีการจัดระบบดูแลผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการงานปกครอง เพื่อพิจารณาการลงโทษนักเรียน นักศึกษา มีการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม มีการจัดสวัสดิการและความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความจำเป็นงานปกครองพยายามดูแลนักเรียน นักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้อยู่ในระเบียบวินัย ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องประสานงานกับครูที่ปรึกษา แผนกวิชาและหัวหน้างานในการแก้ปัญหาของนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา”

“เราให้ความสำคัญและให้การดูแลนักเรียนประจำหอพัก เพราะนักเรียนเป็นแบบอยู่พักประจำ มีการแยกชายหญิงชัดเจนไม่ปะปนกัน ตัดปัญหาชู้สาว ปัญหาการตั้งครรภ์ในคุณแม่วัยใส และปัญหาอาชญากรรมอื่นๆ ยึดหลักการศานานำชีวิตอย่างเคร่งครัด มีการจัดระบบดูแลผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการงานปกครอง เพื่อพิจารณาการลงโทษนักเรียน นักศึกษา มีการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีอิสลาม,สัมภาษณ์

3.4.4 ด้านงานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน

“วิทยาลัยมีการดำเนินการแนะแนวอาชีพพร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพ ศึกษาต่อและประกอบอาชีพอิสระ จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่สำเร็จการศึกษาโดยติดตามการมีงานทำการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ และการจัดทำรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนสายอาชีพ มีการกำหนดทิศทางแนวทางการศึกษาต่อที่ชัดเจนให้ความสำคัญกับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในและต่างประเทศ

มีการจัดการแนะแนวให้กับนักศึกษาเพื่อให้รู้แนวทางในการประกอบอาชีพ สร้างระบบเครือข่ายการแนะแนวอาชีพร่วมกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน”

“วิทยาลัยมีการดำเนินการแนะแนวอาชีพพร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพ ศึกษาต่อและประกอบอาชีพอิสระ จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่สำเร็จการศึกษา โดยติดตามการมีงานทำการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสยาม,สัมภาษณ์

3.4.5 ด้านงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

“วิทยาลัยมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ เผยแพร่องค์ความรู้ ทักษะวิชาชีพแก่ประชาชน เพื่อการมีงานทำและประกอบอาชีพ จัดการศึกษาหลากหลาย สร้างทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัด ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะวิชาชีพให้แก่ชุมชน และท้องถิ่นมีการร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมตามประเพณี จัดทำแผนปฏิบัติการฝึกอบรมและบริการวิชาชีพร่วมกับแผนกวิชา และงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ดำเนินการจัดกิจกรรมและการให้บริการที่ตอบสนองต่อชุมชนและสังคมตามนโยบาย”

“สถานศึกษามีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ เผยแพร่องค์ความรู้ ทักษะวิชาชีพแก่ประชาชน เพื่อการมีงานทำและประกอบอาชีพ จัดการศึกษาหลากหลาย สร้างทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัด ส่งเสริมความรู้และทักษะวิชาชีพให้แก่ชุมชนและท้องถิ่นมีการร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมตามประเพณี”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสยาม,สัมภาษณ์

3.5 ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

3.5.1 ด้านงานวางแผนและงบประมาณ

“จัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ วิทยาลัยควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารงบประมาณที่ครอบคลุมชัดเจนแต่ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบ จัดทำแผน ปฏิบัติราชการ แผนพัฒนาสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี ตามนโยบายและภารกิจของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดทำข้อมูลแผนการรับนักเรียน นักศึกษา การยุบ ขยายและเพิ่มประเภทวิชา สาขาวิชาที่เปิดสอนในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานสังคม ชุมชนและท้องถิ่น ตามความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา ตรวจสอบและควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไป ตามแผนที่กำหนดและดำเนินการ เรื่องการปรับแผนการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษา”

“วิทยาลัยมีการจัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ วิทยาลัยควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารงบประมาณที่ครอบคลุมชัดเจนแต่ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบ “

ครูผู้สอน วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสยาม, สัมภาษณ์

3.5.2 ด้านงานศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ

“มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์จากการบริหารจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศ อย่างมีคุณภาพ”

“มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ และสามารถใช้ประโยชน์จากการบริหารจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศ อย่างมีคุณภาพ”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสยาม, สัมภาษณ์

3.5.3 ด้านแผนงานและความร่วมมือ

“ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการฝึกประสบการณ์จริงในสถานประกอบการภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ มีการแลกเปลี่ยนครู นักศึกษาอาชีวศึกษาระหว่างประเทศ วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสยามได้รับการมีส่วนร่วมระดับท้องถิ่นอย่างจริงจัง มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น จัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม วิทยาลัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากบุคคล ชุมชน สมาคม ชมรมสถานประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริจาคเงิน หรือวัสดุอุปกรณ์หรือครุภัณฑ์ หรือสิ่งอื่น มีการจัดกิจกรรม

ชมรมต่างๆให้กับนักศึกษา มีการให้บริการวิชาการให้ชุมชนและท้องถิ่น ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยสม่ำเสมอ”

“ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการฝึกประสบการณ์จริงในสถานประกอบการภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ มีการแลกเปลี่ยนครู นักศึกษาอาชีวศึกษาระหว่างประเทศ วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามได้รับการมีส่วนร่วมระดับท้องถิ่นอย่างจริงจัง มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น จัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม วิทยาลัยมีการสานสัมพันธ์ชุมชนและผู้ปกครอง โดยการจัดงานรอมดอนสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกเข้ามาร่วมงานรอมดอนสัมพันธ์ หรือละศีลอดร่วมกันกับวิทยาลัย นักศึกษา ผู้นำชุมชน อีกทั้งมีการประสานงานกับมัสยิดใกล้เคียงและอิหม่ามมัสยิดใกล้เคียง มีการพานักเรียนไปละหมาดที่มัสยิดในวันศุกร์เป็นประจำทุกสัปดาห์”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม,สัมภาษณ์

3.5.4 ด้านงานวิจัย นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์

“ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลให้ครูทุกคนแก้ไขปัญหา พัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาโดยการศึกษาหรือการวิจัย อย่างน้อย 1 รายวิชา จัดสื่อวัสดุอุปกรณ์และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน โดยมีการสำรวจความต้องการ มีแผนและงบประมาณในการจัดหา วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลการใช้หลักสูตร ผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนการสอน การใช้เครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ทางการศึกษา ในการจัดการเรียนการสอน การใช้อาคารสถานที่และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอน และประเมินผลการจัดอบรมและการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา วิทยาลัยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตในการเรียน การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการวิจัยด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น และนำผลงานมาพัฒนาอาชีวศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษามีผลงานวิชาการเป็นที่ยอมรับ”

‘ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลให้ครูทุกคนแก้ไขปัญหา พัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาโดยการศึกษาหรือการวิจัย อย่างน้อย 1 รายวิชา จัดสื่อวัสดุอุปกรณ์และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม,สัมภาษณ์

3.5.5 ด้านงานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

“วิทยาลัยมีการจัดการศึกษาแบบมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สถานศึกษามีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมีการรายงานผลการประเมิน สถานศึกษาได้จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจากผลการประเมินคุณภาพภายในและผลการประเมินคุณภาพภายนอก ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมายและหลักเกณฑ์ของการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา”

“สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สถานศึกษามีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมีการรายงานผลการประเมิน”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม,สัมภาษณ์

3.5.6 ด้านงานส่งเสริมผลิตผลการค้าและการประกอบธุรกิจ

“เมื่อผู้เรียนจบการศึกษามีความรู้ทางด้านนวัตกรรมและการวิจัย สามารถนำความรู้ด้านการวิจัยที่มีมาพัฒนานวัตกรรมให้เกิดประโยชน์ได้ ส่งเสริมให้ครู นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินงาน ส่งเสริมผลิตผล จัดทำแผนธุรกิจร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมการทำธุรกิจขนาดย่อม การประกอบอาชีพอิสระเพื่อสร้างรายได้ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน วางแผน ดำเนินงาน ประสานสัมพันธ์ ร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ และ รัฐวิสาหกิจ เพื่อรับงานการค้า รับจัดทำ รับบริการ รับจ้าง ผลิตเพื่อจำหน่าย การหารายได้ระหว่างเรียนการประกอบธุรกิจ”

“เมื่อผู้เรียนจบการศึกษามีความรู้ทางด้านนวัตกรรมและการวิจัย สามารถนำความรู้ด้านการวิจัยที่มีมาพัฒนานวัตกรรมให้เกิดประโยชน์ได้”

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม,สัมภาษณ์

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูล 21 คน สามารถวิเคราะห์สังเคราะห์การบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม โดยใช้กระบวนการเชิงระบบและจุดเน้นตามวิถีสลาม สรุปองค์ประกอบได้ดังตาราง 2 นี้

ตาราง 1 การวิเคราะห์สังเคราะห์การบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม
โดยใช้กระบวนการเชิงระบบและจุดเน้นตามวิถีอิสลาม

การบริหารงาน 4 ฝ่าย	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ (Output)
1. ฝ่ายวิชาการ 1.1 ด้านการบริหาร หลักสูตร	1. มีหลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรบูรณาการ อิสลาม และหลักสูตรชา นาวิทย์ 2. มีบูรณาการอิสลามทุก กลุ่มสาระ 3. มีเครื่องแบบนักศึกษา มุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะ ตามหลักศาสนาอิสลาม	1.บูรณาการวิชาอิสลาม ศึกษาสามัญและวิชาชีพ 2. จัดการสอนเน้นภาษา อาหรับ ภาษาอังกฤษ 3. จัดตารางเรียนโดย คำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจ ตามเวลา(การละหมาด) 4.วิธีการเรียนการสอน ยืดหยุ่นตามเทคโนโลยีและ ผู้เรียน	1.มุ่งมั่นให้ผู้เรียนมี คุณธรรมจริยธรรมตาม หลักคำสอนของ ศาสนาอิสลาม 2. ตอบสนองความ ต้องการตลาดแรงงาน 3. มีความเป็นเลิศทาง วิชาการควบคู่ คุณธรรมจริยธรรม
1.2 ด้านการเรียนการ สอน	1. กำหนดภาษาอาหรับ เป็นภาษารองจาก ภาษาอังกฤษและภาษา มาลายู	5. ใช้นวัตกรรม การวิจัยและ เทคโนโลยีในการจัดการ เรียน 6. จัดการเรียนรู้ทุกกลุ่ม สาระให้สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรมอยู่เสมอ 7. พัฒนาหลักสูตรที่ เหมาะสมกับผู้เรียนและ บริบทของวิทยาลัย อาชีวศึกษาวิถีอิสลาม 8. พัฒนาหลักสูตรที่ สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางสนองต่อความ ต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น	

ตาราง 1 (ต่อ)

การบริหารงาน 4 ฝ่าย	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ (Output)
2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร 2.1 ด้านการบริหารทั่วไป	1. มีกลุ่มบริหารกิจการอิสลามในการบริหารงานของโรงเรียน	1. บริหารจัดการงานอิสลามศึกษาในสถานศึกษา	1. มีการบริหารงานวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพและ
2.2 ด้านบุคลากร	1. ผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็นมุสลิม 2. ผู้บริหาร ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี	1. มีการปฏิบัติตนและเป็นแบบอย่างที่ดี 2. จัดการเรียนการสอนเป็นระบบ ชัดเจน มีประสิทธิภาพ	ประสิทธิภาพผล 2. ผู้เรียนมีแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดี 3. มีบุคลากร ครูที่มีคุณภาพและผู้บริหารที่สามารถบริหารวิทยาลัยอย่างมืออาชีพ
2.3 ด้านอาคารสถานที่	1. มีมัสยิดในวิทยาลัยหรือบริเวณใกล้เคียง 2. มีร้านอาหารฮาลาลให้นักศึกษามุสลิม 3. มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอน	1. ครูพานักศึกษาไปปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดที่มัสยิดหรือห้องละหมาด 2. ครู นักศึกษาในวิทยาลัยสามารถไปรับรับประทานอาหารที่ฮาลาล	4. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นอิสลามิกชนที่ดีอย่างเคร่งครัด
3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 3.1 ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา	1. มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมชน 2. มีการจัดทำโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3. กำหนดวันสำคัญทางศาสนาเป็นวันหยุด เช่น วันตรุษอีดิ้ลฟิตรีอ์ดี้อัลดฮา 4. มีเครือข่ายสนับสนุนงบประมาณภายในและภายนอกประเทศ	1. จัดการศึกษาหลากหลายสร้างทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัด 2. ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการทำกิจกรรม 3. จัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและสังคม	1. มีความรู้ด้านอิสลามศึกษา ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัด 2. มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ 3. มีความรู้และทักษะสามารถประกอบอาชีพได้

ตาราง 1 (ต่อ)

การบริหารงาน 4 ฝ่าย	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ (Output)
4.ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ 4.1 ด้านความร่วมมือ	1. จัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ 2. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ 3. มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น	1. จัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม 2. จัดการศึกษาแบบมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา 3. ใช้และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. การจัดการอาชีวศึกษาวิถีสลามที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา 2. ผู้เรียนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต 3. มีความรู้ทักษะสามารถประกอบอาชีพได้ 4. นักศึกษาสามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคัน

จากตารางเป็นการแสดงองค์ประกอบกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม โดยใช้กระบวนการเชิงระบบประกอบไปด้วย 4 ฝ่าย ได้แก่ 1. ฝ่ายวิชาการ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือแต่ละฝ่ายของการบริหารการจัดการ มีองค์ประกอบเชิงระบบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบของแต่ละฝ่ายงาน ได้แสดงเฉพาะจุดเน้นของวิถีสลามตามการสังเคราะห์ของการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม สรุปจากผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. ฝ่ายวิชาการ

1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร : ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ 1. หลักสูตรอาชีวศึกษาหลักสูตรบูรณาการอิสลาม หลักสูตรนานาชาติ 2. บูรณาการอิสลามทุกกลุ่มสาระ 3. กำหนดรูปแบบนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักศาสนาอิสลาม

1.2 ด้านการเรียนการสอน : ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ 1. กำหนดภาษาอาหรับเป็นภาษารองจากภาษาอังกฤษและภาษามลายู

กระบวนการ(Process) ได้แก่ 1.บูรณาการวิชาอิสลามศึกษาสามัญและวิชาชีพ
2. จัดการสอนเน้นภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ 3. จัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจ
ตามเวลา(การละหมาด) 4. วิธีการเรียนการสอนยืดหยุ่นตามเทคโนโลยีและผู้เรียน 5. ใช้
นวัตกรรม การวิจัยและเทคโนโลยีในการจัดการเรียน 6. จัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระให้สอดคล้อง
คุณธรรมจริยธรรมอยู่เสมอ 7. พัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของวิทยาลัย
อาชีวศึกษาวิถีอิสลาม 8. พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางสนองต่อความ
ต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น

ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ 1.มุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอน
ของศาสนาอิสลาม 2. ตอบสนองความต้องการตลาดแรงงาน 3. ความเป็นเลิศทางวิชาการ
ควบคู่คุณธรรมจริยธรรม

2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร

2.1 ด้านการบริหารทั่วไป ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ 1. มีกลุ่มบริหารกิจการ
อิสลามในการบริหารงานของโรงเรียน

กระบวนการ(Process) ได้แก่ 1. บริหารจัดการงานอิสลามศึกษาใน
สถานศึกษา

2.2 ด้านบุคลากร ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ 1. ผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและ
ครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็นมุสลิม 2.ผู้บริหาร ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี

กระบวนการ(Process) ได้แก่ 1. มีการปฏิบัติตนและเป็นแบบอย่างที่ดี 2.
จัดการเรียนการสอนเป็นระบบ ชัดเจน มีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านอาคารสถานที่ ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ 1.มีมัสยิดในวิทยาลัยหรือ
บริเวณใกล้เคียง 2.มีร้านอาหารฮาลาลให้นักศึกษามุสลิม 3.มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม
เอื้อต่อการเรียนการสอน

กระบวนการ(Process) ได้แก่ 1. ครูพานักศึกษาไปปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา
ละหมาดที่มัสยิด 2. ครู นักศึกษาในวิทยาลัย สามารถไปรับประทานอาหารที่ฮาลาล

ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ 1. มีการบริหารงานวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล 2. ผู้เรียนมีแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดี 3. มีบุคลากร ครูที่มีคุณภาพและผู้บริหารที่
สามารถบริหารวิทยาลัยอย่างมืออาชีพ 4. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นอิสลามิกชน
ที่ดีอย่างเคร่งครัด

3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา

3.1 ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ 1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมชน 2. โครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3. กำหนดวันสำคัญทางศาสนาเป็นวันหยุดเช่น วันตรุษอีดิลฟิตรีอีดิลอัฮฮา 4. เครือข่ายสนับสนุนงบประมาณภายในและภายนอกประเทศ

กระบวนการ(Process) ได้แก่ 1. จัดการศึกษาหลากหลาย สร้างทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัด 2. ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการทำกิจกรรม 3. จัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม

ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ 1. มีความรู้ด้านอิสลามศึกษา ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนถือนับถืออย่างเคร่งครัด 2. มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ 3. มีความรู้และทักษะสามารถประกอบอาชีพได้

4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

4.1 ด้านความร่วมมือ ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ 1. จัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ 2. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ 3. มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น

กระบวนการ(Process) ได้แก่ 1. จัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม 2. จัดการศึกษาแบบมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา 3. ใช้และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ 1. การจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา 2. ผู้เรียนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต 3. มีความรู้ทักษะสามารถประกอบอาชีพได้ 4. นักศึกษาสามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคัน

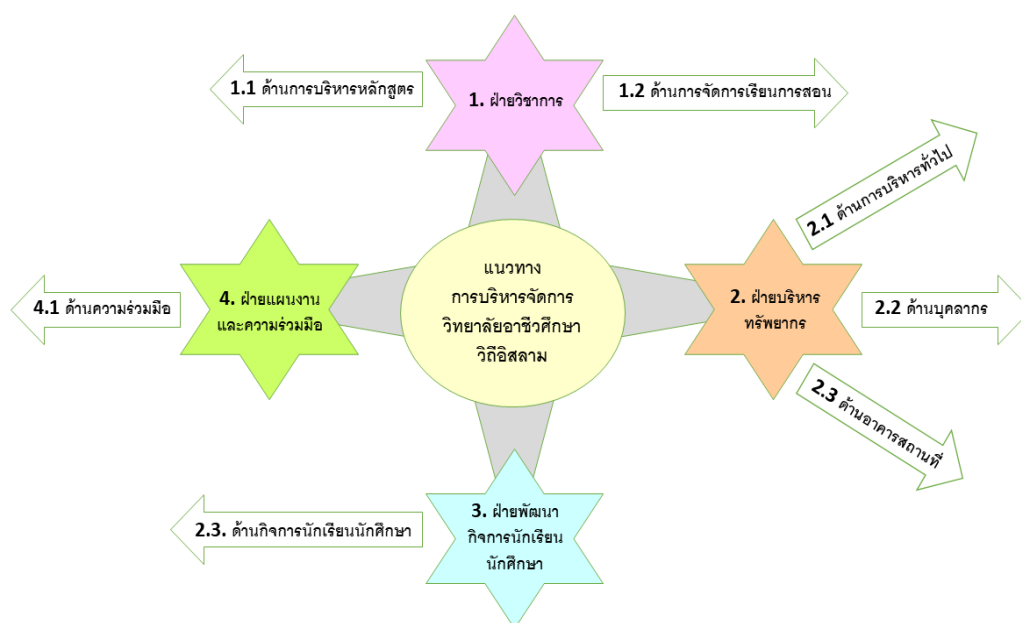
ทั้งนี้จากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม จะนำไปดำเนินการจัดทำเป็นแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อเขียนสรุปแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม ดังผลการวิจัยในระยะที่ 2

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยดำเนินการจัดประชุมเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเทคนิควิธีการที่ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม เพราะว่าการสนทนากลุ่มสามารถช่วยผู้วิจัยในการนำข้อมูล

ที่ได้จากการลงความเห็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายระดับวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านอิสลามศึกษาในมหาวิทยาลัย/สถานศึกษา จำนวน 2 คน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน

ดำเนินการจัดประชุมเพื่อสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ถึงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 7 ฉบับ ส่งหนังสือเชิญและเอกสารประกอบการสนทนากลุ่มไปยังผู้เชี่ยวชาญทางอีเมลล์ จำนวน 7 คน ติดต่อนัดหมายวันเวลา ดำเนินการจัดประชุมเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 เกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม มาทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามและข้อเสนอแนะอื่นๆต่อไป โดยผลการดำเนินการสัมภาษณ์สามารถสรุปแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม การบริหารงาน 4 ฝ่าย ดังนี้

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

1. ฝ่ายวิชาการ มีแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามดังนี้

วิทยาลัยจัดหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษาสามัญและวิชาชีพ จัดตารางเรียน โดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา(การละหมาด) จัดวิธีการเรียนการสอนยืดหยุ่นตามเทคโนโลยีและผู้เรียน จัดการสอนเน้นภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ ใช้นวัตกรรมการวิจัยและเทคโนโลยีในการจัดการเรียน

“การบริหารหลักสูตรชานาวิญ์ควรเป็นหลักสูตรที่คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ดั้งเดิม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง บนพื้นฐานของศาสนาอิสลาม ภาษา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมด้วย กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งรัดและรับรองหลักสูตรมาตรฐานชานาวิญ์ และกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานเดียวกัน”

อาจารย์อิสลามศึกษาคนที่ 1 สนทนากลุ่ม

“วิทยาลัยต้องจัดตารางเรียนให้นักศึกษา โดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา(การละหมาดซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับมุสลิมทุกคนที่ต้องปฏิบัติศาสนกิจทุกวัน วันละ 5 เวลา”

อาจารย์อิสลามศึกษาคนที่ 1 สนทนากลุ่ม

“วิทยาลัยจัดวิธีการเรียนการสอนยืดหยุ่นตามเทคโนโลยีและผู้เรียน”

อาจารย์อิสลามศึกษาคนที่ 2 สนทนากลุ่ม

“วิทยาลัยต้องเน้นการสอนเน้นภาษาอาหรับเป็นภาษารองจากภาษาอังกฤษ เพราะในอนาคตภาษาอาหรับจะเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารทั่วโลกและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เมื่อนักศึกษาจบการศึกษาก็จะมีทักษะด้านภาษาอาหรับติดตัวไปประกอบอาชีพได้”

อาจารย์อิสลามศึกษาคนที่ 1 สนทนากลุ่ม

“การมีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องอินเตอร์เน็ต สามารถอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอนและนักศึกษาได้ใช้นวัตกรรมการวิจัยและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้สะดวกมากยิ่งขึ้น นักศึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลในห้องเรียนได้เลย ”

อาจารย์มหาวิทยาลัยคนที่ 1 สนทนากลุ่ม

2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร มีแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามดังนี้

วิทยาลัยมีบริหารจัดการเพิ่มกลุ่มการบริหารงานฝ่ายอิสลามศึกษาในสถานศึกษา มีครูและผู้บริหารที่เป็นมุสลิม มีการปฏิบัติตนและเป็นแบบอย่างของอิสลามิกชนที่ดี มีจัดการเรียนการสอนเป็นระบบ ชัดเจน มีประสิทธิภาพ มีการบริหารงานประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประสบความสำเร็จ มีครูพานักศึกษาไปปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดที่มีสยิด หรือมีห้องละหมาดให้สำหรับนักศึกษาได้ปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดได้ มีโรงอาหารสำหรับครู นักศึกษามุสลิมที่สามารถไปรับประทานอาหารฮาลาลได้ มีการจัดบริการสาธารณูปโภค น้ำดื่มที่สะอาด ห้องน้ำห้องส้วม อาหารกลางวันที่ยาล้างเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาอย่างเหมาะสม สนับสนุนส่งเสริมให้เต็มที่ในการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรด้านวิชาการและด้านอื่นๆ มีอาคารเรียน อาคารประกอบ สถานที่ฝึกปฏิบัติและสภาพแวดล้อมเหมาะกับการใช้งาน

“ด้านการบริหารงานทั่วไป หากวิทยาลัยขาดแคลนอาคารเรียนถาวรและสิ่งอำนวยความสะดวก และสัดส่วนผู้เรียนและผู้สอนต่อห้องเรียนไม่เหมาะสม ควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกสนับสนุนงบประมาณตามความต้องการเพื่อให้มีอาคารเรียน อาคารประกอบเพียงพอ”

ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สนทนากลุ่ม

“ด้านงบประมาณหากว่าได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐไม่เพียงพอ ดังนั้นทางวิทยาลัยอาจต้องสร้างเกณฑ์เรื่องของการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ มาสนับสนุนด้วย”

ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สนทนากลุ่ม

“ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ควรมีกลุ่มการบริหารงานฝ่ายอิสลามศึกษาในสถานศึกษาแยกออกมา เพื่อสะดวกในการบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรชานาวิยและหลักสูตรบูรณาการอิสลาม”

อาจารย์อิสลามศึกษา สนทนากลุ่ม

“ด้านโครงสร้างการบริหารงานฝ่ายอิสลามศึกษาในสถานศึกษายังไม่ชัดเจน ควรมีการปรับโครงสร้างการบริหาร สถานภาพของกลุ่มการบริหาร ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบการบริหารงานฝ่ายอิสลามศึกษาในสถานศึกษาให้ชัดเจน มีความทันสมัย ตลอดจน

ควรศึกษาและนำกระบวนการของวิทยาลัยที่มีการจัดตั้งมาแล้วประสบความสำเร็จมาดัดแปลงเพื่อดำเนินการ”

ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สนทนากลุ่ม

“การมีภาพลักษณ์ตัวอย่างที่ดีของครูและผู้บริหารที่เป็นมุสลิม นอกเหนือจากการการปฏิบัติตนและเป็นแบบอย่างของมุสลิมที่ดีแล้ว การแต่งกาย การพูดจา การมีมารยาทก็เป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนเป็นครู”

ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สนทนากลุ่ม

3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา มีแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามดังนี้

วิทยาลัยมีจัดการศึกษาหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษากับวิชาชีพและหลักสูตรฐานวิถียุทธอิสลาม มีการกำหนดรูปแบบนักศึกษาสำหรับนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักการศาสนาอิสลาม มีจัดการศึกษาโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชาและจัดโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีจัดการสอนผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีหรือเรียนตามความถนัดและสนใจ มีการจัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

“ในอนาคตวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามควรจัดการศึกษาหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษากับวิชาชีพและหลักสูตรฐานวิถียุทธอิสลามในหลักสูตรอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อนาคตควรเน้นจัดการสอนเน้นภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษและภาษามลายู”

อาจารย์อิสลามศึกษา สนทนากลุ่ม

“การกำหนดวันสำคัญตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม เช่น วันตรุษอีดิ้ลฟิตรี วันตรุษอีดิ้ลอัดฮา และควรมีการกำหนดให้บ่ายวันศุกร์เป็นวันหยุดนอกเหนือจากวันหยุดราชการตามประเพณี เพื่อเป็นความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติศาสนกิจ “ละหมาด” .ในช่วงบ่ายวันศุกร์ที่เป็นการละหมาดใหญ่ของสัปดาห์ มุสลิมต้องละหมาดทุกวันวันละ 5 เวลาอยู่แล้ว เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติอีกทั้งยังเป็นการจัดการศึกษาโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชาด้วย”

อาจารย์อิสลามศึกษา สนทนากลุ่ม

“การกำหนดให้มีเครื่องแบบนักศึกษาสำหรับนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักการศาสนาอิสลาม ทำให้มีความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของความเป็นมุสลิมมากขึ้น ทำให้แตกต่างจากวิทยาลัยอื่น ผู้ปกครองอยากที่จะให้ลูกมาเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นวิถีอิสลาม ทำให้ผู้ปกครองมั่นใจในการส่งลูกหลานมุสลิมมาเรียนเพื่อให้มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด”

ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สนนากลุ่ม

“การพานักศึกษาไปละหมาดที่มีสยิดในวันศุกร์ถือเป็นการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชาและจัดโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนอย่างหนึ่ง เพราะเป็นการฝึกวินัยและความรับผิดชอบของนักศึกษา ให้มีความเคร่งครัดปฏิบัติตามหลักการศาสนาอิสลามที่ตนเองนับถือ”

ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สนนากลุ่ม

4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ มีแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามดังนี้

วิทยาลัยมีจัดการศึกษาอาชีวศึกษาวิถีอิสลามมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มีจัดการศึกษาหลากหลาย สร้างทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัดและสนใจ มีจัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม ใช้และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

“ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองบางคนไม่ให้ความร่วมมือและไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของวิทยาลัย ควรหาโอกาสให้ผู้ปกครองมาเป็นคณะกรรมการวิทยาลัยร่วมกัน เช่น การสนับสนุนงบประมาณที่ไม่ใช่รูปแบบเงิน อาจจะเป็นสิ่งของ เช่น อาหารกลางวัน อาคารสถานที่ วิทยากร นักศึกษาฝึกงาน ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม”

ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา สนนากลุ่ม

และจากข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 เกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม มาทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มา

วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามและข้อเสนอแนะอื่นต่อไป โดยผลการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สรุปแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามตามการบริหารงาน 4 ฝ่าย สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

การบริหารงาน 4 ฝ่าย	เป้าประสงค์	แผนกลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1. ฝ่ายวิชาการ (รองผู้อำนวยการฝ่าย วิชาการเป็นผู้รับผิดชอบ การบริหารงาน)	1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำ สอนของศาสนาอิสลาม 2. ผู้สำเร็จการศึกษามี ความรู้และทักษะ ตอบสนองความต้องการ ตลาดแรงงาน 3. ผู้สำเร็จการศึกษามี ความเป็นเลิศทาง วิชาการควบคู่คุณธรรม จริยธรรม	1. บูรณาการวิชาอิสลาม ศึกษาสามัญและวิชาชีพ 2. จัดตารางเรียนโดย คำนึงถึงการปฏิบัติ ศาสนกิจตามเวลา(การ ละหมาด) 3. วิธีการเรียนการสอน ยืดหยุ่นตามเทคโนโลยี และผู้เรียน 4. จัดการสอนเน้นภาษา อาหรับ ภาษาอังกฤษ 5. ใช้นวัตกรรมการวิจัย และเทคโนโลยีในการ จัดการเรียน	1. จำนวนรายวิชาที่มี การบูรณาการกับสาระ อิสลามศึกษา 2. ชั่วโมงการปฏิบัติ ศาสนกิจในแต่ละวันและ สัปดาห์ 3. ร้อยละของจำนวน ผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ ละสาขา 4. ร้อยละของจำนวนวิชา ที่จัดการสอนโดยเน้น ภาษาอาหรับ
2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร	1. วิทยาลัยมีการ บริหารงานวิทยาลัยที่มี ประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล 2. ผู้เรียนมีแบบอย่างการ ปฏิบัติตนที่ดี 3. วิทยาลัยมีบุคลากร และครูที่มีคุณภาพ	1. บริหารจัดการงาน 4 ฝ่ายและงานฝ่ายอิสลาม ศึกษาในสถานศึกษา 2. ครูและผู้บริหารมีการ ป ฏิ บั ต ิ ต น แ ล ะ เ ป็ น แบบอย่างที่ดี 3. จัดการเรียนการสอน เป็นระบบ ชัดเจน มี ประสิทธิภาพ	1. ร้อยละของจำนวน คอมพิวเตอร์ที่สอดคล้อง กับจำนวนนักศึกษา 2. จำนวนรางวัลของ วิทยาลัยได้รับการยกย่อง หรือได้รับรางวัลด้านการ บริหารสถานศึกษา การพัฒนาศักยภาพครู

ตาราง 2 (ต่อ)

การบริหารงาน 4 ฝ่าย	เป้าประสงค์	แผนกลยุทธ์	ตัวชี้วัด
	4. วิทยาลัยมีผู้บริหารที่สามารถบริหารวิทยาลัยอย่างมืออาชีพ 5. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นอิสลามิกชนที่ดีอย่างเคร่งครัด	4. บริหารงานวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ประสบความสำเร็จ 5. ครูพานักศึกษาไปปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดที่มัสยิด หรือมีห้องละหมาดสำหรับนักศึกษาได้ปฏิบัติศาสนกิจ 6. ครู นักศึกษาในวิทยาลัย สามารถไปรับประทานอาหารที่ฮาลาล	3. จำนวนรางวัลหรือการเชิดชูเกียรติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษา 4. จำนวนรางวัลหรือการเชิดชูเกียรติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพครู 5. จำนวนรางวัลวิทยาลัยได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ หรือได้รับรางวัลด้านการบริหารสถานศึกษา 6. จำนวนโครงการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมในหลักสูตร
3.ฝ่ายพัฒนากิจการ นักเรียนนักศึกษา	1. ผู้เรียนมีความรู้ด้านอิสลามศึกษา ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัด 2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ 3. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะสามารถประกอบอาชีพได้ 4. ผู้เรียนสามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคัน	1. จัดการศึกษาหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษากับวิชาชีพและหลักสูตรนานาชาติวิถีอิสลามในสถานศึกษา 2. กำหนดรูปแบบนักศึกษาสำหรับนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักการศาสนาอิสลาม 3. จัดการศึกษาโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในทุกรายวิชา และจัดโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	1. ร้อยละของหลักสูตรที่ได้รับรับรองหน่วยงาน 2. จำนวนโครงการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมในหลักสูตร 3. จำนวนนักศึกษาที่จบการศึกษาและประกอบอาชีพ 4. จำนวนนักศึกษาที่จบการศึกษาแต่ละปีการศึกษา

ตาราง 2 (ต่อ)

การบริหารงาน 4 ฝ่าย	เป้าประสงค์	แผนกลยุทธ์	ตัวชี้วัด
		4. ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีหรือเรียนตามความถนัดและสนใจ 5. จัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์	
4.ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ	1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา 2. ผู้เรียนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต 3. ผู้เรียนมีความรู้ทักษะสามารถประกอบอาชีพได้	1. จัดการศึกษาอาชีวศึกษาวิถีอิสลามมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา 2. จัดการศึกษาหลากหลาย สร้างทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัดและสนใจ 3. จัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและสังคม ใช้และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. จำนวนรางวัลของวิทยาลัยได้รับการยกย่องหรือได้รับรางวัลด้านการบริหารสถานศึกษา 2. จำนวนการนักศึกษาที่ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ 3. จำนวนนักศึกษาที่จบการศึกษาและประกอบอาชีพ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ (1) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลามและ (2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลาม

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเพื่อใช้แนวคิดในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ (1) มโนทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในอิสลาม (2) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา (3) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบ (4) การวิจัยแบบกรณีศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ (1) ระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม และ (2) การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลาม

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยศึกษากระบวนการเชิงระบบของการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามทั้ง 3 แห่ง เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามทั้ง 3 แห่ง วิทยาลัยละ 7 คน จำนวนทั้งหมด 21 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่ (1) ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม จำนวน 6 คน (2) ครูผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม จำนวน 6 คน (3) นักเรียนที่ศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม จำนวน 6 คน และ (4) ผู้ปกครองหรือกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยดำเนินการร่างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure) สำหรับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยนั้น ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามภารกิจการบริหารงานวิทยาลัย 4 ด้าน ได้แก่ 1. ฝ่ายวิชาการ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร 3. ฝ่ายพัฒนานักเรียน นักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ จำนวน 4 ชุด สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน นักศึกษาและผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา

จากนั้นเสนอร่างแบบสัมภาษณ์ต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเบื้องต้น และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ความถูกต้องของภาษา และความครอบคลุมตามเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของข้อคำถามที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ก่อนนำไปสัมภาษณ์จริง

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแสดงองค์ประกอบกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม โดยกระบวนการเชิงระบบประกอบไปด้วย ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม ทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ 1. ฝ่ายวิชาการ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ แต่ละฝ่ายของการบริหารการจัดการ มีองค์ประกอบเชิงระบบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบของแต่ละฝ่ายงาน ได้แสดงเฉพาะจุดเน้นของวิถีสลามตามการสังเคราะห์ของการสัมภาษณ์เชิงลึก

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีสลาม

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยดำเนินการจัดประชุมเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเทคนิควิธีการที่ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม เพราะว่าการสนทนากลุ่มสามารถช่วยผู้วิจัยในการนำข้อมูลที่ได้จากการลงความเห็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายระดับวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านอิสลามศึกษาในมหาวิทยาลัย/สถานศึกษา จำนวน 2 คน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน

ดำเนินการจัดประชุมเพื่อสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับแนวทางทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ถึงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 7 ฉบับ ส่งหนังสือเชิญและเอกสารประกอบการสนทนากลุ่มไปยังผู้เชี่ยวชาญทางอีเมลล์ จำนวน 7 คน ติดต่อกันนัดหมายวันเวลาดำเนินการจัดประชุมเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 เกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม มาทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามและข้อเสนอแนะอื่นๆต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม มีดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายวิชาการ ประกอบไปด้วย

1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ หลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรบูรณาการอิสลาม หลักสูตรนานาชาติ บูรณาการอิสลามทุกกลุ่มสาระ กำหนดรูปแบบนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักศาสนา

1.2 ด้านการเรียนการสอน ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ กำหนดภาษาอาหรับเป็นภาษารองจากภาษาอังกฤษและภาษามลายู

กระบวนการ(Process) ได้แก่ บูรณาการวิชาอิสลามศึกษาสามัญและวิชาชีพ จัดการสอนเน้นภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ จัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา(การละหมาด) วิธีการเรียนการสอนยืดหยุ่นตามเทคโนโลยีและผู้เรียน ใช้นวัตกรรม การวิจัยและเทคโนโลยีในการจัดการเรียน จัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระให้สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมอยู่เสมอ พัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น

ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ มุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ตอบสนองความต้องการตลาดแรงงาน มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ควบคู่คุณธรรมจริยธรรม

2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร ประกอบไปด้วย

2.1 ด้านการบริหารทั่วไป ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ มีกลุ่มบริหารกิจการอิสลามในการบริหารงานของโรงเรียน

กระบวนการ(Process) ได้แก่ บริหารจัดการงานอิสลามศึกษาในสถานศึกษา

2.2 ด้านบุคลากร ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็นมุสลิม ผู้บริหาร ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี

กระบวนการ(Process) ได้แก่ มีการปฏิบัติตนและเป็นแบบอย่างที่ดี จัดการเรียนการสอนเป็นระบบ ชัดเจน มีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านอาคารสถานที่ ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ มีมัสยิดในวิทยาลัยหรือบริเวณใกล้เคียง มีร้านอาหารฮาลาลให้นักศึกษามุสลิม มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอน

กระบวนการ(Process) ได้แก่ ครูพานักศึกษาไปปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดที่มัสยิด ครู นักศึกษาในวิทยาลัย สามารถไปรับรับประทานอาหารที่ฮาลาล

ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ มีการบริหารงานวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เรียนมีแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดี มีบุคลากร ครูที่มีคุณภาพและผู้บริหารสามารถบริหารวิทยาลัยอย่างมืออาชีพ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นอิสลามิกชนที่ดีอย่างเคร่งครัด

3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ประกอบไปด้วย

3.1 ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมนุม โครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดวันสำคัญทางศาสนา เป็นวันหยุดเช่น วันตรุษอีดิ้ลฟิตรี,อีดิ้ลอัดฮา เครือข่ายสนับสนุนงบประมาณภายในและภายนอกประเทศ

กระบวนการ(Process) ได้แก่ จัดการศึกษาหลากหลาย สร้างทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัด ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการทำกิจกรรม จัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม

ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ มีความรู้ด้านอิสลามศึกษา ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัด มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความรู้และทักษะสามารถประกอบอาชีพได้

4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ประกอบไปด้วย

4.1 ด้านความร่วมมือ ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ จัดให้ทุนการศึกษา ประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น

กระบวนการ(Process) ได้แก่ จัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม จัดการศึกษาแบบมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ใช้และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ การจัดการอาชีวศึกษาอิสลามที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ผู้เรียนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความรู้ทักษะสามารถ ประกอบอาชีพได้ นักศึกษาสามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคัน โดยมี องค์ประกอบเชิงระบบของแต่ละฝ่ายงาน ได้แสดงเฉพาะจุดเน้นของวิถีอิสลามตามการสังเคราะห์ ของการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 21 คน ที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน

ตอนที่ 2 แนวทางทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลาม พบว่า แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม มีดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายวิชาการ

จัดหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษากับวิชาชีพ จัดตารางเรียน โดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา (การละหมาด) จัดวิธีการเรียนการสอนยืดหยุ่นตาม เทคโนโลยีและผู้เรียน จัดการสอนเน้นภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ ใช้นวัตกรรมการวิจัยและเทคโนโลยีในการจัดการเรียน

2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร

มีบริหารจัดการเพิ่มกลุ่มการบริหารงานฝ่ายอิสลามศึกษาในสถานศึกษา มี ครูและผู้บริหารที่เป็นมุสลิม ปฏิบัติตนและเป็นแบบอย่างของมุสลิมที่ดี มีจัดการเรียนการสอนเป็น ระบบ ชัดเจน มีประสิทธิภาพ มีการบริหารงานประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีครูพานักศึกษาไป ปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดที่มัสยิด หรือมีห้องละหมาดให้สำหรับนักศึกษาได้ปฏิบัติ ศาสนกิจตามเวลาละหมาดได้ มีโรงอาหารฮาลาลที่สามารถรับรับประทานได้

3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา

มีจัดการศึกษาหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษากับวิชาชีพ และหลักสูตร ชานาวิยวิถีอิสลาม มีการกำหนดเครื่องแบบนักศึกษา สำหรับมุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตาม หลักการศาสนาอิสลาม มีจัดการศึกษาโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชา และจัด โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีจัดการสอนผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี หรือเรียน ตามความถนัดและสนใจ มีการจัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

มีจัดการศึกษาอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีจัดการศึกษาหลากหลาย สร้างทางเลือก ให้นักเรียนตามความถนัดและสนใจ มีจัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและ สังคม ใช้และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม อภิปรายผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

(1) ด้านการบริหารหลักสูตร

การนำหลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรบูรณาการอิสลาม หลักสูตรนานาชาติมาใช้ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามและการกำหนดเครื่องแบบนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักศาสนาอิสลามนั้น ซึ่งตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาเรียน โดยต้องจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมตรงตามความต้องการและสภาพ ท้องถิ่น ชุมชนและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อับดุลหาดี อะละมาด (2555) พบว่า แนวทางการบริหารงานด้านหลักสูตรผลการวิจัยพบว่า ควรจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ระดับชั้นและวัยของผู้เรียน

บูรณาการอิสลามทุกกลุ่มสาระ หลักสูตรนี้สามารถตอบสนองเป้าหมายหลักคือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชาวไทยมุสลิมเป็นวิชาพื้นฐาน ซึ่งนับว่ามีความสำคัญมาก เพื่อให้ผู้เรียนรักในความเป็นไทยและชาวไทยมุสลิม หลักสูตรนานาชาติในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวิชาเพิ่มเติม ยังเป็นการผสมผสานหรือการบูรณาการระหว่างการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิม และรูปแบบระบบการจัดการศึกษสมัยใหม่ ภายในบริบทโรงเรียนคือ จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนแบบอิสลามและวัฒนธรรมประเพณีไทยที่ไม่ขัดกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับ กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2550, น.1 และ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2547, น.1 (: อัมมาร์ สยามวาลา (2548, น.1) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Banks (2002 p(18-13 ได้เสนอ แนวทางจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมศึกษาไว้ใน มิติ ดังนี้ คือ 5 การบูรณาการในเนื้อหา)Content Integration) คือการที่ครูผู้สอนยังคงสอนวิชา ต่างๆ เหมือนที่เคยสอนมา ขณะเดียวกันก็นำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มต่างๆ มาสอดแทรก บูรณาการในเนื้อหาเดิมที่กำลังสอน อยู่ โดยครูอาจนำข้อมูลสนเทศจากกลุ่มวัฒนธรรม ของนักเรียนที่อยู่ในห้องเรียน ในโรงเรียน หรือใน ชุมชนมายกตัวอย่าง มาอภิปรายร่วมกัน

(2) ด้านการเรียนการสอน

การจัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา(การละหมาด) เพื่อมุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม การกำหนดจัดการสอนเน้นภาษาอาหรับเป็นภาษารองจากภาษาอังกฤษและภาษามลายู โดยการบูรณาการวิชา

อิสลามศึกษาสามัญและวิชาชีพ เพื่อให้นักศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม มีความเป็นเลิศทางวิชาการควบคู่คุณธรรมจริยธรรมนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน รังสิโยภุชญ์ (2543, น. 137-138) โดยกล่าวว่า โรงเรียนดังกล่าวมีผู้บริหารและครูเป็นมุสลิม ผู้ปกครองมีความไว้วางใจในด้านการปลูกฝังคุณธรรมศาสนาตลอดมา ในขณะที่เดียวกันรูปแบบด้านนี้ก็มีลักษณะเปิดกว้างสำหรับครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่มีได้นับถือศาสนาอิสลามช่วยพัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งการรักษาสถานภาพความสมานฉันท์หรือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติให้มีในโรงเรียนอิสลาม เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักสภาพสังคมไทยที่มีความหลากหลายเมื่อจบการศึกษาไป การกำหนดสัดส่วนนักเรียนมุสลิมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 เพื่อให้โรงเรียนสามารถบรรจุเป้าหมายหลักได้ และ การกำหนดวันสำคัญตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามและบ่ายวันศุกร์เป็นวันหยุดนอกเหนือจากวันหยุดราชการตามประเพณีเป็นความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติศาสนกิจ “ละหมาด” ในช่วงบ่ายวันศุกร์ ดังนั้นรูปแบบโรงเรียนมีความยืดหยุ่นแตกต่างกันไปในส่วนย่อยตามความต้องการของผู้เรียนในแต่ละภูมิภาคของไทย ตามแนวทางการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการ หน่วยงานสามารถตอบสนองบริการประชาชนได้ตามมาตรฐานสากล โดยยึดหลักการปฏิบัติงานเพื่อประชาชน

(3) ด้านการบริหารทั่วไป

ด้านโครงสร้างการบริหารเพื่อตอบสนองเป้าหมายหลัก จึงควรการมีกลุ่มบริหารกิจการอิสลามในการบริหารงานของวิทยาลัย เพื่อบริหารจัดการงานอิสลามศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม สอดคล้องกับแนวคิดของ อิบรอเฮม ณรงค์รักษาเขต (2549, บทสรุป) ด้านนี้จะทำให้วิทยาลัยเป็นที่ไว้วางใจของชุมชน ดังจะเห็นได้ว่า สถาบันที่ได้รับความนิยมอย่างมากในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตาดีกา และปอเนาะ เพราะในสถาบันแห่งนี้มีการเรียนการสอนวิชาการศาสนาซึ่งเป็นที่ต้องการของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สะกะเรีย แวโซะ, 2550, บทคัดย่อ) โครงสร้างการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรปรับปรุงระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีกลุ่มงานหลัก คือ กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามและกลุ่มงานบริหารทั่วไป

การสนับสนุนเครือข่ายภาคีอุปถัมภ์ เพื่อสนับสนุนการศึกษาทุกระบบเช่น เครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ เครือข่ายการบริหารและพัฒนาองค์กร เครือข่ายการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีการสร้างระบบ การประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกสำหรับการให้บริการการศึกษาทุกระบบ ผู้บริหารเป็นผู้นำระดับมืออาชีพ มีความรู้

ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดี สนับสนุนส่งเสริมให้เต็มที่ในด้านอาคารสถานที่ มุ่งพัฒนาวิทยาลัยด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม กำหนดพื้นที่วิทยาลัยให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา

(4) ด้านบุคลากร

วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามมีผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็นมุสลิม เมื่อองค์กรมีนโยบายแล้ว หากขาดบุคลากรที่มีมาเป็นฟันเฟืองในการขับเคลื่อนนโยบายแล้ว ย่อมไม่อาจทำให้องค์กรนั้นประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น บุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดอีกประการหนึ่งของ องค์กรในการบริหารจัดการองค์กรให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้และหากวิทยาลัยมีผู้บริหาร ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี การพัฒนาบุคลากรถือเป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นผลทำให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวอย่างที่ดี ตั้งใจเรียน ส่งผลทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสุตา ไชยวิจารณ์ (2553) พบว่า แนวทางในการพัฒนาและสนับสนุนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่สำคัญคือการพัฒนาบุคลากรผู้สอนทั้งในด้านความรู้ความสามารถทางด้านศาสนาและความชำนาญในวิชาชีพผู้สอน การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

(5) ด้านอาคารสถานที่

ควรจัดบริการสาธารณูปโภค น้ำดื่มสะอาด ห้องน้ำห้องส้วม มีร้านอาหารฮาลาลให้นักศึกษามุสลิมได้รับประทานอาหารกลางวัน มีมัสยิดในวิทยาลัยหรือบริเวณใกล้เคียง มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาอย่างเหมาะสม การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาควบคู่แผนปฏิบัติงานประจำปีที่เหมาะสมกับหลักสูตร และบริบทของวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามแต่ละแห่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้เต็มที่ในด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษาอย่างเข้มแข็ง มีอาคารเรียนอาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ สถานที่ฝึกปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมเหมาะกับการใช้งานโดยใช้แผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนานักศึกษาสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา พัฒนาบรรยากาศ สภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการใช้งานโดยใช้แผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนานักศึกษาสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

(6) ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

การกำหนดวันสำคัญทางศาสนาเป็นวันหยุดเพิ่มเติมนอกเหนือจากวันหยุดที่รัฐบาลกำหนด เช่น วันตรุษอีดีลฟีตรีอีดีลฮัจญ์สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธีรัช ชูชื่น (2555, น. 133-134) ได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรจึง ต้องคำนึงถึงความรู้ด้านพหุวัฒนธรรมและทักษะที่ นักเรียนนำมาใช้ใน ห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม ถือได้ว่าเป็นหลักสูตรที่กว้าง เพราะต้องใช้ได้กับนักเรียนทุกคน หลักสูตรจึงต้องระบุนความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชุมชน โรงเรียน พ่อแม่ นักเรียนไว้มนปฏิบัติ การเรียนการสอน เช่น เดือนรอมาดอน (ถือศีลอด), เดือนเมษายน (เทศกาลปีใหม่ไทย “วันสงกรานต์”) หรือเดือนตรุษจีน (เทศกาล ให้อาหารของคนจีน) เป็นต้น หลักสูตรดังกล่าวต้องไม่ กระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจ และต้องกระตุ้น ให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรมของตนและคนรอบข้างด้วย

(7) ด้านความร่วมมือ

วิทยาลัยได้รับความร่วมมือการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายใน และต่างประเทศหรือการมีเครือข่ายสนับสนุนงบประมาณภายในและภายนอกประเทศจะทำให้ เกิดความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้ง่ายขึ้น เช่น การประสานงานขอสนับสนุนงบประมาณต่างๆ เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในวิทยาลัย และการมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับ สถานศึกษาอื่น รูปแบบด้านความเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทุกระดับ สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2544, น.1) และ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549, น.2) รวมทั้งจะเป็นการเสริมสร้างสังคมแห่งการ เรียนรู้ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันมิให้สังคมไทยมีลักษณะบริโภคนิยมเต็มรูปแบบโดยยังคง สามารถรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยไว้ได้ และเมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนใน สถานะที่เป็นองค์การ การผลักดันให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ภายใต้ฐานแนวคิด แบบไตรภาคีระหว่าง หน่วยงานรัฐ สถาบัน วิชาการ องค์กรพัฒนาชุมชน/เอกชนและองค์กรชุมชน ศรีสุดา ไชยวิจารณ์ (2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุไลมาน ยังปากน้ำ (2555) พบว่า โรงเรียน ควรจัดประชุมผู้ปกครอง ควรร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดโครงการประชุมสัมมนาพ่อ แม่ ผู้ปกครองของผู้เรียน และสื่อโทรทัศน์หรือวิทยุชุมชน ควรให้มีจัดรายการที่เน้นการสร้าง ความตระหนักแก่ผู้ปกครองให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนการสอนอิสลามศึกษา

อีกทั้ง การจัดการอาชีวศึกษาอิสลาม มีความรู้ทักษะสามารถประกอบ อาชีพได้ การส่งเสริมให้นักศึกษาในวิทยาลัยได้รับทุนการศึกษา สำหรับนักศึกษาที่ขาดโอกาสทาง

การศึกษายากจน สามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคัน เพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ วานิษากร (2555, น. 28) (ซึ่งกำหนดให้มุสลิมแสวงหาความรู้ตลอดชีวิตมีความสอดคล้องกับ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่โรงเรียนอิสลามทุกโรงเรียนของไทยมีความสอดคล้องกัน คือ ต้องการผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพทางวิชาการโดยมีคุณธรรม จริยธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลาม

ตอนที่ 2 แนวทางทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม พบว่า แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามมี 7 ด้าน อภิปรายผลได้ดังนี้

(1) ด้านการบริหารหลักสูตร

การนำหลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรบูรณาการอิสลาม หลักสูตรชานาวิयी มาใช้ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามและการกำหนดเครื่องแบบนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักศาสนาอิสลามนั้น ซึ่งตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาเรียน โดยต้องจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมตรงตามความต้องการและสภาพท้องถิ่น ชุมชนและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อับดุลหาดี อะละมาด (2555) พบว่า แนวทางการบริหารงานด้านหลักสูตรผลการวิจัย พบว่า ควรจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ระดับชั้นและวัยของผู้เรียน ควรใช้หลักสูตรตาดีกาเพียงหลักสูตรเดียวเพื่อความเป็นเอกภาพ บูรณาการอิสลามทุกกลุ่มสาระ หลักสูตรนี้สามารถตอบสนองเป้าหมายหลักคือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชาวไทยมุสลิมเป็นวิชาพื้นฐาน ซึ่งนับว่ามีความสำคัญมาก เพื่อให้ผู้เรียนรักในความเป็นไทยและชาวไทยมุสลิม หลักสูตรชานาวิयीในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวิชาเพิ่มเติม ยังเป็นการผสมผสานหรือการบูรณาการระหว่างการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิม และรูปแบบระบบการจัดการศึกษสมัยใหม่ ภายในบริบทโรงเรียน คือ จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนแบบอิสลามและวัฒนธรรมประเพณีไทยที่ไม่ขัดกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับ กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2550, น.1) และ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2547, น.1), อัมมาร์ สยามวาลา (2548, น.1) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Banks, 2002 p13-18) ได้เสนอแนวทางจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมศึกษาไว้ใน 5 มิติ ดังนี้ คือ การบูรณาการในเนื้อหา (Content Integration) คือการที่ครูผู้สอนยังคงสอนวิชา ต่างๆ เหมือนที่เคยสอนมา ขณะเดียวกันก็นำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มต่างๆ มาสอดแทรก บูรณาการในเนื้อหาเดิมที่กำลังสอน อยู่ โดยครูอาจนำข้อมูลสนเทศจากกลุ่มวัฒนธรรม ของนักเรียนที่อยู่ในห้องเรียน ในโรงเรียน หรือใน ชุมชนมายกตัวอย่าง มาอภิปรายร่วมกัน

(2) ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดตารางเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงการปฏิบัติ ศาสนกิจตามเวลา(การละหมาด) เพื่อมุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของ ศาสนาอิสลาม การกำหนดจัดการสอนเน้นภาษาอาหรับเป็นภาษารองจากภาษาอังกฤษและ ภาษามลายู โดยการบูรณาการวิชาอิสลามศึกษาสามัญและวิชาชีพ เพื่อให้นักศึกษาในวิทยาลัย อาชีวศึกษาวิถีอิสลาม มีความเป็นเลิศทางวิชาการควบคู่คุณธรรมจริยธรรมนั้น สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สมาน รังสิโยกฤษฎ์ (2543, น. 137-138) โดยกล่าวว่า โรงเรียนดังกล่าวมีผู้บริหาร และครูเป็นมุสลิม ผู้ปกครองมีความไว้วางใจในด้านการปลูกฝังคุณธรรมศาสนาตลอดมา ใน ขณะเดียวกันรูปแบบด้านนี้ก็มีลักษณะเปิดกว้างสำหรับครูหรือนุศุลากกรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถที่มีได้นับถือศาสนาอิสลามช่วยพัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งการรักษา สถานภาพความสมานฉันท์หรือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติให้มีในโรงเรียนอิสลาม เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก สภาพสังคมไทยที่มีความหลากหลาย เมื่อจบการศึกษาไป การกำหนดสัดส่วนนักเรียนมุสลิมไม่ ต่ำกว่าร้อยละ 70 เพื่อให้โรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายหลักได้ และ การกำหนดวันสำคัญตาม หลักคำสอนของศาสนาอิสลามและบ่ายวันศุกร์เป็นวันหยุดนอกเหนือจากวันหยุดราชการตาม ประเพณีเป็นความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติศาสนกิจ “ละหมาด” ในช่วงบ่ายวันศุกร์

(3) ด้านการบริหารทั่วไป

ด้านโครงสร้างการบริหารเพื่อตอบสนองเป้าหมายหลัก จึงควรการมีกลุ่ม บริหารกิจการอิสลามในการบริหารงานของวิทยาลัย เพื่อบริหารจัดการงานอิสลามศึกษาใน วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม สอดคล้องกับแนวคิดของ อิบรอเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต (2549, บทสรุป) ด้านนี้จะทำให้วิทยาลัยเป็นที่ไว้วางใจของชุมชน ดังจะเห็นได้ว่า สถาบันที่ได้รับความนิยมอย่างมากในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตาดีกา และ ปอเนาะ เพราะในสถาบันแห่งนี้มีการเรียนการสอนวิชาการศาสนาซึ่งเป็นที่ต้องการของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สะกะรียา แวโซะ (2550, บทคัดย่อ) โครงสร้างการบริหารโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรปรับปรุงระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีกลุ่มงานหลัก คือ กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามและกลุ่มงานบริหาร ทั่วไป พร้อมกับปรับโครงสร้างการบริหารงานการศึกษาเอกชนทั้งระบบอย่างเหมาะสมบนพื้นฐาน การมีส่วนร่วม โดยส่วนกลางให้จัดตั้งศูนย์บริหารการศึกษาอิสลาม ที่มีสำนักจุฬาราชมนตรี

คณะกรรมการกลางอิสลาม ศึกษานิเทศก์ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อยู่ในโครงสร้างการบริหาร หรือมีองค์หลักที่ดูแลการศึกษาเอกชนทั้งระบบ

(4) ด้านบุคลากร

อาชีวศึกษาวิถีอิสลาม มีผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับ เป็นมุสลิม เมื่อองค์กรมมีนโยบายแล้ว หากขาดบุคลากรที่มีมาเป็นพื้เนื่องในการขับเคลื่อนนโยบายแล้ว ย่อมไม่อาจทำให้องค์กรนั้นประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น บุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดอีกประการหนึ่งของ องค์กรในการบริหารจัดการองค์กรให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้และหากวิทยาลัยมีผู้บริหาร ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี การพัฒนาบุคลากรถือเป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบ ชัดเจน มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นผลทำให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวอย่างที่ดี ตั้งใจเรียน ส่งผลทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสุตา ไชยวิจารณ์ (2553) พบว่า แนวทางในการพัฒนาและสนับสนุนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่สำคัญคือการพัฒนาบุคลากรผู้สอนทั้งในด้านความรู้ความสามารถทางด้านศาสนา และความชำนาญในวิชาชีพผู้สอน การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการที่ผู้บริหารขาดภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ และขาดความรู้ความสามารถด้านวิชาการและการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ตลอดจนระบบการคัดเลือกผู้สอนยังไม่ชัดเจนทำให้การบริหารจัดการตาดีกาขาดประสิทธิภาพ

(5) ด้านอาคารสถานที่

มีบริการสาธารณูปโภค น้ำดื่มสะอาด ห้องน้ำห้องส้วม มีร้านอาหารฮาลาลให้นักศึกษามุสลิมได้รับประทานอาหารกลางวัน มีมัสยิดในวิทยาลัยหรือบริเวณใกล้เคียง มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาอย่างเหมาะสม การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาควบคู่แผนปฏิบัติงานประจำปีที่เหมาะสมกับหลักสูตร และบริบทของวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามแต่ละแห่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้เต็มที่ในด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษาอย่างเข้มแข็ง มีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ สถานที่ฝึกปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมเหมาะกับการใช้งาน โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนานักศึกษาสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา พัฒนাবรรยากาศ สภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการใช้งานโดยใช้แผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนานักศึกษาสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

พัฒนาบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม เน้นการบริหารงานที่มีความยืดหยุ่น วิทยาลัยให้ความสำคัญกับนักเรียนประจำหอพัก มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม มีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือให้แก่นักเรียนที่มีความจำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นอิสลามิกชนที่ดี

(6) ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

การกำหนดวันสำคัญทางศาสนาเป็นวันหยุดเพิ่มเติมนอกเหนือจากวันหยุดที่รัฐบาลกำหนด เช่น วันตรุษอีดิลฟิตรีอ์ดีลอัดฮา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธีรัช ชูชื่น (2555, น. 133-134) ได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม เนื่องจากการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และ วัฒนธรรมในสังคม ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงความรู้ด้านพหุวัฒนธรรมและทักษะที่ นักเรียนนำมาใช้ในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม ถือได้ว่าเป็นหลักสูตรที่กว้าง เพราะต้องใช้ได้กับนักเรียนทุกคน อีกทั้งยังเน้นที่ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งมีกลุ่มวัฒนธรรม ที่แตกต่างกันออกไป หลักสูตรจึงต้องระบุความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชุมชน โรงเรียน พ่อแม่ นักเรียนไว้מןปฏิทินการเรียนการสอน เช่นเดือนรอมาดอน (ถือศีลอด), เดือนเมษายน (เทศกาลปีใหม่ของไทย “วันสงกรานต์”) หรือเดือนตรุษจีน (เทศกาล ไหว้เจ้าของคนจีน) เป็นต้น หลักสูตรดังกล่าวต้อง ไม่กระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจ และต้องกระตุ้น ให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนและคนรอบข้างด้วย นักเรียนจะต้องได้เรียนรู้ที่มาของ ค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมต่างๆ ที่แตกต่างจากของ ตนเอง เพื่อที่จะได้เรียนรู้ เข้าใจ ยอมรับ ความแตกต่าง โดยครูต้องส่งเสริมและให้ความรู้เรื่องความแตกต่าง และสอนให้นักเรียนเกิดความ ยอมรับและเคารพผู้อื่น เน้นที่การพัฒนาทักษะในทุกด้านให้กับนักเรียนทุกคน

(7) ด้านความร่วมมือ

ได้รับความร่วมมือการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศหรือการมีเครือข่ายสนับสนุนงบประมาณภายในและภายนอกประเทศจะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้ง่ายขึ้น เช่น การประสานงานขอสนับสนุนงบประมาณต่างๆ เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อให้นักเรียนไปทัศนศึกษา ทัศนศึกษาดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในวิทยาลัย และการมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น รูปแบบด้านความเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทุกระดับ รูปแบบนี้เป็นไปตามลักษณะการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนในอนาคตที่มีการบริหารแบบเชื่อมโยง มีความเชื่อมโยงระหว่างทีมงานกับทีมงาน ระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน เครือข่ายผู้ปกครองและเครือข่ายชุมชน สอดคล้องกับ รุ่ง

แก้แแดง (2544, น. 1) และ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549, น. 2) รวมทั้งจะเป็นการเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันมิให้สังคมไทยมีลักษณะบริโภคนิยมเต็มรูปแบบโดยยังคงสามารถรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยไว้ได้ และเมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนในฐานะที่เป็นองค์การ การผลักดันให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ภายใต้ฐานแนวคิดแบบไตรภาคีระหว่าง หน่วยงานรัฐ สถาบัน วิชาการ องค์กรพัฒนาชุมชน/เอกชนและองค์กรชุมชน ศรีสุตา ไชยวิจารณ์ (2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุไลมาน ยังปากน้ำ (2555) พบว่า โรงเรียนควรจัดประชุมผู้ปกครอง ส่วนคณะกรรมการบริหารองค์กรศาสนาอิสลามควรร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดโครงการประชุมสัมมนาพ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียน และสื่อโทรทัศน์หรือวิทยุมุสลิมควรให้มีจัดรายการที่เน้นการสร้างความรู้ความตระหนักแก่ผู้ปกครองให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนการสอนอิสลามศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา มีความรู้ทักษะสามารถประกอบอาชีพได้ การส่งเสริมให้นักศึกษาในวิทยาลัยได้รับทุนการศึกษา สำหรับนักศึกษาที่ขาดโอกาสทางการศึกษายากจน สามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคัน เพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทิพวรรณ วาณิชยากร, 2553, น. 28) มีความสอดคล้องกับ หลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ซึ่งกำหนดให้มุสลิมแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต มีความสอดคล้องกับ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ที่โรงเรียนอิสลามทุกโรงเรียนของไทยมีความสอดคล้องกัน คือ ต้องการผลผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพทางวิชาการโดยมีคุณธรรม จริยธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลาม

กล่าวโดยสรุปการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อค้นพบ คือ ความคิดเห็นที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม มีดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการ ควรจัดการศึกษาหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษากับวิชาชีพ และหลักสูตรชานาอียะวิถีอิสลามในหลักสูตรอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อนาคตควรเน้นจัดการสอนเน้นภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษและภาษามลายู บูรณาการอิสลามทุกกลุ่มสาระ เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการควบคู่คุณธรรม จริยธรรม และต้องสร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม มีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียน จัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา(การละหมาด) ใช้นวัตกรรม การวิจัยและเทคโนโลยีในการจัดการเรียน พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตร

แกนกลางสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น สอดคล้องกับบริบทของวิทยาลัย อาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

2) ด้านบริหารทรัพยากร มีการจัดตั้งกลุ่มบริหารกิจการอิสลามในการบริหารงานของวิทยาลัย เพื่อบริหารจัดการงานอิสลามศึกษาในวิทยาลัย ผู้บริหาร ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี มีมัสยิดในวิทยาลัยหรือบริเวณใกล้เคียง มีร้านอาหารฮาลาลให้นักศึกษามุสลิม มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดลอมเอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อมีการบริหารงานวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นอิสลามิกชนที่ดีอย่างเคร่งครัด

3) ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา มีการกำหนดวันหยุด โดยกำหนดวันสำคัญทางศาสนาเป็นวันหยุดเช่น วันตรุษอีดีลฟิตรี วันตรุษอีดีลอัดฮา วันสำคัญทางศาสนาอิสลามวันอื่นๆ และให้วันศุกร์มีการจัดสรรเวลาให้นักศึกษาไปปฏิบัติศาสนกิจละหมาดใหญ่ในวันศุกร์ มีการกำหนดเครื่องแบบนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักศาสนาอิสลาม การรับการสนับสนุนงบประมาณภายในและภายนอกประเทศ จัดการศึกษาหลากหลาย สร้างทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัด ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการทำกิจกรรม จัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ด้านอิสลามศึกษา ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเคร่งครัด มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความรู้และทักษะสามารถประกอบอาชีพได้

4) ด้านแผนงานและความร่วมมือ มีการจัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ การมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น จัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม จัดการศึกษาแบบมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มีการใช้และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ผู้เรียนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความรู้ทักษะสามารถประกอบอาชีพได้ นักศึกษาสามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรได้รับการให้ความรู้ในกรณีที่ไม่ใช่มุสลิมเพื่อศึกษาเรียนรู้และทราบบริบทของศาสนาอิสลามในเบื้องต้น และเร่งรัดพัฒนานาบุคลากรที่จัด

การศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามทุกระดับให้ความรู้แก่ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามควรพัฒนาให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ

2. การนำแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามไปใช้ ควรมีกลุ่มบริหารอิสลามศึกษาเกิดขึ้นในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามเพื่อให้เป็นอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่สมบูรณ์ต่อไป

3. ควรให้อิสระวิทยาลัยในการได้รับสนับสนุนวิชาการและงบประมาณจากต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีประชากรนับถือศาสนาอิสลาม เพราะเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการศาสนาอิสลาม อย่างไรก็ตามรัฐยังเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการภายใต้กรอบการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

4. ฝ่ายวิชาการ ควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ควบคู่กันระหว่างวิชาศาสนาและวิชาสามัญ สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกกลุ่มสาระ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้สนใจควรศึกษาเรื่อง ข้อจำกัด ผลกระทบและองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อสังคมมุสลิม

2. ควรศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามศึกษาในประเด็นที่เกิดข้อค้นพบ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามในอนาคต

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 21 คน

1. กลุ่มที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค คลองสามวา กทม

- 1.1 นายปรีชา ศรีสง่า ตำแหน่ง ผู้รับใบอนุญาต
- 1.2 อาจารย์ปิยะณัฐ ศรีสง่า ตำแหน่ง ผู้จัดการวิทยาลัย
- 1.3 อาจารย์ปรีวี ศรีสง่า ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัย/ครูผู้สอน
- 1.4 อาจารย์คัมภีร์ ศรีเจริญ ตำแหน่ง ครูผู้สอน
- 1.5 นายภาสกร สุดใจดี นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาช่างยนต์
- 1.6 นายปฏิภาณ หวังสาคร นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สาขาช่างยนต์

2. กลุ่มที่ 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษาบริหารธุรกิจ หนองจอก กทม

- 2.1 นายมนตรี มาลีพันธ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ/ผู้รับใบอนุญาต
- 2.2 อาจารย์ปราณี มีสากวัน ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ/ผู้แทนครู
- 2.3 อาจารย์สมศักดิ์ มุหะหมัด(มุณีร) ตำแหน่ง ครูผู้สอน ผู้อำนวยการฝ่ายอิสลามศึกษา
- 2.4 อาจารย์สมทวี มานวงศ์ ตำแหน่ง ครูผู้สอน หัวหน้าหมวดสาขาอิสลามศึกษา
- 2.5 อาจารย์ภารดร แก้วนุช ตำแหน่ง ครูผู้สอนอิสลามศึกษา
- 2.6 นางสาวธีรณัฐ มังประเสริฐ(อัสม่า) นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่

ศึกษา

1 สาขาบัญชี

- 2.7 นางสาววีระยา สลาม(อาลาเวียะฮ์) นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่

1 สาขาบัญชี

3. กลุ่มที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีสลาม อะเซาะฮ์

- 3.1 นายสุชาติ บ้านศาลเจ้า(ข้าราชการบำนาญ) อดีตครู ตำแหน่งผู้อำนวยการ
- 3.2 อาจารย์สุไรยา สะดียามู ตำแหน่ง ครูผู้สอน หัวหน้างานหลักสูตร
- 3.3 อาจารย์ภารดร ผลเจริญ ตำแหน่ง ครูผู้สอน หัวหน้างานกิจการนักเรียน ฝ่ายอาคารสถานที่
- 3.4 อาจารย์ฤทัยรัตน์ มานหมัด(นัจวา) ตำแหน่ง ครูผู้สอนสาขาอิสลามศึกษา
- 3.5 อาจารย์จัสมิน นาคนาวา ตำแหน่ง ครูผู้สอน หัวหน้างานบริหารทั่วไปและงาน

วิทยาลัย

สารบัญ

3.6 อาจารย์มานิตย์ หมดชาและ ตำแหน่ง คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน
อิสลามศึกษา

3.7 นายอันวา ย่าห์ลี นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขา
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

3.8 นายอาดิสร์ ตอเล็บ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขา
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายระดับผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน
มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. ดร. ภาณุททภา วงษากิตติกุล : ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพนมมณฑราพิศ
2. ดร. จิตราวรรณ บุตรราช : รองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษก

หนองจอก

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านอิสลามศึกษา จำนวน 3 คน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. อาจารย์มานิตย์ หมดชาและ : ครูผู้สอนอิสลามศึกษา(รองผู้อำนวยการแผนกชานาวี) วิทยาลัยเทคโนโลยีอิสลาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. อาจารย์อิหมรอน โส๊ะสัน : อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. ผศ.ดร.อาแว มะแส : รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาในสถาบันการอุดมศึกษา จำนวน 4 คน มี
รายชื่อดังต่อไปนี้

1. ดร.จันทร์ศรี ภูติอริยวัฒน์ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ดร. พิพัฒน์พล เพ็ชรเที่ยง : ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และวิทยากร ด้านพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ สถาบันพัฒนาบุคลากร แพลน แอนด์ เวิร์ค และ บริษัท สะเลเต ครีเอทีฟ เลิร์น
นิง จำกัด

3. ดร. ขวัญใจ อุณหวัฒน์ไพบูลย์ : อาจารย์ประจำ ภาควิชาการจัดการทั่วไป คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม

4. อาจารย์ธันวดี ดอนวิเศษ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยาม (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ จำนวน 7 คน

1. ศาสตราจารย์ ดร.อิสรอน มะลูลีม ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาอิสลาม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาแว มะแส สาขา/คณะพัฒนสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์(นิด้า)

3. ผศ.ดร.สืบพงษ์ ปราบใหญ่ อาจารย์ประจำ ภาควิชาการศึกษาต่อเนื่องและอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4. ดร.พงษ์ศิลป์ รัตนอุดม ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก

5. ดร.ฟาฏินา วงศ์เลขา สาขาอิสลามศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. ดร.กมล เวียงไธสง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคปราจีนบุรี

7. ดร.ภัทรพล สุวรรณโณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ที่ ศธ 6918/ 3444

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๙ ตุลาคม 2560

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสนบริหารธุรกิจ

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหาร และการจัดการการศึกษา (การบริหารการอาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ ทำปริญญาโท เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สวทันพรกุล และ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ท่าน รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียนและนักศึกษา ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถี อิสลาม” เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่ของท่าน ระหว่างเดือนตุลาคม 2560 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 902 7780

ที่ ศธ 6918/ 3114

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๙ ตุลาคม 2560

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีอีอี-รอปิต

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหาร และการจัดการการศึกษา (การบริหารการอาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สวทันพรกุล และ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตสัณนิษฐานท่าน รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียนและนักศึกษา ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถี อิสลาม” เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่ของท่าน ระหว่างเดือนตุลาคม 2560 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 902 7780

ที่ ศธ ๐๕๑๙.๑๐.๐๑/๖๕๕๖

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๑๐

๙ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุมัติโครงการข้อมูลและสัมภาษณ์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสตร์บริหารธุรกิจ

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิตา ชันธชัย นิสิตการศึกษาศุภบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา แผนกวิชาการบริหารการอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความสนใจในการทำปริญญานิพนธ์ ในด้าน การพัฒนารูปแบบอาชีวศึกษาวิถีอิสลามประเทศไทย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ทางคณะผู้บริหารของวิทยาลัยและนักศึกษาในสถานศึกษา ในการให้ข้อมูลและสัมภาษณ์ ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ เพื่อให้ข้อมูลเป็นการทำปริญญานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและสัมภาษณ์และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประพันธ์ศิริ สุเสารัง)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา
โทร.๐-๒๖๔๔-๕๐๐๐ ต่อ ๑๕๒๘๗
โทรสาร.๐-๒๖๔๔-๕๒๘๑

ที่ ศธ 6918/ 3174

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖๑ ตุลาคม 2560

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีอิสลาม

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหาร และการจัดการการศึกษา (การบริหารการอาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สวทันพรกุล และ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตสัมภาษณ์ท่าน รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียนและนักศึกษา ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม” เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่ของท่าน ระหว่างเดือนตุลาคม 2560 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 902 7780

ที่ ศธ 6918/1109

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน คณบดีคณะพัฒนาลังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีคณิตา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และอาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาแว มะแส เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม” ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม ชั้น 3 ห้อง 307 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 092 596 5566

ที่ ศธ 6918/1104

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

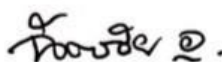
เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีคณิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และอาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญ อาจารย์อัมวดีตอนวิเศษ เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม” ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม ชั้น 3 ห้อง 307 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 092 596 5566

ที่ ศธ 6918/1104

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีอิสลาม

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีศศิมา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และอาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญ อาจารย์มานิตย์ หมดสะและ เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม” ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม ชั้น 3 ห้อง 307 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 092 596 5566

ที่ ศธ 6918/ 110๙

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน คณบดีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีศศิตา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและ
การจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหาร
วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์
สุวทันพรกุล และอาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.ขวัญใจ อุณหวัฒน์ไพบูลย์ เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
(Focus group) ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม” ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2562
เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม ชั้น 3 ห้อง 307 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามวัน
เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 092 596 5566

ที่ ศธ 6918/1101

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีวศึกษานานาชาติขอนแก่น

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีคนิตา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และอาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญ ดร.จิตรารรณ บุตรราช เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม ชั้น 3 ห้อง 307 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

หิวดิ ๑.

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 092 596 5566

ที่ ศธ 6918/1109

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

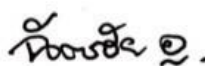
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคจุฬารักษ์ (ลาดขวาง)

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีศันดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และอาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญ ดร.ภาณุททา วงษากิตติกุล เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม ชั้น 3 ห้อง 307 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 092 596 5566

ที่ ศธ 6918/ 1109

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีณิศา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสยาม” โดยมี อาจารย์ ดร.ณฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สวทันพรกุล และอาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญ ดร.ณฤมล เรียงไธสง เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสยาม” ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม ชั้น 3 ห้อง 307 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 092 596 5566

ที่ ศธ 6918/1109

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

14 พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน อาจารย์อิมรอน โส๊ะสัน

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีศนิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และอาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) หัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม” ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม ชั้น 3 ห้อง 307 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 092 596 5566

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/45

วันที่ ๗ มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และอาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.จันทร์ศรี ภูมิอริยวัฒน์ เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) หัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม” ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 13.30 – 16.30 น. ณ ห้องประชุมชั้น 3 คณะศึกษาศาสตร์ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 087 902 7780

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาบุคลากรในสังกัดเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นิตยา ๑.

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/46

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน ดร.พิพัฒน์พล เพ็ชรเที่ยง

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สิวทันพรกุล และอาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) หัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม” ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 13.30 – 16.30 น. ณ ห้องประชุมชั้น 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 902 7780

ที่ ศธ 6918/0004

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มกราคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.พงษ์ศิลป์ รัตนอุดม (ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพนมมณฑราชูทิศ)

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการอาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” โดยมีอาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล และ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 902 7780

ที่ ศธ 6918/0004

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๓ มกราคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.กมล เรียงไธสง (ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี)

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิตา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการอาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล และ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิตา ชันธชัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 902 7780

ที่ ศร 6918/ 0004

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑ มกราคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาแว มะแสะ

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการอาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” โดยมีอาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล และ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 902 7780

ที่ ศธ 6918/019

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

8 มกราคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.ฟาฏินา วงศ์เลขา

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิตา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการอาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม” โดยมีอาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล และ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิตา ชันธชัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 902 7780

ที่ ศธ 6918/ 0004

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

3 มกราคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.สีปงษ์ ปราบใหญ่

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการอาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม” โดยมีอาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล และ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 902 7780

ที่ ศธ 6918/ 0004

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๙ มกราคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ภัทรพล สุวรรณโณ

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและ
การจัดการการศึกษา (การบริหารการอาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำ
ปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม” โดยมี
อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล และ อาจารย์ ดร.กัมปนาท
บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิต
จะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย และ
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 902 7780

ที่ ศธ 6918/ 0004

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๙ มกราคม 2561

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.อิมรอน มะลูลีม

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการอาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” โดยมีอาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล และ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอร้องเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087 902 7780

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์สำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1.2 ส่วนที่ 2 นิยามศัพท์เฉพาะ

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ปริญญานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม โดยนำข้อมูลการบริหารงาน 4 ฝ่าย ประกอบไปด้วย 1. ฝ่ายวิชาการ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามทั้ง 3 แห่ง หลังจากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และได้สรุปมาสร้างเป็นข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย

นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (ด.ศศ)

สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี.....เดือน

ความเชี่ยวชาญ.....หมายเลขโทรศัพท์.....

อีเมล.....

ส่วนที่ 2 นิยามศัพท์เฉพาะ

คำอธิบาย:

1. **วิทยาลัยอาชีวศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาดังแต่ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในหลากหลายสาขา

2. **อาชีวศึกษาวิถีอิสลาม** หมายถึง วิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามที่มีแนวทางการบริหารจัดการที่แตกต่างจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั่วไป มีองค์ประกอบของการบริหารวิทยาลัย 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

3. **แนวทาง** หมายถึง ทิศทางในการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีการนำความรู้ด้านศาสนาอิสลามมาบูรณาการในทุกๆ ด้าน การบริหารวิทยาลัย 4 ด้าน โดยใช้กระบวนการเชิงระบบ

4. **แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม** หมายถึง ทิศทางในการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีการนำความรู้ด้านศาสนาอิสลามมาบูรณาการในทุกๆ ด้านการบริหารวิทยาลัย 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

5. **ฝ่ายวิชาการ** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษา การสร้างเอกลักษณ์เป้าหมายหลักของวิทยาลัย การบริหารหลักสูตร การสร้างเอกลักษณ์จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการสร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม งานบริหารงานแผนกวิชา งานวัดและประเมินผล งานวิทยบริการและห้องสมุด งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี งานพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

6. **ฝ่ายบริหารทรัพยากร** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานบริหารงานทั่วไป งานบุคลากร งานการเงิน งานการบัญชี งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานทะเบียน งานประชาสัมพันธ์

7. **ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

8. **ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวางแผน และงบประมาณ งานศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ งานความร่วมมือ งานวิจัยพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ งานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา งานส่งเสริมผลิตผลการค้าและการประกอบธุรกิจ

9. **กระบวนการเชิงระบบ** หมายถึง การบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือสิ่งที่ป้อนเข้าไป หรือข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ(Process) และผลงาน) Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม โดยตอบคำถามที่กำหนดไว้แต่ละข้อดังนี้

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
1. ด้านวิชาการ	
1.1 เป้าหมายหลักของวิทยาลัยเพื่ออะไร(การดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายหลักของวิทยาลัย มีวิธีการอย่างไร)	
1.2 วิสัยทัศน์ของวิทยาลัยเพื่ออะไร(การดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของวิทยาลัยมีแนวทางอย่างไร)	
1.3 วิสัยทัศน์ของหลักสูตรอิสลามศึกษาเพื่ออะไร ตอบสนองความต้องการผู้เรียนหรือไม่(การบูรณาการระหว่างหลักสูตรอาชีวศึกษากับหลักสูตรอิสลามศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างไร)	
1.4 เนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษาในแต่ละหลักสูตรเป็นอย่างไร แตกต่างจากที่อื่นหรือไม่(หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยแตกต่างจากวิทยาลัยทั่วไปอย่างไร)	
1.5 การบริหารหลักสูตรและการจัดตารางเรียนเป็นอย่างไร	
1.6 ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการสร้างเอกลักษณ์ที่โดดเด่น จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม มีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมอย่างไร	
1.7 วิทยาลัยมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายหลักสูตรอย่างไร	

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
1.9 ครูผู้สอนมีมาตรการพัฒนาการวัดผลการเรียนและประเมินผล การศึกษาอย่างไร	
1.10 วิทยาลัยมีการให้บริการงานวิทยบริการและห้องสมุดอย่างไร	
1.11 วิทยาลัยมีการส่งเสริมครูผู้สอนและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการ เรียนการสอนอย่างไร	
1.12 จุดแข็งของวิทยาลัยหรือจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนของ ครูมีอะไรบ้าง	
2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร	
2.1 วิทยาลัยมีเครือข่ายความร่วมมือกับต่างประเทศหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีมีที่ใดบ้าง ร่วมมือกันในลักษณะใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง มี แนวทางการแก้ไขอย่างไร	
2.2 วิทยาลัยมีแนวทางในการบริหารงานบุคคลอย่างไร	
2.3 วิทยาลัยมีการจัดสรรงบประมาณจากแหล่งทุนใดบ้าง และมี วิธีการแนวทางในการบริหารงบประมาณอย่างไร	
2.4 วิทยาลัยมีแผนงานในการพัฒนางานอาคารสถานที่อย่างไรบ้าง	
2.5 วิทยาลัยมีวิธีการในการบริหารงานทะเบียนอย่างไรบ้าง	
2.6 วิทยาลัยของท่านมีการประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสาร การศึกษาต่อและด้านอื่นๆอย่างไร	
3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา	
3.1 วิทยาลัยมีการบริหารกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษา อย่างไร	
3.2 วิทยาลัยมีแนวทางการบริหารงานครูที่ปรึกษาอย่างไร	
3.3 การบริหารงานปกครองของวิทยาลัยมีจุดแข็งอย่างไร	
3.4 วิทยาลัยมีบุคลากรให้ความรู้ด้านแนะแนวอาชีพและการจัดหา งานหรือไม่ อย่างไร	
3.5 วิทยาลัยมีการจัดระบบการให้บริการสวัสดิการแก่นักศึกษา อย่างไร	
3.6 วิทยาลัยมีวิทยาการให้ความรู้งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน อย่างไร	

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ	
4.1 วิทยาลัยมีแนวทางในการกำหนดแผนงานและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานตามนโยบายอย่างไร	
4.2 วิทยาลัยมีแนวทางในการบริหารจัดการเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศของวิทยาลัยอย่างไร	
4.3 วิทยาลัยมีการบริหารงานความร่วมมือกับสถานประกอบการ ใดบ้าง ร่วมมือกันในลักษณะใด มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขอย่างไรบ้าง	
4.4 วิทยาลัยมีการส่งเสริมสนับสนุน พัฒนางานวิจัย พัฒนานวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ของครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยอย่างไร	
4.5 วิทยาลัยมีแนวทางการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างไร	
4.6 วิทยาลัยมีแนวทางในการบริหารงานส่งเสริมผลิตผล การค้า และประกอบธุรกิจอย่างไร	

5. ท่านคิดว่าแนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามควรจะประกอบด้วยประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องอีกหรือไม่ อะไรบ้าง อธิบาย

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามที่สอดคล้องกับบริบทสังคมมุสลิมในปัจจุบันนี้ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่าตลาดแรงงานในพื้นที่ที่มีความต้องการบุคลากรในสาขาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบและกรุณาเรียงลำดับความสำคัญ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

วันที่ /...../.....2561

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์สำหรับ นักศึกษาและกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1.2 ส่วนที่ 2 นิยามศัพท์เฉพาะ

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ปริญญานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม โดยนำข้อมูลการบริหารงาน 4 ฝ่าย ประกอบไปด้วย 1. ฝ่ายวิชาการ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามทั้ง 3 แห่ง หลังจากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และได้สรุปมาสร้างเป็นข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย

นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (ด.ศศ)

สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี.....เดือน

ความเชี่ยวชาญ.....หมายเลขโทรศัพท์.....

อีเมล.....

ส่วนที่ 2 นิยามศัพท์เฉพาะ

คำอธิบาย:

1. **วิทยาลัยอาชีวศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในหลากหลายสาขา

2. **อาชีวศึกษาวิถีอิสลาม** หมายถึง วิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามที่มีแนวทางการบริหารจัดการที่แตกต่างจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั่วไป มีองค์ประกอบของการบริหารวิทยาลัย 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

3. **แนวทาง** หมายถึง ทิศทางในการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีการนำความรู้ด้านศาสนาอิสลามมาบูรณาการในทุกๆ ด้าน การบริหารวิทยาลัย 4 ด้าน โดยใช้กระบวนการเชิงระบบ

4. **แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม** หมายถึง ทิศทางในการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีการนำความรู้ด้านศาสนาอิสลามมาบูรณาการในทุกๆ ด้านการบริหารวิทยาลัย 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

5. **ฝ่ายวิชาการ** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษา การสร้างเอกลักษณ์เป้าหมายหลักของวิทยาลัย การบริหารหลักสูตร การสร้างเอกลักษณ์จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการสร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม งานบริหารงานแผนกวิชา งานวัดและประเมินผล งานวิทยบริการและห้องสมุด งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี งานพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

6. **ฝ่ายบริหารทรัพยากร** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานบริหารงานทั่วไป งานบุคลากร งานการเงิน งานการบัญชี งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานทะเบียน งานประชาสัมพันธ์

7. **ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

8. **ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวางแผน และงบประมาณ งานศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ งานความร่วมมือ งานวิจัยพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ งานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา งานส่งเสริมผลิตผลการค้าและการประกอบธุรกิจ

9. **กระบวนการเชิงระบบ** หมายถึง การบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือสิ่งที่ป้อนเข้าไป หรือข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ(Process) และผลงาน) Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม โดยตอบคำถามที่กำหนดไว้แต่ละข้อดังนี้

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
1. ฝ่ายวิชาการ	
1.1 เป้าหมายหลักของวิทยาลัยเพื่ออะไร(การดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายหลักของวิทยาลัย มีวิธีการอย่างไร)	
1.2 วิสัยทัศน์ของวิทยาลัยเพื่ออะไร(การดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของวิทยาลัยมีแนวทางอย่างไร)	
1.3 วิสัยทัศน์ของหลักสูตรอิสลามศึกษาเพื่ออะไร ตอบสนองความต้องการผู้เรียนหรือไม่(การบูรณาการระหว่างหลักสูตรอาชีวศึกษากับหลักสูตรอิสลามศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างไร)	
1.4 เนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษาในแต่ละหลักสูตรเป็นอย่างไร แตกต่างจากที่อื่นหรือไม่(หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยแตกต่างจากวิทยาลัยทั่วไปอย่างไร)	
1.5 การบริหารหลักสูตรและการจัดตารางเรียนเป็นอย่างไร	
1.6 ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการสร้างเอกลักษณ์ที่โดดเด่น จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม มีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมอย่างไร	
1.7 วิทยาลัยมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายหลักสูตรอย่างไร	

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
1.8 ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลามมากน้อยเพียงใด กรณีมีบางเรื่องที่ไม่สอดคล้อง มีแนวทางการแก้ไขอย่างไร	
1.9 ครูผู้สอนมีมาตรการพัฒนาการวัดผลการเรียนและประเมินผลการศึกษาอย่างไร	
1.10 วิทยาลัยมีการให้บริการงานวิทยบริการและห้องสมุดอย่างไร	
1.11 วิทยาลัยมีการส่งเสริมครูผู้สอนและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการเรียนการสอนอย่างไร	
1.12 จุดแข็งของวิทยาลัยหรือจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนของครูมีอะไรบ้าง	
2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร	
2.1 วิทยาลัยมีเครือข่ายความร่วมมือกับต่างประเทศหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีที่ใดบ้าง ร่วมมือกันในลักษณะใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง มีแนวทางการแก้ไขอย่างไร	
2.2 วิทยาลัยมีแนวทางในการบริหารงานบุคคลอย่างไร	
2.3 วิทยาลัยมีการจัดสรรงบประมาณจากแหล่งทุนใดบ้าง และมีวิธีการแนวทางในการบริหารงบประมาณอย่างไร	
2.4 วิทยาลัยมีแผนงานในการพัฒนางานอาคารสถานที่อย่างไรบ้าง	
2.5 วิทยาลัยมีวิธีการในการบริหารงานทะเบียนอย่างไรบ้าง	
2.6 วิทยาลัยของท่านมีการประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสารการศึกษาต่อและด้านอื่นๆอย่างไร	
3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา	
3.1 วิทยาลัยมีการบริหารกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษา อย่างไร	
3.2 วิทยาลัยมีแนวทางการบริหารงานครูที่ปรึกษาอย่างไร	
3.3 การบริหารงานปกครองของวิทยาลัยมีจุดแข็งอย่างไร	
3.4 วิทยาลัยมีบุคลากรให้ความรู้ด้านแนะแนวอาชีพและการจัดงานหรือไม่ อย่างไร	

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น
3.5 วิทยาลัยมีการจัดระบบการให้บริการสวัสดิการแก่นักศึกษาอย่างไร	
3.6 วิทยาลัยมีวิทยากรให้ความรู้งานโครงการพิเศษและบริการชุมชนอย่างไร	
4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ 4.1 วิทยาลัยมีแนวทางในการกำหนดแผนงานและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานตามนโยบายอย่างไร	
4.2 วิทยาลัยมีแนวทางในการบริหารจัดการเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศของวิทยาลัยอย่างไร	
4.3 วิทยาลัยมีการบริหารงานความร่วมมือกับสถานประกอบการ ใดบ้าง ร่วมมือกันในลักษณะใด มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขอย่างไรบ้าง	
4.4 วิทยาลัยมีการส่งเสริมสนับสนุน พัฒนางานวิจัย พัฒนานวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ของครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยอย่างไร	
4.5 วิทยาลัยมีแนวทางการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างไร	
4.6 วิทยาลัยมีแนวทางในการบริหารงานส่งเสริมผลิตผล การค้า และประกอบธุรกิจอย่างไร	

5. ท่านคิดว่าแนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามควรประกอบด้วยประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องอีกหรือไม่ อะไรบ้าง อธิบาย

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสยามที่สอดคล้องกับบริบทสังคมมุสลิมในปัจจุบันนี้ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่าตลาดแรงงานในพื้นที่มีความต้องการบุคลากรในสาขาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบและกรุณาเรียงลำดับความสำคัญ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

วันที่ /...../.....2561

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ค
แบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC)
ระหว่างข้อกำหนดและนิยามศัพท์เฉพาะของแบบสัมภาษณ์

**แบบตรวจสอบความสอดคล้อง(IOC)ระหว่างข้อคำถามและ
นิยามศัพท์เฉพาะของแบบสัมภาษณ์สำหรับ
ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน
เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม**

วัตถุประสงค์

แบบตรวจสอบความสอดคล้องฉบับนี้ ใช้เพื่อให้ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ ปริญญานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1.2 ส่วนที่ 2 นิยามศัพท์เฉพาะ

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ปริญญานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม โดยนำข้อมูลการบริหารงาน 4 ฝ่าย ประกอบไปด้วย 1. ฝ่ายวิชาการ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามทั้ง 3 แห่ง หลังจากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และได้สรุปมาสร้างเป็นข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย

นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (ด.กศ)

สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี.....เดือน

ความเชี่ยวชาญ.....หมายเลขโทรศัพท์.....

อีเมล.....

ส่วนที่ 2 นิยามศัพท์เฉพาะ

คำอธิบาย:

1. **วิทยาลัยอาชีวศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในหลากหลายสาขา

2. **อาชีวศึกษาวิถีอิสลาม** หมายถึง วิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามที่มีแนวทางการบริหารจัดการที่แตกต่างจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั่วไป มีองค์ประกอบของการบริหารวิทยาลัย 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

3. **แนวทาง** หมายถึง ทิศทางในการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีการนำความรู้ด้านศาสนาอิสลามมาบูรณาการในทุกๆ ด้าน การบริหารวิทยาลัย 4 ด้าน โดยใช้กระบวนการเชิงระบบ

4. **แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม** หมายถึง ทิศทางในการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีการนำความรู้ด้านศาสนาอิสลามมาบูรณาการในทุกๆ ด้านการบริหารวิทยาลัย 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

5. **ฝ่ายวิชาการ** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษา การสร้างเอกลักษณ์เป้าหมายหลักของวิทยาลัย การบริหารหลักสูตร การสร้างเอกลักษณ์จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการสร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม งานบริหารงานแผนกวิชา งานวัดและประเมินผล งานวิทยบริการและห้องสมุด งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี งานพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

6. **ฝ่ายบริหารทรัพยากร** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานบริหารงานทั่วไป งานบุคลากร งานการเงิน งานการบัญชี งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานทะเบียน งานประชาสัมพันธ์

7. **ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

8. **ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ** หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวางแผน และงบประมาณ งานศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ งานความร่วมมือ งานวิจัยพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ งาน ประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา งานส่งเสริมผลิตผลการค้าและการประกอบธุรกิจ

9. **กระบวนการเชิงระบบ** หมายถึง การบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่าย แผนงานและความร่วมมือ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือสิ่งที่ป้อนเข้าไป หรือข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ(Process) และผลงาน) Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาและตรวจสอบความสอดคล้อง) IOCระหว่างข้อคำถามและ (นิยามศัพท์เฉพาะของแบบสัมภาษณ์ปริญญานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัย อาชีวศึกษาวิถีอิสลาม โดยขอความกรุณาท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่องคะแนนความคิดเห็นของ / ท่าน โดยมีเกณฑ์กำหนดไว้ดังนี้

หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์ 1+

0หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์

1-หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถี อิสลาม โดยตอบคำถามที่กำหนดไว้แต่ละข้อดังนี้

ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็น			
	+1 สอดคล้อง	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านวิชาการ				
1.1 เป้าหมายหลักของวิทยาลัยเพื่ออะไร(การ ดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายหลักของ วิทยาลัย มีวิธีการอย่างไร)				
1.2 วิสัยทัศน์ของวิทยาลัยเพื่ออะไร(การ ดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของวิทยาลัยมี แนวทางอย่างไร				

ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็น			
	+1 สอดคล้อง	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
1.3 วิสัยทัศน์ของหลักสูตรอิสลามศึกษาเพื่ออะไร ตอบสนองความต้องการผู้เรียนหรือไม่ (การบูรณาการระหว่างหลักสูตรอาชีวศึกษากับหลักสูตรอิสลามศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร)				
1.4 เนื้อหาหลักสูตรอิสลามศึกษาในแต่ละหลักสูตรเป็นอย่างไร แตกต่างจากที่อื่นหรือไม่ (หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยแตกต่างจากวิทยาลัยทั่วไปอย่างไร)				
1.5 การบริหารหลักสูตรและการจัดตารางเรียนเป็นอย่างไร				
1.6 ครูผู้สอนมีการสร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมศาสนาอิสลาม มีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมอย่างไร				
1.7 วิทยาลัยมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างไร				
1.8 ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลามมากน้อยเพียงใด กรณีที่มีบางเรื่องไม่สอดคล้อง วิทยาลัยมีแนวทางการแก้ไขอย่างไร				
1.9 ครูผู้สอนมีมาตรการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการศึกษาอย่างไร				
1.10 วิทยาลัยมีการให้บริการงานวิทยบริการและห้องสมุดอย่างไร				

ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็น			
	+1 สอดคล้อง	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
1.11 วิทยาลัยได้ส่งเสริมสนับสนุนครูได้พัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการเรียนการสอนอย่างไร				
1.12 จุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนของครูที่นี่หรือไม่ อย่างไร				
2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร				
2.1 วิทยาลัยมีเครือข่ายความร่วมมือกับต่างประเทศหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีมีที่ใดบ้าง ร่วมมือกันในลักษณะใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง มีแนวทางการแก้ไขอย่างไร				
2.2 วิทยาลัยมีแนวทางในการบริหารงานบุคคลอย่างไร				
2.3 วิทยาลัยได้รับการจัดสรรงบประมาณจากแหล่งทุนใดบ้าง มีแนวทางการบริหารงบประมาณอย่างไร				
2.4 วิทยาลัยของท่านมีการพัฒนางานอาคารสถานที่อย่างไรบ้าง				
2.5 วิทยาลัยมีวิธีการในการบริหารงานทะเบียนอย่างไร				
2.6 วิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสารการศึกษาต่อและด้านอื่นๆอย่างไร				
3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา				
3.1 วิทยาลัยมีแนวทางการบริหารกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษา อย่างไร				
3.2 วิทยาลัยมีแนวทางการบริหารงานครูที่ปรึกษาอย่างไร อย่างไร				

ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็น			
	+1 สอดคล้อง	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่สอดคล้อง	ข้อเสนอแนะ
3.3 การบริหารงานปกครองของวิทยาลัยมีจุดแข็งอย่างไร				
3.4 วิทยาลัยมีบุคลากรให้ความรู้ด้านแนะแนวอาชีพและการจัดหางานอย่างไร				
3.5 วิทยาลัยมีการจัดระบบให้บริการสวัสดิการแก่นักเรียนนักศึกษาอย่างไร				
3.6 วิทยาลัยมีวิทยากรให้ความรู้งานโครงการพิเศษและบริการชุมชนอย่างไร				
4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ				
4.1 วิทยาลัยมีแนวทางในการกำหนดแผนงานและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานตามนโยบายอย่างไร				
4.2 วิทยาลัยมีแนวทางในการบริหารจัดการเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศของวิทยาลัย อย่างไร				
4.3 วิทยาลัยมีแนวทางในการบริหารงานความร่วมมือกับสถานประกอบการที่ใดบ้าง ร่วมมือกันในลักษณะใด มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขอย่างไรบ้าง				
4.4 วิทยาลัยมีการส่งเสริมสนับสนุน พัฒนางานวิจัย พัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ของครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยอย่างไร				
4.5 วิทยาลัยมีแนวทางการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างไร				
4.6 วิทยาลัยมีแนวทางในการบริหารงานส่งเสริมผลิตผล การค้า และประกอบธุรกิจอย่างไร				

5. ท่านคิดว่าแนวทางการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามควรจะต้องประกอบด้วยประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องอีกหรือไม่ อะไรบ้าง อธิบาย

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่สอดคล้องกับบริบทสังคมมุสลิมในปัจจุบันนี้ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่าตลาดแรงงานในพื้นที่มีความต้องการบุคลากรในสาขาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบและกรุณาเรียงลำดับความสำคัญ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

วันที่ /...../.....2561

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องและความสอดคล้องของข้อคำถามและเนื้อหา
แบบสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	การแปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.7	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
1.8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.2	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
2.3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.4	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.2	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
3.3	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3.4	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	การแปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
3.3	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3.5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.1	+1	+1	+1	+1	+1	1	1.00	ใช้ได้
4.2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.3	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4.4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.5	0	+1	+1	+1	+1	4	1.00	ใช้ได้
4.6	0	+1	+1	+1	+1	4	1.00	ใช้ได้

บรรณานุกรม

- Richard M. Jaeger. (1988). Complementary methods for research in education. *American Educational Research Association, Education*, 480 pages.
- Stake. (1995). *The Art of Case Study Research*.
- Stake, R. E. I. R. M. J. E. (1988). Case Study Methods in Educational Research: Seeking Sweet Water. *Complementary Methods for Research in Education Washington DC: American Educational Research Association*, (pp. 253-300).
- เชษฐา เถาว์ลัย. (2557). องค์ประกอบในการตัดสินใจของผู้ปกครองมุสลิมที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสตูล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (วิทยาลัยอิสลามศึกษา).
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. (2554). การพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวทางอิสลามระดับอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560–2579 (Vol. พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษฎา เวลาดี และศุภิสรา มาศชาย. (2549). ปรัชญาการศึกษาอิสลาม. ระเบียบ: อิสลาม อินไซด์ฟิลลาซ.
- กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2550). การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุมมองจากหน่วยปฏิบัติ. มติชนรายวัน, 30.
- จรัล มะลูลีม. (2553). “มุสลิมในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย(จบ)”. มติชนสุดสัปดาห์, 30-38.
- ชาย โพธิ์สีดา. (2547). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นแอนด์พับลิชชิง.
- ดวงนภา มกรานุรักษ์. (2554). อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2564). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิพวรรณ วานิชยากร. (2553). รูปแบบโรงเรียนอิสลามที่เหมาะสมกับสังคมไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2547). ทางเลือกของการศึกษาและสังคม. มติชนรายวัน.
- นิพนธ์ ปานากาเซ็ง, ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, เรชา ชูสุวรรณ, & อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2551). การ

- พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามวิถีอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อบูรณาภาพ
สังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2553). รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักพัฒนา
การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย. (ปริญญา
นิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, ปทุมธานี.
- มะแอ นราโอบ. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี. (ปริญญานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- มัสลัน มาหะมะ. (2556). ระบบการศึกษาในอิสลาม. Retrieved from สืบค้นจาก
<http://www.islammore.com/view/957>
- มุหัมมัด อะฎียะฮ์ อัลอิบรอฮีม, & บรรจง บินกาซัน. (2521). 'อัตตารีบียะตุลอิสลามมียะฮ์' หรือ
'การศึกษาในอิสลาม'.
- มุฮัมมัดนาเซ สามะ. (2552). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของ
รัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต),
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. .
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2553). การศึกษาแบบกรณีศึกษา. ศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ปีที่ 33(ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2553), 1-50.
- รอฮานี ดาโอ๊ะ. (2546). อิสลามกับการศึกษาศาสนาของมุสลิมในสังคมไทย : กรณีศึกษาบทบาท
ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิดในจังหวัดภาคใต้. (ปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- รุ่ง แก้วแดง. (2548). เปิดแผน "ยกระดับ" ปอเนาะ-ตาดีกา วารสารการศึกษาไทย, 2(14), 48-55.
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนาบริหารธุรกิจ. (2560). คู่มือนักเรียนนักศึกษา. กรุงเทพฯ.
- ศรีสุดา ไชยวิจารณ์. (2553). วิถีชีวิตมุสลิมกับการจัดการศึกษาของชุมชน : กรณีศึกษาศูนย์
การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) นัจมุดดีน ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัด
ปัตตานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สาขาวิชาการ
บริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม).
- ศิลป์ชัย สุวรรณมณี. (2557). ตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่สอดคล้องกับบริบท
สังคมพหุวัฒนธรรม กรณีศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารปาริชาติ, ปีที่ : 26(

ฉบับที่ : 2), 78-89.

สมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย. (2554). ทำเนียบโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั่วประเทศ (Vol. 1). กรุงเทพฯ.

สมาน รังสิโยภุชฎี. (2543). การบริหารราชการไทย อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

สะการียา แวโซะ. (2550). แนวโน้มการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่าง พ.ศ.2548-2558. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ.2551-2555). กรุงเทพฯ: สกศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561): กระทรวงศึกษาธิการ.

อมรวิทย์ นาครทรรพ. (2551). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

อรนุช มหุทัยนันท์. (2545). ความหมายและประเภทของระบบ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

อารีผิน เทพลักษณ์. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ปีที่ 16 (ฉบับที่ 2 มี.ค.-เม.ย.2553).

อิบรอฮีม อัลมูสตอฟา. (2557). ปรัชญาการศึกษาและปรัชญาการศึกษาอิสลาม. Retrieved from www.tawasau.ftu.ac.th

อิสมาอีล ลูตฟี จะปะกียา. (2549). ปรัชญาการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและชุมชน....อุดมการณ์และชีวิตจำกัด.

อิสมาอีล ลูตฟี จะปะกียา. (2552). ขอต้อนรับผู้แสวงหาความรู้. ยะลา.

อิสมาแอล เจะเล็ง. (2557). บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. , คณะศึกษาศาสตร์.

อิสมาอีล ลูตฟี จะปะกียา. (2549). ปรัชญาการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและชุมชน....อุดมการณ์และชีวิตจำกัด.

อิสมาอีล ลูตฟี จะปะกียา. (2552). ขอต้อนรับผู้แสวงหาความรู้. ยะลา.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ว่าที่ร้อยตรีหญิงคณิดา ชันธชัย
วัน เดือน ปี เกิด	31 มกราคม 2528
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา ต. หอรัตนไชย อ. พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2549 วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ พลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน พ.ศ. 2552 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม วิชาเอกการวิเคราะห์และการวางแผนสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) พ.ศ. 2556 ประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2558 รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2561 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด) สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 135/457 หมู่บ้านพฤษภาวิไล 118 ซอย 37 แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10530